

AHMET SAYDAN

ALMAN
MİLLETİNİN
SOSYALİST
DEVLETİ

ALMAN
DEMOKRATİK
CUMHURİYETİ

Alman milletinın sosyalist devleti
ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ

TÜSTAV

AHMET SAYDAN

Alman milletinın sosyalist devleti

**ALMAN
DEMOKRATİK
CUMHURİYETİ**

TÜSTAV

VERLAG ZEIT IM BILD DRESDEN

TÜSTAV

Verlag Zeit im Bild, DDR – 801 Dresden, Julian-Grämau-Allee
Printed in the German Democratic Republic
by Grafischer Großbetrieb Völkerfreundschaft Dresden
0114-31

İçindekiler

	Sayfa
Önsöz	7
İkinci Dünya Harbinden sonra Almanyadaki politik duruma bir bakış	9
Sosyalist Birlik Partisinin (SED) kuruluşu	11
Alman Demokratik Cumhuriyetinin kuruluşu	19
Alman Demokratik Cumhuriyetinde mülkiyet şekilleri	27
Alman Demokratik Cumhuriyetinin ekonomik sisteminde yeni gelişmeler	28
Alman Demokratik Cumhuriyetinde köy ekonomisi, toprak reformu ve köyün kalkındırılması sorunları	38
Köy ilişkilerinde anti-faşist gelişmeyi sağlamada işçi sınıfının öncü rolü	41
Demokratik toprak reformu	44
Demokratik toprak reformu nasıl başarıldı	46
Tarımda sosyalist ilişkilere doğru gelişme	51
Alman Demokratik Cumhuriyetinde politik partiler ve teşkilâtlar	58
Hristiyan Demokratlar Birliği (CDU)	59
Almanya Liberal Demokrat Partisi (LDPD)	59
Almanya Milli Demokrat Partisi (NDPD)	59
Almanya Demokratik Köylü Partisi (DBD)	60
Demokratik Almanya Milli Cephesi	60
Alman Hür Sendikalar Konfederasyonu (FDGB)	61
İşçi ve köylü Denetim Teşkilâtı	64
Almanya Demokratik Kadınlar Teşkilâtı (DFD)	65
Hür Alman Gençlik Teşkilâtı (FDJ)	66
Alman Demokratik Cumhuriyetinde emekçilerin sosyal hakları:	
Sosyal Sigorta	68
Emeklilik	70
Çocuk parası	70
Alman Demokratik Cumhuriyetinde emekçilerin sosyal hakları	71
Temel tüketim mallarının fiyatları	73
Temel tüketim maddelerinde adam başına düşen miktar	74

Alman Demokratik Cumhuriyetinde eğitim sistemi	75
Alman Demokratik Cumhuriyetinde kültür	82
Alman Demokratik Cumhuriyetinde din müessesesi	88
Alman Demokratik Cumhuriyetinde seçim sistemi	90
Adalet sistemi	92
Alman Demokratik Cumhuriyetinde ordu	94
Dış politika	95
Alman komünistleri	99

TÜSTAV

İkinci Dünya Harbinin sonucunda Alman topraklarında sosyalist bir devletin, Alman Demokratik Cumhuriyetinin kuruluşu, gerek Alman halkı, gerekse Avrupa için yeni ve tarihsel bir gelişme idi. Çünkü bu devletin kuruluş harcında, Alman işçi hareketinin, hümanist düşüncenin en yüksek zirvesi sayılan Marks ile Engels'in kurduğu bilimsel sosyalizm vardı. Hitlercilerin kanlı teröründen kurtulabilen Alman komünistleri, sosyal-demokratları, işçileri, köylüleri, halkçı aydınları, elele vererek, Alman toprağında ilk işçi ve köylü devletini kurdular.

Alman toprağının bir kısmında, Alman tekellerinin, toprak ve çiftlik beylerinin hâkimiyetine son vermek, işçi ve köylülerin egemenliğinde barışçı ve sosyalist bir devlet kurmak, barıştan, sosyalizmden, halkların kurtuluş hareketinden yana ve emperyalizme karşı olanları sevindirdiği kadar, emperyalistleri, en başta Batı Alman ve Amerikan emperyalistlerini de endişelendirdi. Tarihte ilk defa, emperyalizm ve militarizm, Almanyanın bir kısmını elinden kaçırmış ve Alman toprağında kurulan anti-emperyalist, anti-militarist, barışçı ve sosyalist bir devlet emperyalizme karşı olanların cephesine katılmıştı. Bundan ötürüdür ki, Alman Demokratik Cumhuriyetini ekonomik ve politik bunalımlara sürüklemek ve onu yıkmak için, emperyalizm, en başta Batı Alman ve Amerikan emperyalizmi, kapitalist ülkelerdeki bütün propaganda imkânlarını Alman Demokratik Cumhuriyetine karşı seferber etti. Kapitalist âlemden sosyalist Almanyaya karşı sürekli bir iftira kampanyası açıldı.

Türkiye de bu iftira kampanyasının kapsamına girmektedir. Batı Alman ve Amerikan emperyalizminin, Nato ve Sento'nun ürettiği bu iftira ve yalan kampanyası, gerici Türk basını tarafından sistemli bir şekilde kamuoyuna aşılanmaktadır. Sosyalist Almanyaya karşı bu kampanya, bir yandan da, Nazi kalıntılarının, harpçi ve intikamcılarının egemenliğinde bulunan Batı Almanyayı «mucizeler diyarı» olarak göstermeğe çalışmaktadır.

Emperyalizmin bu propaganda gayretlerini önlemek, Avrupanın ortasında, yeryüzünün en ileri sanayiye sahip on memleketi arasında bulunan Alman işçi ve köylü devleti hakkında Türk kamuoyunu aydınlatmaya çalışmak, halkımızın candan bağlı olduğu barış ve bağımsızlık dâvasına hizmet anlamına gelmektedir.

Okuyacağınız satırlar bu maksatla yazılmıştır.

İkinci dünya harbinden sonra Almanyadaki politik duruma bir bakış:

8-9 Mayıs 1945 tarihinde Nazi idaresi müttefiklere kayıtsız-şartsız teslim olduktan sonra, bütün Almanyayı kapsamak üzere, anti-hitler koalisyonuna dahil dört devletin, yani Sovyetler Birliği, Birleşik Amerika, İngiltere ve Fransa'nın Dörtlü İşgal İdaresi kuruldu. Bu dörtlü idare, 3-11 Şubat 1945 tarihlerinde toplanan Yalta Konferansı'nda kararlaştırılmıştı. Sovyetler Birliği, Birleşik Amerika ve İngiltere devlet ve hükümet başkanlarının katılmasıyla toplanan Yalta Konferansı'nda, ayrıca, Almanyanın militarizmden, şovenizmden temizlenmesi ve bu memleketin bir daha dünya barışını tehdit edemez hale getirilmesi de kararlaştırılmıştı.

Nazi Almanyasının kayıtsız-şartsız teslimiyle, yani Hitlercilerin kanlı diktatorasının yıkılmasıyla, Almanyada işçi ve sendika hareketi, komünist, sosyal-demokrat partileri gibi Hitlercilerin kanlı terörüne uğrayan demokratik akımlar yeniden teşkilatlanmaya ve Almanyanın çökmüş olan politik ve ekonomik durumunu yeniden canlandırmaya koyulmuşlardı. 11 Haziran 1945'te Alman Komünist Partisi Merkez Komitesi yayınladığı bir eylem programında şu teklifleri ileri sürüyordu:

1. Hitler rejiminin kalıntılarının tamamen ortadan kaldırılması, devlet ve hükümet mekanizmasının bu gibi unsurlardan temizlenmesi.
2. Açlığa, işsizliğe ve evsizliğe karşı savaş. Yıkılmış olan okulların, meskenlerin, fabrika ve işletmelerin yeniden kurulması için etkili tedbirler. Ekinlerin toplanması ve ambarlanması için köylülere yardım.
3. Halkın demokratik haklarının ve özgürlüklerinin garanti altına alınması. Yeni adalet mekanizmasının kurulması. Eğitim sisteminin faşist ve gerici unsurlardan temizlenmesi; demokratik, halkçı ve özgürlük anlayışına bağlı bir eğitim sisteminin kurulması.
4. İdarede demokratik bir temel üzerinde ademi merkeziyet sisteminin kurulması. Ocak, bucak, il, bölge ve federal idarelerle, bunların kendilerine özgü Meclislerinin yeniden kurulması.
5. Emekçilerin, patronların keyfi idaresine ve ölçsüz sömürsüne karşı korunması. Fabrikalarda işçilere, memur ve müstahdemlere, kendi temsilcilerini tayin için serbest seçim hakkının tanınması.

6. Nazi elebaşlarının, harp suçlarının bütün mallarının millileştirilmesi ve halka teslim edilmesi.

7. Büyük toprak sahipliğine son verilmesi, yunkerlerin (büyük toprak ağalarının), kontların, baronların mallarının millileştirilmesi ve harpte varını-yoğunu kaybeden köylülere dağıtılması.

8. Halkın en zaruri ihtiyaçlarının (ulaştırma, su, gaz elektrik gibi) karşılanması için işletmelerin ayarlanması. Sahipleri tarafından terk edilmiş işletmelerin ocak, bucak, bölge veya federal idarelere teslimi.

9. Öteki milletlerle barış ve iyi komşuluk münasebetleri kurulması. Başka milletlere karşı saldırı ve zorbalığa, askeri işgal ve yağmacılık politikasına kesinlikle son verilmesi.

10. Hitlerci saldırının öteki halklara verdiği zararların tanınması ve giderilmesi.

Alman Komünist Partisinin, 1945 yılı Haziranında, yani Nazilerin kayıtsız-şartsız tesliminden hemen sonra yayınladığı program, aynı zamanda anti-faşist, demokratik bir düzenin yaratılmasını, parlâmenter-demokratik bir cumhuriyetin kurulmasını öngörüyordu. Alman Komünist Partisi, faşizmin ve Alman emperyalizminin kökenlerinin ortadan kaldırılmasını da ileri sürüyordu. Partinin çağrısı, bütün demokratik güçlere hitap ediyor ve onları anti-faşist demokratik partiler bloku kurmaya dâvet ediyordu.

Komünist Partisinin bu bildirisi, şaşkınlık içinde bulunan, hattâ muayyen ölçüde moral bir çöküntüye uğrayan Alman halkı arasında derin yankılar uyandırdı. Özellikle işçi sınıfının derlenip toparlanmasına, birçok bölgeleri yıkıntı haline gelmiş, sefalet ve açlığın kol gezdiği Almanyada yeni bir uyanışın ve hamlenin yaratılmasına, yeni bir Almanya kurma, demokratik, anti-faşist ve sosyalist bir düzene ulaşma gayretlerine bu çağrı ilk basamak oldu.

Dünya kamuoyu, özellikle Nazi Almanyasının istilâsına ve büyük kayıplara uğrayan, tarihin gördüğü en kanlı teröre göğüs germek zorunda kalan halklar da aynı şekilde düşünüyor; kendi hükümetlerinden, faşizmi ve emperyalizmi doğuran ekonomik ve politik kaynaklardan, yani büyük tekel ve sermaye gruplarının hâkimiyetinden temizlenmiş bir Almanyanın kurulmasını istiyorlardı. Hitler saldırısının en ağır yükünü taşıyan ve Hitler ordularının yenilmesinde baş rolü oynayan Sovyetler Birliği hükümeti, demokratik bir Almanya yaratma fikrine sıkı sıkıya bağlıydı. İngiltere, Birleşik Amerika ve Fransada ise, kamuoyu, kendi hükümetleri üzerine bu yönde ağır bir baskı yürütüyordu. Bu bakımdan, Batılı hükümetler, Yalta Konferansında tesbit edilen Almanya politikasını bir daha doğrulamak ve bu politikanın bazı teferruatını yeniden tesbit etmek üzere bir konferans daha yapılması fikrini kabul ettiler. Böylece, Sovyetler Birliği, Birleşik Amerika ve İngiltere arasında Potsdam Konferansı hazırlıklarına başlandı.

Potsdam Konferansı 1945 yılı 17 Temmuzundan 2 Ağustosuna kadar sürdü. Konferans sonunda, yani 2 Ağustos 1945 tarihinde, Sovyetler Birliği, Birleşik Amerika ve İngiltere arasında imzalanan anlaşma, (ki buna daha sonra Fransa da katıldı) şu esaslara dayanıyordu: Bütün Almanyada ekonomik hayatın demokratlaştırılması. Alman militarizminin ve şovenizminin yokedilmesi. Almanyanın tamamen silâhsızlandırılması ve askerlikten arınmış bölge haline getirilmesi. Silâh sanayiinin yok edilmesi. Demokratik bir Almanya yaratılması. Nazilerin resmi, yarı resmi görevlerden uzaklaştırılması. Almanyanın, geçici olarak işgal bölgelerine ayrılmış olmasına rağmen, parçalanmaması. Almanyanın, işgalin devam ettiği devrede «ekonomik bir bütün» olarak kabul edilmesi. . .

Potsdam Anlaşmasının 11. maddesi şu hükmü de koyuyordu: «Pratikte, en kısa zamanda Alman ekonomisini ademi merkeziyet sistemine göre organize etmek gerek. Bunun gayesi tekellerin olağanüstü mevcut ekonomik kuvvetini dağıtmaktır.»

Potsdam Anlaşması, ayrıca, Nazi partisini yasaklıyor, Naziğe benzer akımların legal olarak kurulmasını engelliyor ve Nazi harp suçlularının insanlığa karşı suçlu şahıslar olarak yargılanıp cezalandırılmasını öngörüyordu.

Potsdam Konferansı sırasında Almanyayı parçalama ve birbirinden ayrı devletler kurma teklifi Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Truman tarafından ileri sürüldü. Sovyetler Birliğinin bu teklife karşı durması sonucunda, Potsdam Anlaşmasında Almanyanın ve Alman halkının demokratik bir düzen içinde birliğinin sağlanması fikri hâkim olabildi.

Sosyalist Birlik Partisinin (SED) kuruluşu:

Potsdam Anlaşmasının, Alman ve Avrupa kamuoyunun İkinci Dünya Harbi sonunda öngördüğü demokratik, Nazizmden temizlenmiş, büyük sermayenin ve tekellerin harpçi militarist politikasından arınmış bir Almanyanın kurulabilmesi için, her şeyden evvel, Alman işçi ve emekçi yığınlarını temsil eden akımların ve en başta Alman Komünist Partisi ile Alman Sosyal Demokrat Partisinin elele vermeleri, hattâ organik olarak birleşmeleri şarttı. Bu bakımdan, demokratik ve barışçı bir Almanya yaratmak isteyen politik önderler, Nazizmin yıkılışından hemen sonra, işçi sınıfının bu iki önemli partisini birleştirme yolunda gayret göstermeğe koyuldular. Bu gayretler daha 1945 yılının Kasım-Aralık aylarında Almanyanın dört işgal bölgesinde kuvvetlenmeğe başladı. Bu iki partinin birleşmesiyle tekellerin kuvveti ve militarist politikası

yenilgiye uğratılabilecek. işçi hareketi ve demokratik hareket rahatça gelişip iktidara ulaşabileceklerdi.

Beş ay kadar süren hazırlık çalışmalarından sonra, 1946 yılının 21-22 Nisan günlerinde, Berlinde «Alman Sosyalist Birlik Partisi» nin birleşme kongresi toplandı. Bu kongrede Alman Sosyal Demokrat Partisi ile Alman Komünist Partisi organik olarak birleştiler. Ne var ki, bu birleşme yalnız Sovyet işgal bölgesinde her yönü ile gerçekleşebildi. Amerikan, İngiliz ve Fransız işgal bölgelerinde ise, meselâ Hamburg, Münih, Frankfurt-Mein, Wiesbaden, Braun Schweig, Ruhr bölgesinin birçok şehirlerinde iki partiyi birleştirme yönünde kuvvetli bir akım belirmiş olmasına rağmen, Dr. Schumacher ve daha başka sağcı sosyal-demokrat yöneticilerin gayretleriyle bu birliğin sağlanması önlenildi. Böylelikle de, Potsdam Anlaşmasının öngördüğü demokratik bir Almanya yaratma hükmü, Batılı işgal kuvvetleri tarafından ilk darbeyi yedi.

Batılı işgal devletleri Potsdam Anlaşmasını imzalamışlardı, fakat bu anlaşmanın demokratik hükümlerini uygulamak istemedikleri, zaman geçtikçe daha iyi anlaşılıyordu. Daha 1945 Nisanında, yani Naziler henüz teslim olmadan, aralarında senatör Wandenberg ve ilerde Amerika Dışişleri Bakanlığına getirilecek olan John Foster Dulles de bulunan bir grup Amerikan politikacısı, dışişleri bakanlığında toplanarak, Alman emperyalizmini kurtarmanın, Almanyayı tekrar silâhlandırmanın ve onu tekrar Sovyetler Birliğine karşı çıkarmanın yollarını aramaya koyuldular.

Amerikan sorumluları, Potsdam Anlaşmasını torpillemeğe, daha Truman'ın 2 Aralık 1945'te tertiplemediği basın toplantısıyla başladılar. Truman, bu basın toplantısında, Potsdam Anlaşmasının bazı hükümlerinin değiştirilmesini istiyor ve Kontrol Komisyonu'nda oybirliğiyle karar alma prensipini reddediyordu. Böylece de, bütün Almanyayı kapsıyan dört işgal kuvveti idaresi fiilen sona eriyordu.

1946 yılı yazında ve sonbaharında Amerikan ve İngiliz işgal bölgelerini birleştirme teşebbüsüne girildi ve bu iki işgal bölgesi için bir Anayasa hazırlığına başlandı. Amerikan ve İngiliz hükümetlerinin bu teşebbüsüne karşı, Alman Sosyalist Birlik Partisi önderleri, 1946 yılı Kasım ayında, demokratik tek bir Almanya yaratmayı gözönünde tutan bir Anayasa projesini teklif ve ilân ettiler.

1947 yılının ilkbaharında, büyük devletler dışişleri bakanlarının Moskova toplantısında, Alman Sosyalist Birlik Partisi yöneticileri, bütün Almanyanın demokratik parti ve örgütler ve sendikalar tarafından temsil edilmesini ve tek bir Alman devleti kurmak maksadiyle daha sonra bütün Almanyada bir referandum tertiplenmesini teklif ettiler. Teklif, ayrıca, Potsdam Anlaşmasına göre merkezi bir Alman idaresinin, daha sonra geçici bir Alman hükümetinin kurulmasını, Milli

Meclis için bütün Almanyada seçimler yapılmasını ve demokratik tek bir Alman devleti yaratmak üzere bir Anayasa hazırlanmasını öngörüyordu.

Bu teklif, Batı işgal bölgesinde kalan partiler ve Batılı işgal kuvvetleri tarafından reddedildi. Buna karşılık, Batı işgal bölgesindeki idareciler 1947 Haziranında Marşal Plânı'nı kabul etmeyi kararlaştırdılar.

1947 yılı Kasım ayında Alman meselesini görüşmek üzere dışişleri bakanları Londra'da toplandılar. Sosyalist Birlik Partisi idarecileri 26.11.1947 tarihinde «Almanyanın birleştirilmesi ve gerçek bir barışın kurulması için bir Alman Halk Kongresi'nin toplanmasını öngören bir çağrı yayınladılar. Bu çağrıya göre, Almanyanın bütün bölgelerinde tertiplenecek toplantılarda seçilecek delegeler, fabrikalardan, partilerden, örgüt ve sendikalardan seçilecek heyetler bu Halk Kongresi'ne katılacaklardı. Ve bütün Alman halkını temsil edecek olan bu kongre de Londra Konferansı'na Almanya adına katılacak delegeleri seçecekti. ... Batı Almanya parti temsilcileri ve işgal kuvvetleri bu teklifi de reddettiler.

Bu red kararına rağmen, Halk Kongresi 6-7.12.1947 tarihinde Berlinde toplandı. Kongreye 2200 delege katılıyordu. Bunlardan 660. ı Batı işgal bölgelerinden gelmişlerdi. Kongrede, Londradaki dışişleri bakanları konferansına katılacak bir temsil heyeti seçildi. Fakat bu heyete İngiltereye girme vizesi verilmedi. Londra Konferansı ise, Amerikalıların teklifiyle, her hangi bir sonuç alınamadan, yarıda kesildi.

Buna karşılık, 1948 yılı Şubatında, yine Londrada, bu sefer yalnız Batı devletleri Dışişleri Bakanları Konferansı toplandı. Konu, Batı Almanyanın işgal bölgelerinde federal bir Alman hükümeti kurulmasıydı. Bu maksatla bir parlamento konseyi toplanacak ve bir Anayasa projesi hazırlanacaktı. Yaratılacak yeni Batı Alman Federal Devleti Batı devletlerinin kuracağı bloklara katılacaktı.

Böylece, Almanyanın parçalanması tamamlanmış oldu. Londra Konferansının sonuçlarından biri de, Almanyadaki Müttefikler Kontrol Komisyonu'nun parçalanmasıdır.

Londra Konferansının kararlarından sonra, Batılı işgal devletleri Potsdam kararlarını bir daha çiğniyerek, Sovyetler Birliğine de danışmadan, Batının üç işgal bölgesinde 18.6.1948 tarihinde bir para reformu yaptılar. Natonun kuruluşundan (4.4.1949) kısa bir zaman sonra, 8.5.1949 tarihinde, Batı Almanya parlamentosu Batı Alman devletinin Anayasasını kabul etti. Anayasa, Batılı işgal devletlerinin askeri valileri ve Batı Alman federal hükümetlerinin çoğunluğu tarafından tasdik edildikten sonra, 23.5.1949 tarihinde yürürlüğe girdi. Ve 14.8.1949 tarihinde parlamento seçimleri yapıldı. Seçimlerden sonra da, 15.9.1949 tarihinde, Adenauer hükümeti kuruldu.

Böylece, Batı Almanyada büyük sanayi ve finans burjuvazisinin ve emperyalistlerin hâkim olduğu Federal Almanya Cumhuriyetinin kuruluşuyla Almanyanın ikiye bölünmesi kesinleşti.

Potsdam Anlaşmasının esaslarına aykırı olarak Batılı işgal kuvvetleri tarafından Almanya ikiye bölündükten sonra, yine bu kuvvetlerin ve Batı Alman emperyalist çevrelerin yardımıyla Potsdam Anlaşmasının Almanyayı Nazilerden temizleme prensipi de çiğnenmeye başlandı. Esasen, Amerikalılar, Nürnberg Mahkemesi'nde mahkûm olan ve malları müsadere edilen Alfred Krupp ve ona benzer Nazilerle işbirliği yapmış harp suçlusu büyük sanayi ve finans çevrelerine bağlı olanları serbest bırakmış ve bunların bütün mallarını, fabrika ve bankalarını kendilerine geri vermişti. Bir yandan, gerek Alman, gerekse dünya kamuoyunu aldatmak maksadıyla önemli mevkilerde bulunmayan Nazilere karşı zaman zaman bazı dâvalar açılıyor, fakat sonunda suçluların çoğu serbest bırakılıyor, bir kısmı da işledikleri ağır suçlara kıyasla çok hafif cezalara çarptırılıyordu. Mahkûm olanlar da, üç dört yıl hapiste kaldıktan sonra, «sağlık» sebepleriyle serbest bırakılıyordu.

Batı Almanyada Nazileri cezasız bırakmakla kalınmıyor; bu unsurlar gittikçe artan bir hızla devlet organlarına hâkim olmaya da başlıyorlardı. Yargı organları, polis teşkilâtı, adalet, iç ve dışişleri bakanlıkları ile ordu safları eski Nazilerle dolmaya başlamıştı. Eski Nazilerin yetkisini Federal Cumhuriyet öylesine artırıyor ki, Hitlerciliğe karşı ilk safta çarpışan ve Nazilerin kanlı terörüne en fazla uğrayan Alman Komünist Partisi 1956'da kapatılıyor; buna karşılık neo-nazi akımların yeniden teşkilâtlanmasına, dal-budak salmasına imkân veriliyordu.

Nazilerin Batı Alman devlet organlarına ne derece sızdıklarına dair birkaç örnek verelim: Batı Almanyanın ikinci Cumhurbaşkanı Lübke, Hitler Almanyasında insan kırımı için kullanılan toplama kamplarını inşa eden bir firmanın idarecilerindendir. Cumhuriyetin üçüncü başbakanı Kiesinger ise, Nazilerin dış propaganda servisinin şefiydi. Kiesinger, bu sıfatla, Nazi elebaşlarından Propaganda Bakanı Goebbels'in ve Dışişleri Bakanı Von Ribentrop'un en yakın çalışma arkadaşlarından. Böylece, eski Hitlerciler, devletin en yüksek organlarını ele geçirdikten sonra, alt kademelerini de iyice etkileri altına almışlardır. Batı Almanya Dışişleri Bakanlığında 244 eski Nazi diplomatı, büyük elçi, elçi ve daire müdürü olarak görev almış bulunmaktadır.

Adalet teşkilâtında ise, 1118 eski Nazi hukukçusu, yargıç, savcı ve yüksek memur olarak görevlendirilmiştir. Bunlardan 400'ü Naziler zamanında da doğrudan doğruya yargıçlık, yahut savcılık yapmış, gerek Almanyada, gerekse Nazilerin işgali altına düşen ülkelerde faşizmin kanlı terörüne âlet olmuşlardır. Orduda ise, 189 Nazi subayı yüksek kademelerde görevli bulunmaktadır. Bunlar, silâhlı kuvvetler

müfettişi, daire âmiri ve önemli birliklerde komutan olarak görev almışlardır. Nato askeri teşkilâtında ise, Batı Almanyadan gelme, yüksek rütbeli 12 Nazi subayı ödev görmektedir. Bunlardan general Speidel, emekliye ayrılmadan önce, Nato Orta Avrupa Kara Kuvvetleri Komutanlığı yapmaktaydı. Eski Nazi generallerinden Trettner, Heusinger yüksek komuta heyetinde hâlâ çalışmaktadırlar.

İçişleri Bakanlığında 64, Ekonomi Bakanlığında 59, Çalışma Bakanlığında 21, Ulaştırma Bakanlığında 29, Tarım Bakanlığında 19, Hazine Bakanlığında 15, Maliye Bakanlığında 54, Basın Yayın Genel Müdürlüğünde 7, Almanya İşleri Bakanlığında 7, Göçmenler Bakanlığında 8 Nazi harp suçlusu kilit noktalarını tutmaktadırlar.

Banka ve tekellere gelince, buralarda 354 eski Nazi ekonomi ve maliye uzmanı, genel müdür, müdür, idare heyeti üyesi ve daire âmiri olarak ekonomik ve mali teşkilâtların kilit noktalarını tutmaktadırlar.

Eski Nazi cellâtlarının yargılanması, ender de olsa, genellikle iskandallerle sonuçlanmaktadır. Bunların en tipik örneği, Frankfurt Mein'da Auschwitz toplama kampı cellâtlarının mahkemesinde verilen karardır. Bu duruşmada, sanık olarak, ikinci ve üçüncü derecedeki sorumlular, genellikle uygulayıcılar, yani doğrudan doğruya cellâtlar hazır bulunuyordu. Dört milyon insanın öldürüldüğü Auschwitz kampının baş cellâdı, yani yüzbinlerce insanı gaz odalarına sevkedip öldürenlerin başı Mulka 12 yıl hapse mahkûm oluyor ve bir müddet sonra da «sağlık» sebepleriyle serbest bırakılıyordu. Aynı duruşmada, suçlu sandalyesine oturtulan Batı Almanyanın en büyük kimya tröstlerinden İ.G.Farben beraat ettiriliyordu. Oysa bu firma Hitlercilere büyük yardımlarda bulunmuş ve gaz odalarında kullanılan «Ziklon-B» gazını imal etmişti. Ve bu işten ötürü de, Nürnberg Mahkemesinde mahkûm edilen harp suçlusu firmalar arasında bulunuyordu.

Polonya ve Sovyetler Birliğinin işgal edilmiş topraklarında Gestapo'nun, SS kıtalarının yığınla insan kırma mezalimini tertiplemiş olan eski Hitlerci general, komutan, yargıç ve savcılar, göğüslerinde Nazi Almanyasının en büyük nişanı Demir Haç'lar olduğu halde Batı Alman şehirlerinde dolaştıklarını, Hristiyan Demokrat Partisinin saflarında «muteber» yurttaşlar olarak yüksek mevkilere getirildiklerini veya yeni Nazi Partisinin yeni «hücum kıtalarını» teşkilâtlandırmakla görevlendirildiklerini görmek Batı Almanyada günlük olaylar arasına girmiştir.

Batı Almanyada hegemonyayı elde tutan intikamcı ve saldırgan çevrelerin bugün Nato ortakları olan «Batılı müttefiklerine» karşı da dürüst bir tutumları yoktur.

Örneğin, Fransa'nın tümüyle işgalinden sonra, ülkenin güneyinde «Das Reich» zırhlı tümeni kurulmuştu. Bu tümenin kuruluşu, terör yöntemlerinde bir yenilikti. Zırhlı tümenin ödevi, Fransayı Pirene'lerden

Normandi'ye kadar, yani güneyden kuzeye taramak, halkı ve mukavemet hareketini vahşetle sindirmekti.

Bu tümenin başına Lammerding adında bir SS generali getirilmişti. Lammerding, Gestapo şefi Himmler'in verdiği ödevi «kusursuz» başardı. İşte Lammerding'in «başarılarından» iki örnek: 9 Haziran 1944'te, Lammerding, Tulle'de, şehrin ana meydanında 78 rehineyi kendi «yüksek huzurunda» astırdı. Ertesi gün, Lammerding, Tulle'den 50 km. kadar uzakta Oradour kasabasını zırhlı birlikleri ve cellâtları vasıtasıyla yerle bir ediyor, bütün erkekleri kurşuna diziyor, 241 kadını ve 202 çocuğu da kasabanın kilisesinde diri diri yakıyordu...

Ve bu Lammerding, bugün Batı Almanyanın Düsseldorf şehrinde zengin bir müteahhit ve resmî makamlarca «saygı değer» bir kişi olarak yaşamaktadır. Lammerding, Fransada giyaben üç defa idama mahkûm edilmiştir. Fransız hükûmetleri, değişik zamanlarda, Lammerding'in milletlerarası anlaşmalar gereğince, harp suçlusu olarak yargılanmak üzere Fransaya teslim edilmesi için üç defa Batı Alman hükûmetlerine başvurmuşlardır. Adenauer, Erhard ve Kiesinger hükûmetleri ise, «dost Fransız hükûmetinin» bu isteklerini reddetmişlerdir.

Son günlerde ise, dünya basını Defregger iskandalı ile uğraşmaktadır. Defregger, SS yüzbaşısı olarak İtalyanın Abrus dağlarındaki Filetto ve L'Aquila bölgelerinde kanlı terör hareketlerini idare etmiş, binlerce insanı öldürmüş, köyleri yakıp yıkmıştır. Bu adam, harpten sonra Münih'e yerleşmiş ve orada kilise teşkilâtına girerek başpapazlığa kadar da yükselmiştir. Başpapaz Defregger'in, İtalyada yığınla imha hareketlerini idare eden SS subayı Defregger olduğu meydana çıktığı halde, Batı Alman adalet makamları bu eski Nazi cellâdına karşı her hangi bir işleme girişmemişlerdir. Aksine, cellâdın devlet televizyonundan konuşmasını ve kendisini «savunmasını» sağlamışlardır. Resmi makamların bu tutumundan cesaret alan Defregger, 1944'te İtalyada yaptıklarını bugün yine tekrarlayabileceğini televizyonda dünya kamuoyuna meydan okurcasına söyleyebilmiştir.

Gerçekten de, eski Nazi cellâtları İkinci Dünya Harbindeki bütün cinayetlerini belki de daha geniş ölçüde tekrarlamaya hazırdırlar. Bu cinayetlerini tekrarlayamamalarının sebebi, barışçı ve sosyalist güçlerin, insanlığı harpten ve barbarların zulmünden koruyacak kadar kuvvetlenmiş ve gelişmiş olmalarıdır.

Demek oluyor ki, Batılı devletlerin Almanya politikası, Batı Almanyada emperyalist tekellerin gücünü kuvvetlendirmeye, intikamcılığı, militarizmi ve faşizmi açık ve kapalı metodlarla kuvvetlendirmeye dayanıyor. Son yıllar içinde Batı Almanyadaki eski Nazilerin Milli Demokrat Parti (NPD) etiketi altında tekrar toparlanmaya başlamalarında, büyük finans çevrelerinin, vaktiyle Hitler ve arkadaşlarını politik bir güç haline getiren milletlerarası tekel çevrelerinin rolü başta gel-

mektedir. Zira bu çevrelerin Almanya politikası eskiden olduğu gibi bugün de şu esaslara dayanır:

1. Almanya, Sovyetler Birliğine, halk demokrasisi memleketlerine, Avrupadaki devrimci ve demokratik hareketlere karşı bir çıkış noktası olarak kullanılmalıdır. Birleşik Amerika egemen çevreleri, Alman emperyalizmini, kapitalist dünyada üstünlük sağlama yönünde bir âlet olarak da kullanmak istemektedir. Ayrıca, Alman emperyalizmi, Birleşik Amerikanın soğuk ve sıcak harp yönetim ve hazırlıklarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan, Alman emperyalizmini canlı ve kuvvetli tutmak Amerikan emperyalizmi için başta gelen bir sorundur.

2. Onlara göre, Almanyada devrimci bir gelişmenin önlenmesini sağlamak gerektir. Batı Almanyayı işgal eden emperyalistler, Almanyada devrimci bir gelişmenin, milletlerarası alanda sosyalizmin gelişmesi, milli kurtuluş hareketlerinin kuvvetlenmesi bakımlarından çok önemli yankıları olacağını, bunun emperyalizmin dünya ölçüsünde daha çabuk gerilemesini sağlayacağını pek iyi bilmektedirler. Bundan ötürüdür ki, Batılı işgal kuvvetleri uzun zaman Batı Almanyada sendikaların kurulmasını engellediler ve 1946-47 yıllarında Batı Almanyada Alman Sosyalist Birlik Partisinin kurulmasını sert bir şekilde reddettiler. Ayrıca, demokratik bir toprak reformunun başarılmaya ve tekellerin ekonomik ve politik gücüne son verilmesine karşı koydular.

3. Emperyalistler arasında mevcut çelişme, Batılı işgal devletlerini, Almanyanın ekonomik gücünü kontrol altında tutmaya ve onun rekabetini elden geldiği kadar kendileri için zararsız hale getirmeye zorluyordu. Almanya politik ve ekonomik bakımdan işgal güçlerine bağlı kalmalıydı. Bu da Alman halkı için tam bağımsızlığının kaybı ve iki yönlü bir sömürü düzenine bağlanması demektir.

Almanyayı işgal eden kuvvetlerden biri olan Sovyetler Birliğinin Almanya politikası ise bambaşka esaslara dayanıyordu. Sovyetler Birliği, sosyalist bir memleket sıfatıyla, Almanyadaki işgal bölgesinde emekçi halka, işçilere, köylü ve halkçı aydınlara doğru yöneliyordu. Sovyet işgal kuvvetleri emekçi halka bir dost gibi davranıyor ve onun sınıf düşmanlarından kurtulmasına yardımcı oluyordu. Çünkü Sovyetler Birliğinin başta gelen politikası barışı sağlamaktı. Ve Sovyetler Birliğinin Almanya politikası bu açıdan yürütülüyordu. Barışı sağlamak Sovyetler Birliği için çok önemliydi; çünkü yeryüzünün ilk sosyalist memleketinde komünist toplum düzenini kurmak için barışın sağlanması gerekiyordu. Bu bakımdan, Sovyetler Birliğinin ulusal barışçı politikası Alman halkının ve Avrupadaki öteki halkların milli menfaatlerine de uymaktaydı. Sovyetler Birliğinin Almanya politikasının özü, Sovyet halkının milli menfaatlerinin Alman halkının milli menfaatleriyle bu şekilde birleşmesinde toplanıyordu.

Sovyetler Birliği, Almanya'da faşizmi ve emperyalizmi yenerek, Alman halkına burjuva demokrasisinin en yüksek düzeyinde bile elde edemediği özgürlük ve demokratik hakları sağlamıştır. Çünkü işçi sınıfı ve emekçi halk, köy emekçileri, aydınlar ve orta tabakalar, tarihte ilk defa olarak, tekellerin, büyük toprak beylerinin sömürü boyunduruğundan kurtulmuş ve kendi girişimleriyle kendi yararına işliyen sosyal, politik, ekonomik bir düzen idaresi, kısa zamanda somut olarak kendi kendini yönetme imkânlarını yarattı. Elindeki yetkileri de en kısa zamanda halk idaresine devretti. Ve Alman halkının kendi sosyal ve ekonomik düzenini kurma işine karışmadı. Bundan ötürüdür ki, Almanyanın Sovyetler Birliği işgalinde olan kısmında anti-faşist, demokratik devrimci güçler, Alman tarihinde ilk defa olarak, büyük tekellerin, büyük toprak sahiplerinin, militaristlerin ve emperyalistlerin ekonomik, politik ve askeri hegemonyasına son vererek iktidarı ele almak, barışçı ve sosyalist bir devlet kurmak imkânını elde ettiler.

Alman büyük burjuvazisi, Alman emperyalizmi ve militarizmi kendi menfaatini Alman milletin menfaatlerinin üstünde tutarak son elli yıl içinde Alman topraklarında iki defa dünya harbine sebep olan saldırılarda bulunmuş ve komşu halklara büyük zararlar vermiştir. Alman emperyalizmi ve militarizmi bu harpleri kaybetmiştir. Büyük ıstıraplara sebep olan bu harpler, Alman halkına sekiz milyon kadar ölü, sayısız yaralıya malolmuştur. Harbin Alman halkına sebep olduğu fiziki ve moral sakatlığın hesaplanması imkânsızdır.

Almanyanın parçalanmasının kök sebebi, Alman topraklarından gelecekte yeni bir harbin başlayıp başlamaması gibi politik bir soruna dayanıyor. Emperyalist devletler ve Batı Almanya'da yuvalanan Alman militarizmi, Batı Alman topraklarından yeni bir harbe sebep olacak bir politika yürütmelerinin sonucundadır ki Almanya parçalanmıştır. Çünkü Batı Almanya'da egemenliği tekrar elde eden emperyalist ve militarist çevreler tarihten ders almak istememekte, İkinci Dünya Harbini devam ettirmek ve bu harbin sonuçlarını değiştirmek istememektedirler. Fakat bu, artık bir atom harbine sebep olmak anlamına gelmektedir. Atom harbi ise, Alman halkının fiziki varlığının sonu demek olur. Bundan ötürü, Alman Demokratik Cumhuriyetinde olduğu gibi, Batı Almanya'da da, tekellerin, militaristlerin iktidarına son vermek, Alman milletin milli menfaatlerine hizmet anlamındadır. Çünkü tarihsel olaylar, Alman büyük burjuvazisinin Alman halkının milli menfaatlerini korumaya ve Almanya'yı idare etmeye muktedir olmadığını ispat etmiştir. Yalnız köy emekçileriyle ve halkın öteki demokratik güçleriyle birleşen işçi sınıfı, iki Alman devletinde ve Batı Berlinde, Almanya'yı barışçı ve mutlu bir geleceğe yönetmektedir. İki Alman devletinin birleşmesinin başlıca şartı, Alman halkı için barışın garanti

altına alınmasıdır. Ve ancak böyle bir birleşme Alman halkının millî menfaatlerine uygun olur. Bundan ötürüdür ki, birleşme barışı garantilemeli, intikamcılarının ve harpçilerin yararına olmamalıdır. Alman halkının millî sorununun özü budur.

Alman Demokratik Cumhuriyeti Devlet Başkanı ve Alman Sosyalist Birlik Partisi Birinci Sekreteri Walter Ulbricht, Parti Merkez Komitesinin 11. Plenumunda Alman halkının barış dâvasını şöyle özetlemiştir: «Alman toprağından iki dünya harbi başlatıldıktan sonra, Alman halkı yalnız barışçı çalışmayla, her türlü faşist-militarist ideolojiyi yenmekle ve hümanist ideolojiyi geliştirmekle Sovyetler Birliği halklarının ve öteki halkların güvenini kazanabilir.»

Alman Demokratik Cumhuriyetinin kuruluşu:

Alman Sosyalist Birlik Partisi yöneticilerinin bütün Almanyayı kapsıyacak bir Anayasa hazırlık çalışmalarına başlanması ve yine bütün Almanya için geçici bir hükümet kurulması teklifleri Batı Almanyadaki politikacılar tarafından reddedildi. 1.9.1948 tarihinde Batı Almanya için bir Anayasa hazırlamak üzere bir parlamento toplantıya çağrıldı; hazırlanan Anayasa 23.5.1949 tarihinde yürürlüğe girdi ve Adenauer hükümeti kuruldu. Bundan sonra, yani 7.10.1949 tarihinde Alman Demokratik Cumhuriyetinin Anayasasını hazırlamak üzere üçüncü Alman Halk Kongresi toplantıya çağrıldı.

Olayların bu tarihsel gelişmesi de gösteriyor ki, Alman Demokratik Cumhuriyeti yöneticileri, Almanyanın parçalanmasını önlemek, Potsdam Anlaşması esaslarına göre yeni ve demokratik bir Almanya kurmak için ellerinden gelen bütün gayreti göstermişlerdir. Bundan ötürü de, Alman Demokratik Cumhuriyetinin kuruluşunun Federal Almanya Cumhuriyetinin kuruluşuna karşı kaçınılmaz bir eylem olduğu açıkça görülmektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin yüzölçümü 108,298 kilometre karedir. Doğusunda Polonya Halk Cumhuriyeti, güneyinde Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti, batısında da Batı Almanya Federal Cumhuriyeti vardır. Ülkenin kuzeyi Baltık Denizi ile sınırlıdır. Alman Demokratik Cumhuriyeti toprakları içinde Batı Berlin bölgesi de bulunmaktadır. 1966 istatistiklerine göre, Alman Demokratik Cumhuriyetinde ortalama 17,2 milyon insan yaşamaktadır. Bu rakamlardan da anlaşıldığı gibi, Alman Demokratik Cumhuriyetinin kapsadığı topraklar, Batı Alman Federal Cumhuriyeti topraklarının yarısı, nüfusu da Batı

Almanyadaki nüfusun üçte biri kadardır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde km² başına 157 kişi, Federal Alman Cumhuriyetinde ise 223 kişi düşmektedir.

Demokratik Almanyada halkın büyük çoğunluğu şehirlerde oturmaktadır. Halkın yalnız % 20'si 2.000'den az nüfuslu köylerde dir. Nüfusun en yoğun olduğu bölgeler Halle, Leipzig, Karl Marx Stadt ve Dresden gibi sanayi merkezleridir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin kapsadığı toprak, 1945 yılına kadar, Almanyanın sanayice az gelişmiş ve tarımsal karakteri ağır basan bölgesiydi. Brandenburg ve Mecklenburg, büyük toprak çiftlik beylerinin, Yunker-Prusya tipi toprak işletmeciliğinin hâkim olduğu nispeten geri kalmış bölgelerdi. Buralarda yaşayan halkın çoğunluğu tarım ve mevsim işçileriydi. Buraları kültürel bakımdan Almanyanın en geri kalmış yerleriydi. Sanayi kısmen Berlin civarında toplanmış, kısmen de orta Almanya kesiminde gelişmişti. Mevcut sanayiın ana kolları, üretim araçları ve makine yapımı sanayii, dakik âletler ve optik, elektronik, tekstil, çam ve keramik, ağaç sanayii ve kimya endüstrisiydi. Fakat ağır sanayiın temeli olan demir-çelik sanayii ile ağır makine sanayii hemen hemen yoktu. 1945 yılında bütün Almanyanın sanayi gücünün % 70'i Federal Almanya bölgesinde kalmıştı. Daha sonra Alman Demokratik Cumhuriyetinin egemen olduğu teşkil ediyordu. Bu ağır sanayi de daha fazla Ruhr bölgesinde toplanmıştı. Daha sonra Alman Demokratik Cumhuriyetinin egemen olduğu topraklarda ise, Alman sanayi gücünün yalnız % 30'u kalmıştı. Bundan başka, Almanyanın doğu bölgesi, yani sonradan cumhuriyetin kurulduğu bölge İkinci Dünya Harbinde Naziler tarafından daha sert bir şekilde savunulduğundan, batıya kıyasla daha fazla tahribata uğramıştı. Sanayiın Demokratik Almanya kısmında uğradığı tahribat % 45 idi. Federal Almanyadaki tahribat ise ancak % 20 kadardı.

Bundan başka, sanayi bakımından nispeten zayıf olan Almanyanın doğu kısmı bütün Almanya için daha ağır tazminat yükümleri altına girmişti. Batı kaynaklarının hesaplarına göre, Alman Demokratik Cumhuriyetinin payına düşen harp tazminatı 66 milyar Markı buluyordu.

Almanyanın bölünmesinden sonra ağır sanayi ülkenin Batı kısmında kaldı. Makine sanayiinin % 30'u -Demokratik Almanya sınırlarında kalmıştı, ama demir-çelik sanayiinden payına düşen yalnız % 6,6 idi. Bu nispetsizlik Batı Almanya'ya sanayi kollarını ve ekonomisini hızla geliştirme imkânını verdiği halde, Demokratik Almanyayı ağır sanayiini, demir-çelik kombinalarını yeniden kurmak gibi zor bir durumla karşı karşıya bırakıyordu. Bundan ötürü, İkinci Dünya Harbinden sonra, özellikle Alman Demokratik Cumhuriyeti, ağır sanayiini kurmak için de zor bir durumdan hareket etmek zorunda kalmıştı. Ayrıca, Demok-

ratik Almanyada kalan sanayi kolları İkinci Dünya Harbinde hemen hemen tamamen yıkıma uğradığı halde, İkinci Dünya Harbi sonunda Almanyanın Batı kısmının sanayi gücü harbin başlangıcına kıyasla daha yüksek düzeyde kalmıştı. 1936 istatistiklerine göre, Almanyanın sanayi üretimi, sonradan, yani İkinci Dünya Harbi sonunda Demokratik Almanya ve Federal Almanya olarak ayrılan topraklara şu şekilde dağılıyordu:

	Alman Dem. Cumhuriyeti	Federal Alman Cumhuriyeti
Maden kömürü	% 3	% 97
Linyit	% 64	% 36
Demir cevheri	% 5	% 95
Bakır cevheri	% 93	% 7
Kurşun ve çinko	% 4	% 96
Demir-çelik üretimi	% 7	% 93
Makine sanayii	% 30	% 70
Çimento üretimi	% 16	% 84
Kimya sanayii	% 24	% 76
Suni Gübre sanayii	% 24	% 76
Dakik âletler ve optik	% 33	% 67
Tekstil sanayii	% 37	% 63

Bu tablonun gösterdiği gibi, Alman sanayii ve doğal zenginlikleri iki Almanya arasında dengesiz bir şekilde dağılmıştır. Bu dengesizlik de, Batı Almanyanın yararına ve Demokratik Almanyanın zararına. Bundan ötürü, İkinci Dünya Harbini izleyen yıllar içinde Demokratik Almanya idarecileri ekonomi alanında başlıca iki meselenin çözümüne koyulmuşlardır: Birincisi, İkinci Dünya Harbi sırasında yıkılmış veya kısmen hasara uğramış fabrika ve işletmeleri yeniden kurmak, tâmir etmek ve faaliyete geçirmek. İkincisi de, ağır sanayii ve ağır sanayii beslemek üzere gerekli ham maddeleri üretecek sanayi kollarını kurmak... Harbin şiddetli tahribatına uğramış bir memlekette halkın ilkel ihtiyaçlarının en kısa zamanda karşılanabilmesi, bundan başka ileriye doğru ekonomik ve politik hamleler yapılabilmesi için, bu iki meselenin İkinci Dünya Harbini izleyen yıllar içinde ve en kısa zamanda çözümlenmesi gerekiyordu. Zorluklar, Alman Demokratik Cumhuriyetinin kurulduğu Alman topraklarının, memleketin az gelişmiş ve ham madde kaynakları bakımından nispeten fakir kısmı olmasından, eldeki sanayi işletmelerinin de yıkılmış veya harp tazminatı olarak sökülüp götürülmüş bulunmasından ibaret değildi. Yıkılan işletmeleri sadece onarmak, yıkıntı altından çıkarılan makineleri kullanılır hale getirmek, modern ve rasyonalize üretim meselesini çözmeye yet-

miyordu. Eski fabrikaların işletmeye açılmasıyla sağlanabilen üretim, hem ağır, hem de maliyeti yüksek, yani modern ekonomik kurallara göre elverişsiz oluyordu. Öte yandan, Batı Almanya'da militarizmin, emperyalizmin ve büyük tekellerin hâkimiyetini yeniden canlandırmaya çalışan Amerikan emperyalistleri, kaz gelecek yerden tavuğu esirgemiyor. Batı Almanya'da en modern üretim şartlarına uygun büyük fabrika ve işletmeler kuruyorlardı. Amerikan ekonomisi için bunu yapmak büyük bir fedakârlık değildi. Çünkü Birleşik Amerika İkinci Dünya Harbinde en ufak bir tahribata bile uğramamış, üstelik Avrupa kapitalist memleketlerinin ekonomik gücü, altın rezervleri ve en iyi teknik elemanları Birleşik Amerika'ya akmış ve bunlar Amerikan emperyalizminin ekonomik gücünü o nispette takviye etmişti. Ayrıca, Demokratik Almanya sınırlarında Batı Berlin gibi bir gediğin varlığı ve bu gedikten Demokratik Almanya'nın devamlı kan kaybetmek zorunda kalışı da, bu memleketin karşılaştığı kalkınma güçlükleri arasındaydı.

İşte, bundan yirmi yıl kadar evvel, Alman Demokratik Cumhuriyeti, böylesine zor şartlar altında milli ve milletlerarası politik alanda ilk adımlarını atıyordu. Daha 1946'da, 1936 yılına kıyasla sanayi üretiminin % 42 sine ulaşmıştı. 1950'de ise üretim 1936 seviyesine gelmişti.

Harpten sonraki ilk yılların başta gelen meselesi, temel ham madde sanayiini ve her şeyden evvel demir-çelik sanayiini kurmaktır. Bu konuda da iki zorluk başgösteriyordu: Demokratik Almanya topraklarında demir cevheri ve maden kömürü yeterli derecede mevcut değildi. Ayrıca, üretim araçları da hemen hemen yoktu.

Demokratik Almanya yurttaşları, ağır sanayi, özellikle demir-çelik sanayiini kurabilmek için yıllarca olağanüstü çabalar harcamak ve fedakârlıklarda bulunmak zorunda kaldılar. Çünkü yıllar boyunca, yatırımlar, temel ham maddeleri üretecek sanayi yaratmaya doğru yöneltildi. Bu yöndeki çabalar bazı hafif endüstri kollarının gereği kadar gelişmesini engelledi. Fakat temel ham madde sanayiinin, makine ve üretim aracı yapımı kollarının gelişmesi Alman Demokratik Cumhuriyetine milletlerarası ekonomi alanında önemli bir yer sağladı. Genel sanayi üretimi, 1950 seviyesine kıyasla son yıllarda 4 misli arttı. Bu zaman içinde Federal Almanya'daki sanayi üretimi üç misli bir artış kaydetti. Bugün Demokratik Almanya sanayi, 1936'da bütün Almanya'nın sanayi üretiminden üçte bir oranında daha fazla mal üretmektedir.

Demokratik Almanya, sanayileşme süreci içinde, Almanya'nın bu bölgesinde evvelce hiç de mevcut olmıyan yeni sanayi kolları yarattı. Bu sanayi kolları arasında, en başta demir-çelik işletmeleri, jeneratör, enerji üreten makineler, kimya fabrikaları donatımı, gemi inşaatı, tarım âletleri, traktör, petrol rafinerileri, suni elyaf sanayi, açıkdeniz

balıkçılığı, telekomünikasyon âletleri, televizyon ve elektronik hesap makineleri sanayii kolları gelmektedir.

Bu sanayi kolları dışında, enerji üretici âletler ve kimya sanayii, son yıllar içinde de petro-kimya önemli ölçülerde genişledi.

Alman Demokratik Cumhuriyeti bugün sanayi üretimi alanında Sovyetler Birliğinden sonra sosyalist memleketler arasında ikinci gelmektedir. Makine üretimi alanında dünyada yedincidir. Adam başına düşen elektrik enerjisi üretiminde ise üçüncü, çimento üretiminde dördüncü, ham çelik ve suni iplik üretiminde altıncı gelmektedir. Ve bütün dünyanın sanayi üretiminde en gelişmiş on memleketi arasındadır.

Başlıca sanayi kollarında kaydedilen gelişmeyi şu şekilde özetleyebiliriz: 1950'de 19,5 milyar kilovat-saat olan elektrik enerjisi 1964'te 54 milyar kilovat-saate ulaştı, yani aşağı yukarı üç misli arttı. 1965 yılında adam başına düşen elektrik enerjisi aşağı yukarı 3.200 kws idi. (Federal Alman Cumhuriyetinde 2.800 kws.)

Linyit, Alman Demokratik Cumhuriyeti sanayii için temel ham maddelerden biridir. Linyit kömürü enerji üretimi ihtiyacını karşılamakta ve kimya sanayiinin temellerinden birini teşkil etmektedir. Dünya linyit üretiminin üçte birini Alman Demokratik Cumhuriyeti sağlamaktadır. 1950'de 137 milyon ton olan linyit üretimi, 1968'de 247 milyon tona ulaşmıştır.

Demir-çelik sanayiinde, 1950'ye kıyasla, ham demir üretimi 1965'de yedi misli, ham çelik üretimi ise dört misli artmıştır. 1968'de ortalama 2,3 milyon ton ham demir, 46 milyon ton ham çelik üretilmiştir. Adam başına 148 kilo ham demir, 269 kilo da ham çelik düşmektedir. Demir-çelik üretimi için gereken demir cevherinin % 60'ı dış memleketlerden ithal edilmektedir.

Kimya endüstrisi: Bu endüstri kolu, üretim kapasitesi bakımından, Alman Demokratik Cumhuriyetinin ikinci önemli sanayi koludur. Yapılan plânlara göre, kimya sanayii ilerde başta gelen sanayi kolu olarak gelişecektir. Kimya sanayii suni maddeler, sentetik elyaf, petrol ürünleri, benzin çeşitleri ve suni gübre üretmektedir. Bu sanayi kolunda 1950'ye kıyasla 1964'e kadar dört misli bir gelişme kaydedilmiştir.

Makine sanayii: Bu sanayi kolunda 1950'ye kıyasla 1964 yılında 4,8 misli bir gelişme kaydedilmiştir. Üretim, ağır makine ve üretim araçları yapımında toplanmaktadır. Makine ve üretim araçları, Demokratik Almanyanın en önemli ihraç mamullerinden biridir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde yapılan kimya ve hadde tesisleri, yuvarlak ve otomatik torna tezgâhları, kıl delme ve kaynak makineleri, büyük kazma makineleri ve vinçler, tekstil tezgâhları (özellikle Malimo makineleri, ve basım makineleri büyük bir rağbet görmektedir.

Gemi inşaatı: Alman Demokratik Cumhuriyetinde gemi inşaatı sanayi kolu 1945'ten sonra başladı. Almanyanın şimdiki gemi inşaat bölgesinde evvelce yalnız küçük motor ve tâmir tezgâhları vardı. Halen gemi inşaat tezgâhlarında 19 bin tona kadar şilep ve yolcu gemileri inşa edilmektedir. Bundan başka, açık deniz balıkçı gemileri ve iç sularda işliyen gemiler ve teknik hizmet gemileri inşa edilmektedir.

Elektro-teknik ve elektronik sanayii: Demokratik Almanyada en hızlı gelişme gösteren sanayi kolu elektronik âletler üretimidir. Bu sanayi kolu, 1950'ye kıyasla, 1968'de 9 misli gelişmiştir. 1968 de 1,2 milyar Mark kıymetinde elektrik cereyanı nakline yarıyan gereç üretilmiştir. Bu hızlı gelişmeye rağmen, üretimin otomatikleştirilmesi süreci de arttığından, elektronik makine sıkıntısı giderilememiştir. Demokratik Almanyada üretilen elektronik makineler, rele, dakik âletler, elektronik ışın makineleri, elektrikli lokomotifler, dünyaca en çok aranan âletler olduğundan, bunların ihracatı hızla artmaktadır.

Presizyon âletleri ve optik sanayii: Almanya'nın bu geleneksel sanayi kolu, 1950'ye kıyasla, 4,4 misli bir üretim artışı göstermiştir. Fotoğraf makineleri 1968'e kadar % 400, tıbbi âletler üretimi % 381 oranında artmıştır. Bu alanda, dış memleketlerde en çok aranan, reflektörler, küçük kameralar, standart yazı makineleri, küçük yazı makineleri, mikroskoplar ve astronomide kullanılan gözlem âletleridir. 1950'de 5,3 milyar Mark kıymetinde olan fizik optik ölçü âletleri üretimi, 1968'de 66,3 milyar Mark'a yükselmiştir.

Yapı sanayii: Yapı sanayii Demokratik Almanyanın başta gelen sanayi kollarından biridir. Yapı sanayiinin önemli bir kısmı «devlet yapı kombinasyonu»nda toplanmıştır. Bu kombina, sanayi kompleksleri ve büyük siteler inşaatı ile uğraşır. Bu büyük yapı teşkilâtının yanısıra, 800'e yakın «devletle ortak işletme», 1.500 inşaat kooperatifi, 400 kadar özel yapı firması ve 20 bine yakın da küçük özel işletme vardır. Bütün inşaat teşkilâtlarında çalışan işçi ve memurların sayısı 480 bin civarındadır. Yapı sanayii, fabrikalar, kombinalar kurmakta, harpte yıkılmış şehir ve kasabaların inşasında büyük başarılar kaydetmiştir. Buna rağmen, inşaatın makineleştirilmesinde ve modern inşaat tekniğinin benimsenmesinde gereken gelişme gösterilemediğinden, bu eksiklikleri gidermek üzere son yıllarda büyük çabalar harcanmaktadır.

Hafif endüstri ve gıda maddeleri sanayii: Hafif endüstri ve gıda maddeleri sanayiinde, özellikle tekstil ve konserve sanayiinde yeni yeni fabrika ve işletmeler açılmış olmasına rağmen, bu sanayi kollarının kimya, elektro-teknik ve makine inşaatı sanayi kollarına kıyasla geri kaldıkları bir gerçektir. Hafif endüstri ve gıda sanayii kollarında birçok fabrika hâlâ çok eskimiş üretim araçlarıyla çalışmaktadır. Buna rağmen, bu sanayi kollarında da, geçmişe kıyasla üretim

önemli artışlar göstermiştir. Meselâ 1950'ye kıyasla 1968 de gıda sanayiinde % 400, tekstilde % 302, deri, ayakkabı ve kürk sanayi kollarında % 315, mobilya, müzik âletleri, oyuncak, spor gereçlerinde % 308, kâğıt sanayiinde % 212, matbaa âletlerinde % 183 yükseliş kaydedilmiştir.

Üretimdeki bu artışa paralel olarak milli gelir de doğal olarak artmıştır. Milli gelir 1950'ye kıyasla 3,5 misli artmış ve 1969 yılında yüz milyar Markı aşmıştır. Uzun yıllardanberi üretimdeki artış hızı % 6'dır. 1968 de üretim hızı % 7'ye yükselmiş, iş verimliliği de % 9'a ulaşmıştır.

Üretimdeki bu artışa paralel olarak, işçi ve memur gündelikleri de yükselmiştir. 1955'de 432 Mark olan ortalama işçi ve memur aylıkları, 1967'de 662, 1968'de 693 Marka yükselmiştir. Fakat gerçek aylıklar bu rakamların üstündedir. Çünkü bu rakamlara, emekçilerin ilerde etraflica bahsedeceğimiz bazı sosyal hakları kullanmalarını, özellikle sağlık, eğitim hizmetleri ve düşük mesken kiralari gibi avantajlardan faydalanmalarını da katmak gerekmektedir.

Ekonomik gelişmenin ilerdeki perspektifleri: Alman Demokratik Cumhuriyetinde ekonomi politikasının bilimsel temelleri, bütün memleketi kapsıyan bir ekonomik plânda aksettirilmiştir. Bu Ekonomik plân, halk ekonomisini ve sosyal gelişmeyi yöneten başlıca araçtır.

Perspektif plân, 1971-1975 yılları dönemini kapsamaktadır. Ve bu alanda bilimsel temellere dayanan tahminleri tesbit etmiştir. Plân, 1968 yılı Eylül ayında, Alman Sosyalist Birlik Partisi Politbürosu'nda, daha sonra da Alman Demokratik Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nda, devlet uzmanlarının, bilginlerin, tecrübeli uzman işçilerin, mühendis ve teknisyenlerin, Hür Alman Sendikalar Birliği temsilcilerinin, Hür Alman Gençlik Teşkilâtı ve öteki yığın teşkilâtları delegelerinin de katılmalarıyla hazırlanmıştır. Plânın esas hedefi, sosyalizmin gelişmekte olan toplum sistemini ve bilimsel-teknik devrime hâkim olma sürecini kuvvetlendirmektir.

Bu geniş plân, yıllık, yani kısa süreli plânlarla gerçekleştirilecektir.

1975'e kadar ekonomik gelişmeyi gözönünde tutan perspektif plânın esas niteliği, bilimsel-teknik bir temel üzerinde gelişmekte olan ekonomiye gereken hızı sağlamaktır. Bunun için de, plân, meselâ makine, elektro-teknik ve elektronik sanayilerinde otomatizasyonu büyük bir önemle ele almaktadır. Çünkü modern sosyalist ekonomide otomatizasyon temposu iş verimliliğini büyük ölçüde etkilemektedir.

Büyük elektronik hesap makinelerinin yardımıyla ekonomik gelişme ve üretim hakkında otomatik bilgi edinmek, Alman Demokratik Cumhuriyetinde geliştirilmesi gereken temel yapı ödevlerinden biri haline gelmiştir. Bundan ötürü, esas mesele, teker teker makine veya

agregatlar yapısına devam etmek değil; bütün makine sistemlerinin, otomatik hatların, zincirleme otomatik makinelerin ve halk ekonomisine büyük faydalar sağlayan karmaşık teknolojik meselelerin çözümünü geliştirmek.

Kimya sanayiine, halk ekonomisinin bütün kollarına yüksek derecede üretim sağlayacak bir yön verilmiştir. Bu kolların gelişmesi için petrol ve tabii gaz sanayiinin daha da kuvvetlendirilmesi öngörülmüştür.

Tarım ve gıda maddeleri sanayiinde şöyle bir perspektif çizilmiştir: Tarım maddeleri üretimini artırmak ve hızlandırmak için, örgütlenme yöntemlerini sanayideki ölçülere göre ayarlamak, tarımda yönetimi ve üretimi rasyonelleştirmek ve her şeyden evvel Tarım Üretim Kooperatifleri'nin işbirliğini artırmak ve sosyalist endüstri ile bağlarını daha da kuvvetlendirmek...

Bu temel hedeflere ulaşabilmek ve bu temel yapıyı başarıyla kuvvetlendirmek için, milletlerarası alanda da, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist devletlerle işbirliği ve işbölümünü, eşitlik ve karşılıklı menfaatleri koruma temeli üzerinde kuvvetlendirmek de öngörülmektedir. Sovyetler Birliği ile sıkı işbirliği, atom enerjisini barışçı maksatlarla kullanma alanında olduğu gibi, bilimsel araştırma gücünü temel sorunlar üzerinde toplama ve bunu daha büyük bir hızla geliştirme imkânlarını da sağlamaktadır.

Sosyalist dünya sistemine bağlı memleketler, milletlerarası sosyalist işbirliği imkânlarından henüz gereği kadar faydalanmış değillerdir. Sosyalist ülkelerin işbirliği imkânları büyüktür. Çünkü bu memleketlerin ilişkileri, kapitalist ülkeler arasında olduğu gibi, rekabete, çıkara veya emperyalist hegemonya politikasına dayanmamaktadır. Sosyalist memleketler arasındaki ekonomik işbölümü ve dayanışma, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi çerçevesinde, gelişme seviyelerinde kapitalist düznenin mirası olan farklar gibi bazı objektif ve sübjektif etkenlerin varlığına rağmen, gelişmektedir. Bilimsel-teknik devrim, sosyalist devletler arasındaki işbirliğinin kuvvetlendirilmesine yeni imkânlar sağlamaktadır.

Sosyalist sanayinin gelişmesinde, birikimin, bu arada sermaye birikiminin de büyük bir önemi vardır. Fakat bu birikimin özü, kapitalist memleketlerdeki anlamından tamamen başkadır. Kapitalist ülkelerde sermaye birikimi, sermayenin, iktidarın ve üretim araçlarının küçük bir mültimilyonerler, bankerler grubu elinde toplanması anlamına gelmektedir. Sosyalist memleketlerde ise, bu birikim, milyonlarca insanın daha çok varlık sahibi olmaları, faaliyetlerinin arttırılması ve çalışma şartlarının daha da ıslahı anlamına gelmektedir. Sosyalist ülkelerdeki sermaye birikiminden, değişik mülkiyet şekillerine bağlı olanlar, meselâ özel fabrika sahipleri, devletle ortaklaşa çalışan işletmeler ve kooperatifler de istifade etmektedirler.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde mülkiyet şekilleri

Alman Demokratik Cumhuriyetinde başlıca iki mülkiyet şekli vardır: Sosyalist mülkiyet, sosyalist olmayan mülkiyet. Sosyalist mülkiyetin de iki şekli vardır: Halk mülkiyeti, kooperatif mülkiyeti ...

Halk mülkiyeti aynı zamanda devlet mülkiyeti anlamına da gelmektedir. Toplumda ağır basan mülkiyet şekli de budur. Halk mülkiyeti, büyük Nazi elebaşlarının, harp suçlularının, büyük sermayecilerin ve tekellerin ve büyük toprak beylerinin mallarının devletleştirilmesinden meydana gelmiştir. Aynı zamanda sosyalizmi kurma sürecinde meydana gelen işletme ve sanayi kolları da bu çeşit mülkiyet grubuna dahildir. Halk mülkiyetini, ayrıca, bütün yeraltı servetleri, sanayiın büyük bir kısmı, ulaştırma araçları, bankalar, sigorta şirketleri, posta ve öteki haberleşme araçları, dış ticaret, büyük iç ticaret ve küçük ticaretin önemli bir kısmı teşkil etmektedir. 1947'de, halk mülkiyeti sektörü, sanayi üretiminin % 56,3 ünü, ilk beş yıllık plân sonunda % 87,6 sını ve 1963 sonunda % 88,7'sini sağlıyordu.

Kooperatif mülkiyet, özel üreticilerin bir araya gelerek meydana getirdikleri mülkiyet alanını kapsar. Bu mülkiyet alanının büyük bir kısmını Tarım Üretim Kooperatifleri ve Esnaf Üretim Kooperatifleri teşkil eder. Bundan başka, Tüketim Kooperatifleri de vardır. Bunlar 4 milyona yakın üyeye sahip büyük yığın teşkilâtlardır. Ve bunların mülkiyeti de kooperatif mülkiyetine dahildir.

Bu iki sosyalist mülkiyetin yanında, bir de devletle ortaklaşa işletilen işletmeler mülkiyeti vardır. Burda mülkiyet özel şahıslarla devlet arasında paylaşılmıştır.

Tarım Üretim Kooperatifleri'nde toprak ve üretim araçları kooperatife katılan köylünün özel mülkiyetindedir. Esnaf Üretim Kooperatifleri'nde de ortaklar kooperatife kattıkları üzerinde özel mülkiyeti muhafaza etmektedirler.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalist mülkiyetin yanısıra özel mülkiyet de vardır. Cumhuriyet sınırları içinde beş bin kadar özel sanayi işletmesi vardır. Bu alanda 119 bin emekçi çalışmaktadır. İşletmelerin ortalama işçi sayısı 25'tir. Bundan başka, «yarı devlet işletmeleri» diye adlandırılan devletle özel şahısların ortaklaşa çalıştırdıkları işletmelerin sayısı da 5.400'dür. Bu alanda çalışanlar 340 bin kadardır. Bu fabrikalarda ortalama işçi sayısı ise 65'dir.

«Yarı devlet işletmeleri» komandit şirketler şeklinde örgütlenmiştir. Şirket ortakları devlet ve özel şahıslardır. Genellikle, ortaklık «% 60 devlet-% 40 özel teşebbüs sahibi» şeklindedir. Özel teşebbüs sahibi, devletle yapılan bir anlaşma gereğince işletmenin müdürlü-

günü de yükümlenmiş, ve bunun için kendisine ayrıca bir aylık da bağlanmıştır. Bundan başka, işletmenin kârından kendisine pay da verilmektedir. «Yarı devlet işletmeleri» ne kredi ve işletmenin modernleştirilmesi için gereken araç ve gereçler devlet tarafından sağlanmaktadır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalist mülkiyet sistemi kurulmakla, insanın insan tarafından sömürülmesine son verilmiştir. Başkalarının çalışmasından faydalanarak ve emekçileri sömürerek yaşayan sınıf ve zümrelerin hukuki varlığına son verilmiştir. Ulusal ekonomide yerleri % 12'yi geçmiyen küçük ve orta özel kapitalist işverenler vardır. Fakat bu işletmelerin gerek üretimi, gerekse sosyal faaliyetleri, sosyalist toplumun ihtiyaç ve hedeflerine göre ayarlanmıştır. Bu işletmelerde çalışan işçiler devlet sektöründe çalışan işçilerin haklarına sahiptirler. Bu bakımdan, Alman Demokratik Cumhuriyetinde üretimde sosyalist ilişkilerin tamamen hâkim olduğu açık bir gerçektir. Üretim araçları üzerindeki sosyalist mülkiyet, işçi ve köylü iktidarının ekonomik temel dayanağıdır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde kapitalizmin yeniden doğması için artık hiçbir temel mevcut değildir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin ekonomik sisteminde yeni gelişmeler

Büyük üretim araçlarının, büyük fabrika ve işletmelerin, ulaştırma araçlarının, bankaların, ithalat ve ihracat şirketlerinin devletleştirilmesiyle, köyde kolektif üretim ilişkilerinin kurulmasıyla, toplum sosyalizme doğru yöneliyordu. Fakat bu tedbirlerin alınması, sosyalizmin kurulduğu anlamına gelmiyordu. Sosyalist toplum düzeninin kurulabilmesi için, ekonominin yüksek derecede gelişmesi, yüksek bir hayat ve kültür seviyesinin sağlanması da gerekiyordu. Bundan ötürü de, toplumun gelişmekte olan sosyalist sistemine, ulaşılan ekonomik seviyeye dayanarak yeni hamleler ve daha yüksek yeni bir aşama sağlayabilmek için üretim araçlarında bilim ve tekniğin en son verilerini uygulayarak, daha doğrusu bilim ve tekniğin verilerine göre yeni bir temel kurmak gerekiyordu. Mesele, burjuva çevrelerinde belirtildiği gibi, eski yöntemlerin hatalı olmasında değil, 1950'den itibaren uygulanan yöntemlerin toplumu ulaştırdığı seviyeye dayanarak ve bu seviyenin doğurduğu problem ve ihtiyaçları çözümleyip karşılamak üzere üretim araçlarında bilimsel ve teknik bir devrim sağlamakta toplanıyordu. Esasen, toplumda doğan bu yeni ihtiyaç, 1968

yılı Nisan ayında bir referandumla kabul edilen Anayasada da yansıtılmış bulunuyordu. Alman Demokratik Cumhuriyetindeki sosyalist toplumun gelecekteki perspektiflerini de çizen yeni Anayasanın dokuzuncu maddesi, ekonomik plânlama, milli ekonominin yönetimi ve sosyalist işletmelerin özerkliği konularını şöyle târif ediyordu:

«Alman Demokratik Cumhuriyeti, ulusal ekonominin ve sosyal hayatın bütün alanlarında plânlı yönetim ilkesini uygular. Alman Demokratik Cumhuriyetinin milli ekonomisi plânlı ekonomidir. Sosyalizmin ekonomik sistemi, plânlı sosyal gelişmenin değişik alanlarda başlıca devlet organları yönetimini, sosyalist üreticilerin özerkliği ve devletin mahalli organlarıyla bağdaştırır.»

Bu târifte de görüldüğü gibi, sosyalist toplumdaki üretim müesseselerinin özerkliği ile merkezî plânlama teşkilâtının faaliyetlerini ahenkleştirmek söz konusudur. Hattâ Devlet Konseyi' nin sekizinci oturumunda, sosyalist toplumdaki üretici müesseselerin faaliyetlerinin artırılması da kararlaştırılmıştır. Ekonomik yapıya bu şekilde bir yön verilmesinin başlıca gayesi, iş verimliliğini hızla artırmak, maliyeti düşürmek, yüksek kaliteli mal üretmek ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin devamlı olarak milli ekonomisini geliştirmek, emekçilerin hayat şartlarını daha da ıslah etmektir. Walter Ulbricht'in Alman Sosyalist Birlik Partisinin VII. Kongresinde dediği gibi, «mesele, üretici kuvvetleri, toplumda özgür sosyalist şahsiyeti yaratacak kaliteye yükseltmektir.»

Bilim ve teknik, üretimin seviyesini ve hızla gelişme temposunu en çok etkileyen başlıca üretici kuvvet niteliğini kazanmışlardır. Bilimsel ve teknik araştırmanın merkezileştirilmesi, milli ekonominin daha iyi bir şekilde örgütlenmesi ve üretimin modernleştirilmesi bundan ötürü büyük bir önem kazanmaktadır. Kapitalist piyasalardaki rekabette daha da başarılı sonuçlar elde edebilmek için, otomatizasyon sürecini, üretimdeki birikimi ve ihtisaslaşmayı daha da hızlandırmak gerekmektedir.

Bilim ve tekniğin en son verileri, en modern otomatizasyon yöntemleri, yüksek derecede gelişmiş kapitalist ülkelerde de üretim alanında uygulanmaktadır. Bilim adamlarının, teknisyenlerin, uzmanların bulduğu yeni üretim yöntemleri, kapitalist ülkelerde, büyük tekellerin, milyarlar ve mültiliyonerlerin, yani toplumda ekonomik, politik kumanda mevkilerine sahip olanların kârlarını artırmakta, bu gibi sömürücü zümrelere yeni yeni astronomik kârlar sağlama imkânları yaratmaktadır. Bundan başka, kapitalist âlemdeki rasyonalizasyon büyük sosyal problemler de doğurmaktadır. Meselâ, Batı Almanya'da otomatizasyon sonucunda her gün 1,5 milyon işçi ve memur işlerini değiştirmek zorunda kalmaktadırlar. Bunlar teknik devrimin kurbanlarıdır. Çünkü kapitalist ekonomik gelişmede emekçi yığınının hiçbir söz ve etki hakkı yoktur. Batı Almanya'nın Münih şehrinde bulunan

Ekonomik Araştırma Enstitüsünün tesbit ettiğine göre, gelecek beş yıl içinde emekçilerin üçte biri, daha az gündelik karşılığında meslek değiştirmek ve başka iş kollarında çalışmak zorunda kalacaklardır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde ise durum tamamen başkadır. Evvelâ, sendikalar perspektif plânların hazırlanmasında söz sahibidir.

Fabrikalarda çalışan işçiler, üretim komiteleri sayesinde, plânlamayı ve üretimi etkiliyebilmektedirler. Ayrıca, bilim ve tekniğin, yani modern rasyonalizasyonun Alman Demokratik Cumhuriyetinde de işgücü tasarrufuna yol açtığı bir gerçektir. Fakat sosyalist ve plânlı ekonomi sayesinde, bir işletme kolunda otomatizasyon sonucunda boşta kalan işgücüne derhal başka iş kollarında çalışma imkânları sağlanmaktadır. Fakat bu işyeri ve meslek değiştirme de sıkı bir şekilde kayıtlanmıştır. Bu durumda olan bir işçiye, yeni mesleğini öğrenebilmesi için gereken eğitim sağlanmaktadır. Bu eğitim müddeti içinde, işçi, eski işyerindeki aylığını tamamen almaktadır. Yeni işinde ise, işçiye, eskisine kıyasla düşük aylık verilmesi kanunla ve kesin bir şekilde yasaklanmıştır.

Sosyalizmin ekonomik sisteminde, modern rasyonalizasyon, bilimsel teknik devrimin sağlanmasına sosyalist bilince ulaşmış emekçilerin katkısı olmadan, şüphe yok ki uygulamada, mekanik bir nitelik taşıyacak ve gereken sonuçları vermiyecekti. Fakat Alman Hür Sendikalar Birliğinin Yedinci Kongresinde de belirtildiğı gibi, sosyalist demokrasi içinde, sosyalist mülkiyet sahipleri, sanayi, yapı, tarım ve ekonominin öteki sektörlerindeki emekçiler, gittikçe artan bir hızla, üretimdeki plânlştırma ve yönetimde daha çok sorumluluk yüklenmektedirler. İşletmelerde elde edilen sonuçlar, üretim kalitesinin mükemmelleşmesi, dünya piyasasında rekabete girişebilecek duruma gelmesi ve milli gelirin devamlı surette artması bunun ispatıdır. Meselâ, elektrik âletleri, teknik seramik, bilyeli yatak sanayii alanlarındaki devletleştirilmiş işletmelerde, üretim, yıllardanberi gerek miktar, gerekse kalite bakımından büyük başarılar elde etmektedir.

Sosyalizm toplumundaki ekonomik sistemin gelişmesinde görülen niteliklerden biri de, işletmelerin kendi kendilerini finanse eder hale gelmeleri, yahut bu hedefe doğru gelişme göstermeğe başlamalarıdır. Bu gelişmenin, Alman Demokratik Cumhuriyeti Anayasasının sosyalist işletmelere tanıdığı özerkliğin sonuçlarından biri olduğuna şüphe yoktur. Sosyalist işletmelerin kendi kendilerini finanse edebilecek duruma gelebilmeleri için, sosyalist ve merkezî bir plânlamanın ve milli ölçülere varan işletmeler arasında bir dayanışmanın varlığı zorunludur. Çünkü bir işletmenin kendi kendini finanse edebilecek hale gelebilmesi için, modern sosyalist toplumun istemleri hem kalite, hem miktar bakımından karşılanabilecek derecede modernleşmesi ve rasyonalize hale gelmesi şarttır. Bunun sağlanması için de merkezî bir plânlama teşkilâtının ve sosyalist devletin yardımı gerekmektedir.

Kapitalist ülkelerde, büyük işletmelerin görünüşte kendi kendilerini finanse edecek durumda oldukları zannedilir; fakat gerçekte, kapitalist devlet ve Birleşik Amerikada olduğu gibi tekelsel devlet teşkilâtı, bütün millettten vergi diye topladığı milyonlarca ve milyarlarca lirayı kredi ve sipariş karşılığı olarak büyük işletme ve ticaret şirketlerine aktarmakta, böylelikle milli servetin önemli bir kısmını büyük sermayenin, yani toplumda küçük bir zümrenin menfaatine ayırmaktadır. Kapitalist memleketlerde büyük işletmeler ancak bu sayede modern bir rasyonalizasyonu sağlayabilmektedir. Ama bu rasyonalizasyonun ilk kurbanı da, yine verdiği vergilerle büyük tekelleri besler duruma düşürülen emekçi yığınları olmaktadır.

Sosyalizmin ekonomik sisteminde öngörülen yeniliklerden biri de, ulusal ekonominin menfaatleri ile işletmeler ve özel kişiler menfaatlerinin ahenkleştirilmesini daha da geliştirmek, olgunlaştırmaktır. Alman Demokratik Cumhuriyeti idarecileri bu ahenkleştirmeyi sağlamak için büyük gayretler sarfetmektedirler. Bu gayretler, devletleştirilmiş müesseselere, kooperatif işletmelere devlet kredilerinin dağıtılması ile ücret ve fiyat politikasının tesbitinde ve özel sektöre karşı yürütülen vergi politikasının tesbitinde ve özel sektöre karşı yürütülen vergi politikasında belirmektedir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde, bir yandan sanayi ve tarım alanındaki sosyalist üretim müesseselerinin, bir yandan da alıcı durumunda olan şahısların menfaatlerini korumak üzere, iki pazar yaratılmaktan, yani fiyatların devlet tarafından tesbit edildiği devlet pazarı ve fiyatları tamamen arz-talep kanunlarına göre teşekkül eden özel sektör veya kooperatif pazarı gibi iki pazar yaratılmaktan kaçınılmış, üretici ve tüketicilerin menfaatlerini ahenkleştiren tek devlet fiyatı sistemi uygulanmıştır. Özel sektörün, küçük ve orta üreticilerin satış merkezlerinin varlığına rağmen, bu sistemin yirmi yıllık tatbikatında başarılı olduğu görülmüştür. Sosyalist devlet, sosyalizmin kurulmasında özel sektörün yardımını hem sağlamakta, hem de tek devlet fiyatı ve vergilendirme politikasıyla bu sektörün emekçi halk zararına büyük kârlar sağlamasını ve vurgunculuk yoluna gitmesini önleyebilmektedir.

Sosyalizmin ekonomik sisteminde öngörülen ve uygulanmaya başlanan yeniliklerden olarak, devletin, işletmenin ve şahısların menfaatleri arasındaki ahenk, gerek devletleştirilmiş müesseseler, gerekse kooperatif ve yarı devletleştirilmiş müesseseler arasında rekabetin ortadan kaldırıldığı anlamına gelmez. Rekabet derken, bunun, kapitalist âlemdeki anlamı ile sosyalist ülkelerdeki anlamını birbirinden kesin bir hatla ayırmak lâzımdır. Kapitalist memleketlerdeki rekabet en küçük işletmelerden en büyük tekellere kadar amansız bir boğuşmayı ifade etmektedir. Bu boğuşma kapitalist ülkelerde iki şekilde gelişmiştir, hattâ daha da gelişmektedir. Büyük tekellerin kurulduğu ve

kurulu tekellerin daha da büyüdüğü sıralarda, küçük ve orta işletmeler amansız bir şekilde ezilmiş ve sermaye birikiminin kurbanı olarak büyük tekeller tarafından yutulmuştur. Bu süreç zamanımızda da devam edip gitmektedir. Kapitalist memleketlerdeki bu birikim, büyük sosyal çalkantılara, yığınsal işsizlik ve sefaletle yol açmaktadır. Öte yandan küçük ve orta işletmelerden büyük tekellere kadar, ekonomik, hattâ bazan da politik menfaatleri paylaşma uğrunda boğuşmalar, birbirini yıkma ve yutma hareketleri kapitalist memleketlerde günlük olaylar arasındadır. Büyük tekellerin ham madde kaynaklarını ve sürüm pazarlarını paylaşmak üzere zaman zaman aralarında yaptıkları anlaşmalara ve «mütarekeler»e rağmen, kapitalizmin bünyesinde mevcut olan ve milli ekonomiye, geniş halk yığınlarının menfaatlerine aykırı bir boğuşma anlamına gelen rekabet hiçbir zaman durmamış, dinmemiştir.

Sosyalist ülkelerde ve bu arada Alman Demokratik Cumhuriyetinde ise, rekabet, şahsi teşebbüsü, emekçilerin yaratıcı kabiliyetlerini kamçılamak, ulusal ekonomiyi geliştirmek hedeflerine yönelmiştir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde de, ulusal ekonominin, modern sosyalist toplumun ihtiyaçlarına hızla ayak uydurabilen, üretim araçlarını zamanında modernleştirip, sosyalist toplum için ihtiyaçlara uygun üretime geçebilen işletmeler olduğu gibi, böyle bir gelişme temposuna ayak uyduramayan işletmeler de vardır. Sosyalist devlet bu gibi işletmelerin imdadına yetişmekte, kredilerle, araç ve gereç tedarikiyle bu işletmelerin de ötekilerle yarışabilecek hale gelmelerini sağlama politikasını benimsemektedir. Tamamen verimsiz, onarılması imkânsız hale gelen işletmelerin kapatılması ise, böyle işletmelerde çalışan emekçilerin işsiz kalmaları ve kapitalist memleketlerde olduğu gibi emek borsalarını kabartan işsizlik ordusuna katılmaları anlamına gelmez. Alman Demokratik Cumhuriyeti Anayasası, devlete, çalışmak isteyen her yurttaşa, niteliklerine, kabiliyetlerine ve ulaşılmış olduğu seviyeye uygun bir iş bulma ödevini yüklemiştir.

Hür Alman Sendikalar Konfederasyonu'na (FDGB) bağlı sendikalar idarelerinin ödevlerinden biri de, plânlarını doldurmakta gecikme gösteren işletmelere, bütün imkânlarını seferber etmek üzere yardım etmektir. Bu yönde sendika yönetimiyle işletme yönetimi arasında sıkı bir işbirliği mevcuttur. Esasen Hür Alman Sendikalar Konfederasyonu'nun yedinci kongresinde de bu konu üzerinde titizlikle durulmuş ve bu işbirliğini geliştirmek üzere kararlar alınmıştır. Kongrede, işçiler, işletme müdürleri tarafından kendilerine, fabrikanın ekonomik durumu hakkında muntazaman ve doğru bilgi verilmesini istemişlerdir. Bu da, sosyalist mülkiyet sahiplerinin, gittikçe artan bir hızla sorumluluk bilincine ulaştıklarını göstermektedir. Alman Sosyalist Partisi yöneticileri, işçi sınıfında bu bilincin hızla gelişmesi için büyük gayret-

ler göstermektedirler. Parti Birinci Sekreteri Walter Ulbricht işçilere «Her şeyle ilgilenin» demiştir.

Partinin bu gayretlerine sendika yönetimleri de katılmakta, emekçilerin daha yüksek ideolojik ve politik bir seviyeye ulaşmalarını, işletmelerin plânlama ve yönetim işlerine daha geniş ölçüde katılmalarını ve daha büyük sorumluluklar yüklenmelerini sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu yönde, gerek Alman Sosyalist Birlik Partisi yöneticileri, gerekse sorumluları emekçilerle sık sık buluşmakta, onların fikir ve tekliflerini dinlemekte ve meseleleri onlarla münakaşa etmektedirler.

Emekçilerin ideolojik, politik ve teknik seviyelerinin yükselmesi, modern rasyonalizasyonun, otomatizasyonun yerleşmesine, üretimin miktar bakımından artmasına, kalitesinin daha da yükselmesine yardım etmiştir. Şimdiden tesbit edildiğine göre, 1970 yılına kadar işletmelerin birçoğuna elektronik merkezler yerleştirilecektir. Bu merkezler, bir yandan üretimin rasyonalizasyonunu, bir yandan yönetimini, bir yandan da ilerideki gelişmeler için bilgi edinilmesini sağlayacaktır. Fakat bazı işletmelerin henüz böyle elektronik merkezler yerleştirilecek duruma gelmedikleri de tesbit edilmiştir. Sosyalist ekonominin bu gibi bazı dengesiz gelişmelerini ayarlamak, dengesizlikleri gidermek üzere, ekonominin plânlı yönetimi, özellikle yeni bilimsel yollardan plânlştırılması büyük bir önem kazanmaktadır. Yeni bilimsel plânlmanın özellikleri şunlardır:

1. İşletmelerin bilimsel yönetimini geliştirmek. Çünkü ekonomik yönetim, sosyalizmin ekonomik sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Ve bu sistem ancak bu yönetim vasıtasıyla uygulanır. Yönetim, Marksizm-Leninizmin örgütçülük bilimine, kibernetiğe, operasyonel ve enformatik araştırmaya dayanır. Gayelerinden biri de, emekçilerin teşebbüs ve yaratıcılık gücünü geliştirmektir.

2. Merkezi plânlama ve merkezi devlet yönetimi, alt yapı ile ilgili temel meselelerin çözümüne yönelmiştir. Uzun vadeli temel meselelere bağlı politika, perspektif plânını, ekonomik ayarlamaların başlıca aracı haline getirmektedir. Yıllık plân, perspektif plânın bir yıl için tesbit ettiği hedefleri gerçekleştirmeye, temel yapı ile ilgili yeni meseleleri belirtmeye çalışmaktadır. Ve bundan ötürü, ekonomik hedeflerin gerçekleştirilmesinin kontrolünde çok faydalı olmaktadır. Bu bakımdan, yıllık plânların gerçekleştirilmesi ön safta gelen bir ödevdir.

3. Merkezi plân, sistem olarak, sosyalist üretim müesseselerinin üretimin her dalında özerkliğini de sağlar. Öyle ki, işletmelerin, kombinaların ve mahalli organların plân ve idarelerinde yeni nitel şartların doğruluğua şahit olmaktayız. Bu özerklik, bir yandan da sermayenin ve fonların otofinansmanına sıkı sıkıya bağlı kalmaktadır.

4. Otofinsman, ekonomik muhasebeyi yüksek bir seviyeye ulaştırır. Bu ekonomik muhasebe vasıtasıyla, verimin, sermaye ve fonların durumu hakkında araştırmalar m¼mk¼n olmaktadır. Çünkü üretimin genişletilmesi için yeni fonlar yaratmak, verime, bilimsel ve teknik teşkilatlanma kabiliyetine, modern teknolojiye, maliyet fiyatının düş¼r¼lmesine ve kâr haddine doğrudan doğruya bağıdır. Ekonomik fonların tedav¼l¼ndeki sorumluluk kombina ve işletmelere yüklenmektedir.

Ekonomide bilimsel-teknik, sosyalist ve yaratıcı bir politikanın uygulanması, gözle gör¼l¼r sonuçlar vermiştir. Son üç yıl içinde adam başına düşen millî gelir Alman Demokratik Cumhuriyetinde % 5 artmıştır. Aynı süre içinde sanayi üretimi % 6 ile 7 arasında bir yükseliş göstermiştir. Bu sonuçlar, Alman Demokratik Cumhuriyetinde başlangıçta mevcut elverişsiz ekonomik duruma rağmen, elde edilmiştir. Bu sonuçlar, iş verimliliğinin, rasyonalizasyon, makineleştirme, otomatizasyon ve üretimin daha iyi bir şekilde teşkilatlanmasıyla elde edilmiştir. Aynı zamanda bu gelişmeye paralel olarak halkın hayat seviyesi de devamlı olarak artmaktadır. Son üç yıl içinde halkın gerçek geliri % 3 ve bütün alışveriş hacmi de % 4 artmıştır.

Milletlerarası alanda, bilim, özellikle hesaplama tekniğı ve genellikle teknik olağanüstü bir gelişme göstermiştir. Ve bilim adamlarının elde ettiğı sonuçlar üretim alanında uygulanmaktadır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde yeni yeni bilim kollarının kurulup gelişmesine şahit olmaktayız. Bunlar arasında kibernetik, biyofizik, fizikî kimya, bionomi, molek¼l elektronigi ve gelişen daha başka bilim kolları vardır.

Matematik bütün bilim kollarına girmektedir. Dok¼mantasyon ve enformasyon tekniğı büyük bir gelişme göstermiştir. Bu sayede üretim yönetiminde ve teşkilatında önemli devrimler yapmak mümkün olmaktadır.

Katı maddeler fiziğı, sınırlı plânlar fiziğı, ince tabakalar fiziğı, optik ve kuantal elektronigi, katı maddelerin mekanik özellikleri, mekanizasyon, otomatizasyon ve enformatik alanları büyük bir önem taşımaktadır.

Yeni bağlantılar, organik ve anorganik sistemler, maddeler ve hararetin naklinde kimyevi değışimler alanındaki yeni bilgiler, termodinamik, fizikî haller ve ayarlı reaksiyon, anorganik maddelerin mikrostr¼kt¼r¼ hakkında yeni bilgiler, ham maddelerin üretim ve kullanma metodlarını ve çalışma tekniğini temelinden değıştirmektedir.

Bu yeni durum göz¼n¼nde tutulacak olursa, perspektif plânın geçmiş yılların yöntemleriyle çizilemeyeceğı derhal anlaşılr. Bundan ötür¼dür ki, Alman Demokratik Cumhuriyeti yöneticileri bu yeni bilimsel gelişmeyi göz¼n¼nde tutarak, millî gelire en yüksek gelişmeyi sağılayacak ekonomik plânları hazırlamak için ileri açılımlı geniş

perspektif plânları çizmek durumuna gelmişlerdir. Meselâ, kimya sanayii kolunda, plâzma kimyası, ışınlar altındaki maddelerin kimyası ve mekanik enerji kimyası, üretim teknolojisinde devrimsel değişiklikler yapma imkânını yaratmıştır. Bu sayede üretimin birçok safhalarını kaldırma imkânı doğmuştur. Bu da maliyeti önemli ölçüde düşürmektedir. Maliyetin bu şekilde düşmesi, Alman Demokratik Cumhuriyetine, dünya piyasasının amansız şartlarında birçok kapitalist memleketten üstün gelmek ve bu piyasada iyi bir yer tutmak imkânını sağlamıştır.

Kimya sanayiinde uygulanan yeni teknoloji, iş veriminde devrimci metodlar, ham madde ekonomisinin temelinden değişmesi, bu sanayi kolunda büyük bir dönüşüme yol açmıştır. Plâstik maddeler, sentetik elyaf, agro-kimya maddeleri üretimi önemli bir derecede artmıştır. Bu alanda kullanılan ham madde petrol ve tabii gazlardır. Sovyetler Birliğiyle imzalanan bir anlaşma gereğince, Alman Demokratik Cumhuriyeti Sovyetler Birliğinin yüksek kaliteli tabii gazını kimya sanayiinde kullanma imkânına kavuşacaktır. İki memleket arasında gaz boruları döşenmesi için bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır.

Makine sanayiinde ise, teker teker makine ve üretim araçları üretiminden, zincirleme otomatik makinelerin ve komple teknolojik sistemlerin yapımına geçilmiştir.

Ulusal ekonominin öteki temel alanlarında da önemli değişikliklere başlanmıştır. Meselâ, enerji ekonomisinde, atom enerjisinin akar enerji kaynaklarından ve gazlardan, enerji üretme sistemlerinden geniş ölçüde istifade yoluna gidilmiştir.

Temel yapı politikasının bu şekilde gelişmesi, bilimsel güçlerin ve entellektüel çalışmanın da rasyonalize edilmesi gereğini yaratmıştır. Kâğıt-kalem ve teknik resim masaları, yerlerini otomatik hesap ve yapı araçlarına terk etmişlerdir. Böyle bir rasyonalizasyon, mühendis ve uzmanlara eski usul çalışmalardan kurtulmak ve yaratıcı faaliyeti daha da artırmak imkânını hazırlamıştır. Bu rasyonalizasyon, ucuz, bol ve iyi kaliteli yığınsal tüketim malları üretimi için de elverişli şartlar doğurmuştur. Tekstil, deri, ayakkabı, mobilya sanayi kollarında yeni teknolojinin uygulanmasıyla, iyi kaliteli ve nispeten ucuz tüketim mallarının üretimi de kolaylaşmıştır. Sentetik iplik üretimi 1975 yılında 1970'e kıyasla iki misli artacaktır. Sentetik deri üretimi, mobilya, ayakkabı ve daha başka tüketim malları üretimini büyük ölçüde artırmıştır.

Uzun süreli merkezî gelişme plânları hazırlama şartlarından biri de, uzun vadeli sağlam temellere dayanan dış ticaret anlaşmalarıdır. Bu bakımdan, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist memleketlerle uzun vadeli, eşit şartlara ve karşılıklı menfaatlere dayanan ticaret anlaşmaları imzalama imkânına sahip olmakla

elverişli bir durumdadır. Alman Demokratik Cumhuriyetinin dış ticaret hacmi 1969 da 34 milyar altın Marka yükselmiştir. Bu gelişme, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist memleketlerle ticari bağların artmasıyla sağlanmıştır. 1970 yılında Sovyetler Birliğiyle ticaret, 15 milyar Marka ulaşacaktır. Öteki sosyalist memleketlerle yapılan ticaret de % 8,7 bir artış kaydetmiştir. Sosyalist memleketlerle uzun vadeli ve karşılıklı menfaatleri koruyan ticaret anlaşmalarının imzalanması, Alman Demokratik Cumhuriyetinin sanayi ve tarım alanlarında temel değişiklikler yapmasına imkân vermiştir.

Alman Demokratik Cumhuriyetindeki bu iç gelişme, bu devletin, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist memleketlerin şahsında sağlam ve içten dostlara sahip olması sayesinde sağlanabilmiştir. Alman Demokratik Cumhuriyeti, Sovyetler Birliğiyle her alanda, bilimsel, teknik, ekonomik, kültürel alanlarda sıkı işbirliği halindedir ve bu işbirliği sosyalist Almanyanın gelişmesini sağlayan kaynaklardan biri olmuştur. İki memleket arasında ekonomik bilimsel ve teknik alanlarda tecrübe alışverişi, perspektif plânlarının hazırlanması, tek tip birleşik elektronik makinelerin yaratılması, sanayi ve inşaatla uygulanacak teknoloji için genel ortak programların meydana getirilmesinde de yeni ve yakın bir işbirliği sağlamıştır.

Bir yandan modern rasyonalizasyon ve otomatizasyonun uygulanması, bir yandan da Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist memleketlerle uzun vadeli sağlam ticaret ilişkilerinin kurulması, Alman Demokratik Cumhuriyetinin milli gelir ve sanayi üretiminde devamlı bir artış sağlamıştır. Milli gelir 1964 yılından bu yana % 4 ile 5 arasında bir artış kaydetmiştir. 1963 yılında 77 milyar Mark olan milli gelir, 1967 yılında 93 milyar Marka yükselmiştir. 1969 da ise 100 milyar Markı aşmıştır.

Fon birikimleri ise, 1967 yılında, 1963'e kıyasla, % 36 artış göstermiştir. Bundan ötürü, milli ekonomi üretimini modernleştirecek yatırımları yapmak imkânı elde edilmiştir. Milli gelirin devamlı surette artmasıyla halkın hayat seviyesinin de sistemli olarak yükseltilmesi mümkün olmuştur. 1963 yılına kıyasla 1968'de satışlarda % 20 oranında artış kaydedilmiştir.

Milli ekonominin devamlı artışı, sanayi üretimindeki devamlı gelişmeyle sağlanmaktadır. 1964 ile 1968 yılları arasında sanayi üretimi hızı devamlı olarak yükselmiş % 6-7 ye ulaşmıştır. 1969 yılında sanayi 165.437 milyar Mark tutarında mal üretmiştir.

İnşaat sanayiinde sağlanan gelişmeler sayesinde, «Schwedt» modern petrol rafinerisinin ve modern kimya kombinası «Leuna-2» nin inşası başarılmıştır. Bu başarılarla petro-kimya sanayiinin gelişmesine büyük bir hız verilmiştir.

İnşaat sanayiinin gelişmesi sayesinde, 1963 ile 1968 yılları ara-

sında Alman Demokratik Cumhuriyetinde 438.400 yeni mesken inşa edilmiştir.

Sosyalist memleketlerle kurulan dış ticaret bağları Alman Demokratik Cumhuriyetinin gelişmesinin önemli dayanaklarından biri sayılırken, bu memleketin Batı Almanya ile ticareti bambaşka bir nitelik taşımaktadır. İki Alman devleti arasındaki ticari ilişkiler, Batı Almanya egemen çevrelerinin, bu ilişkileri, Alman Demokratik Cumhuriyetine karşı ekonomik ve politik bir baskı aracı olarak kullanmaya kalkışmaları yüzünden sarsılmıştır. Fakat Batı Almanyanın şantaj politikası da yenilgiye uğramıştır. Bu durum böylece devam etmektedir. Batı Alman resmî çevrelerinin bütün Almanyayı temsil etme iddiaları iki Alman devleti arasında normal ticaret ilişkilerinin kurulmasını engellemektedir.

Batı Almanya hükümeti, bütün Almanyayı temsil etmek, Alman Demokratik Cumhuriyetiyle politik, ekonomik ve ticari ilişkiler kurmak isteyen devletlere karşı ekonomik ve politik baskı yürütmekte ifadesini bulan Hallstein Doktrini'ni uygulamakla, Alman Demokratik Cumhuriyetiyle kendi ticari ilişkilerini baltalamakla kalmamış, aynı zamanda başka devletlerin içişlerine de kabaca müdahaleye kalkışmıştır. Bundan ötürüdür ki, Arap memleketleri ve Kamboçya hükümeti Batı Almanya ile politik ilişkilerini kesmişler, ticari ilişkilerini ise büyük ölçüde azaltmışlardır; Alman Demokratik Cumhuriyetini resmen tanımışlar ve onunla ekonomik, ticari ve kültürel bağlar kurmuşlardır. Batı Alman hükümeti, Alman Demokratik Cumhuriyetine, ticari ilişkilerinden doğan 2 milyar Batı Markına yakın borcunu da ödememiştir. Batı Alman politikacıları, Alman milletinin sosyalist devletine karşı, onu boğmak, yoketmek gibi kötü bir niyetle hareket etmektedirler. 1963'ten buyana, bu politikacılar, ekonomide yeni plânlama ve yönetim sistemine karşı savaşa girişmişlerdir. Bu tedbirlerin başarısızlığa uğrayacağını bütün dünyaya ilân edegelmislerdir. Fakat Alman Demokratik Cumhuriyetinde kaydedilen ekonomik gelişme karşısında, yine bu çevreler, sosyalist Almanyanın büyük başarılar kaydettiğini kabul etmek zorunda kalmışlardır.

Bon hükümeti, «Yeni Doğu Politikası» paravanası ardında, sosyalist Almanyaya ve öteki sosyalist ülkelere karşı intikam politikasını gizlemekte, Alman Demokratik Cumhuriyetini tanımaktan ve onunla normal münasebetler kurmaktan kaçınmaktadır. Alman Demokratik Cumhuriyetine karşı ekonomik ve politik alanda şantaj ve baskı aracı olarak da Natoyu ve Avrupa Ekonomik Konseyi gibi askeri ve politik teşkilâtları kullanmaktadır. Bu teşkilâtlar vasıtasıyla Batı Alman hükümeti Alman Demokratik Cumhuriyetinin öteki kapitalist memleketlerle politik-ekonomik ilişkilerini baltalamaya kalkışmaktadır. Fakat bu politikanın bugüne kadar her hangi bir başarı sağladığı görülmediği

gibi, Alman Demokratik Cumhuriyetinin ekonomik ve politik alanlardaki gelişmesini engelliyemediği de artık açık bir gerçektir.

Emperyalizme karşı amansız sınıf savaşında üstün gelebilmek için, sosyalist ekonomiyi bilimsel ve teknik devrim sayesinde geliştirmek büyük önem taşıyan bir meseledir. Bu gelişmede sosyalist üretim sisteminin elverişli niteliklerinden de istifade edilmektedir.

1968 yılı Nisan ayında, Alman Demokratik Cumhuriyetinin yeni Anayasasının, Halk Meclisi'nde, mahalli hükümet ve parti organlarında, sendikalarda, fabrikalarda, kolektif çiftliklerde, üniversitelerde ve basında yapılan uzun münakaşa ve tahlillerden sonra halkın oyuna sunulması ve halkın ezici çoğunluğu tarafından bir referandumla onaylanması, emekçilerin gelişmekte olan sosyalist sistemin başarıyla sonuçlandırılması yolunu benimsediğini göstermektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin plânlı ekonomisi, Batı Alman emperyalizmine karşı yürütülen çetin mücadele şartları içinde gelişmekte ve kuvvetlenmektedir. Alınan yeni tedbirler, bilimlerin, tekniğin ve ekonominin kuvvetlendirilmesini; bu savaşta en kısa zamanda üstün gelebilmek için Alman milletinin sosyalist devletinin daha da sağlamlaştırılmasını öngörmektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin, sosyalist ekonomisini bilimsel ve teknik bir devrimle daha da geliştirmesi, dünya sosyalist sistemini kuvvetlendiriyor, sosyalist ülkeler birliğinin daha da sağlamlaştırılmasına yardım ediyor ve emperyalizm tarafından ezilen milletlerin ulusal ve sosyal kurtuluş savaşlarına daha geniş ölçüde destek oluyor.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde köy ekonomisi, toprak reformu ve köyün kalkındırılması sorunları

Nazizmin bıraktığı ekonomik, politik ve moral harabeler üzerinde sanayii yeniden kurmak, şehirleri, büyük sanayi merkezlerini yeniden onarıp canlandırmak, sosyalist ekonominin temellerini teşkil edecek yeni bir ağır sanayi meydana getirmek karmaşık ve başarılması son derece güç bir meseleydi. Nazizmin harabeleri üzerinde köy ekonomisini yeniden canlandırmak, toprak reformunu başarmak ve köyde sosyalist ilişkiler kurmak ve sosyalist toplum düzeninin temellerini atmaya başlamak da aynı derecede karmaşık ve başarılması güç bir sorundu. Meselenin güçlüğüne daha iyi kavrayabilmek için, İkinci Dünya Harbi sonlarına, hattâ bu harpten önceki geçmişe kadar gerilere gitmek ve bu devirlerde Almanyanın içinde bulunduğu toprak ve köy ilişkilerine kısaca değinmek gerekmektedir.

Almanyada büyük toprak beyleri zümresi eskidenberi gericiliğin yuvalarından biri idi. Toprak beylerinin büyük banka, sanayi ve ser-

maye baronları ile yakın ilişkileri vardı. Hattâ, denebilir ki, büyük sermaye ve sanayi baronları zümresinin kökü büyük toprak beyleride, yani Yunkerler'de idi. Büyük tekellerin, bankaların, sigorta şirketlerinin, ithalât ve ihracat müesseselerinin idare heyetlerinde bankerlerle büyük toprak beyleri yanyana otururlardı ve gerçek iktidar da büyük tröstleri idare edenlerin elindeydi. Aynı zamanda Alman militarizminin kökü de bu Yunkerler zümresinde idi. Gerek imparatorluk, gerekse faşist Almanyasının kumanda merkezleri bu zümreden gelen subayların elindeydi. Büyük toprak beyleri, faşist diktatorasının kurulduğu sırada, bu kanlı idareyi canla-başla desteklemiş ve Nazilerin saldırı harplerini hazırlamalarına aktif olarak katılmışlardı.

Yunkerlerin ekonomik temelleri, büyük topraklara, yüzyıllar boyunca köylülerden koparıp aldıkları büyük arazilere dayanıyordu. Meselâ 1939'da, bugün Alman Demokratik Cumhuriyetinin kapsadığı topraklarda 6.300 çiftlik sahibinin elinde yüzer hektardan fazla toprak varken, 414 bin orta ve küçük köylünün elinde onar hektardan az arazi bulunmaktaydı. Fakat büyük toprak beylerinin çoğu yüzlerce ve binlerce hektar araziye sahipti.

Büyük Yunkerlerin bir kısmı zamanla kapitalist tarım işletmeciliğine doğru bir gelişme gösterdiler, fakat birçoğu da topraklarını ilkel şekilde işletmeye devam ettiler. Orta köylüler, entansif tarım yönünde gayretler gösterebiliyor ve kısmen de tarımı makineleştiriyorlardı; fakat küçük köylülerin elindeki mahdût arazi tarımda önemli yenilikler uygulamayı engelliyordu. Ayrıca, orta ve küçük köylüler, büyük toprak beylerinin ve köylerde çok kuvvetli olan ticaret burjuvazisinin devamlı baskı ve sömürsü altında bulunuyorlardı.

İkinci Dünya Harbinden evvel Avrupanın öteki ülkelerine kıyasla Alman tarımı makineleşmiş ve entansif tarıma geçilebilmişti. Bununla beraber, Almanyanın değişik bölgelerinde bu gelişme seviyesi çok farklıydı. Tarımda «Prusya yolu» nun uygulanmasıyla, bazı Yunker işletmeleri tarım üretiminde kapitalizme, yani çiftlik işletmeciliğine doğru bir gelişme gösteriyor, fakat öte yandan da ortaçağdan kalma mülkiyet ilişkilerini ortadan kaldırmıyordu. Aksine, bu ilişkileri kapitalizm şartlarına uyguluyor, bundan ötürü de Yunkerlerin hâkimiyeti altında olan bölgelerde tarımda feodaliteden kalma ilişkiler hâlâ hüküm sürüyordu. Meselâ, Mecklenburg bölgesinde de ortaçağ kalıntısı ilişkiler tipikti. Bu bölgedeki köylerde okullar tek sınıflı ve ulaştırma araçları da ilkel idi. Bu bölge köylerinde İkinci Dünya Harbinin sonuna kadar petrol lâmbası kullanılırdı. Fakat Saksonya'da, Thüringen ve Saksonya-Anhalt ve Brandenburg'da sanayileşme, böyle sosyal gerilik durumlarının ortadan kaldırılmasına yardım ediyordu.

Yunkerler ve büyük toprak ağaları, bütün Almanyada yalnız tarım işçilerini değil, orta ve küçük köylülerin önemli bir kısmını da ekonomik

ve politik etkileri altında tutuyorlardı. Finans kapitalle beraber, büyük toprak beyleri, köydeki sosyal hayata tamamen hâkimdiler. Hitlerin Nasyonal Sosyalist Partisi'ni besleyip geliştirenler ve 1933'te bu partinin işbaşına gelmesiyle köydeki en son özgürlük kalıntılarını da ortadan kaldıranlar bunlardır. Bu zümre, tarım işçilerini, küçük ve orta köylü tabakalarını Nazi partisine bağlayarak, Hitlercilere yığınsal bir temel sağlamaya çalışıyordu. Hitlercilerin «hayat sahası», «Alman halkının tarihsel hakları» gibi şovnist ve komşu memleketlere karşı yönetilmiş propagandası, toprak beylerinin gayretiyle köylerde daha kolayca yayılıyor, ve emperyalist harp için elverişli bir ortam hazırlanıyordu. Esasında Hitlercilerin tarım politikası köy emekçilerine karşıydı. Faşistler, küçük ve orta üreticilerin mallarını «Reichsnährstand» (Devlet Tarım Teşkilâtı) vasıtasıyla ellerinden çekip alıyorlardı. Maksat, harp hazırlıkları için gerekli stokları yapmaktı. Devlet Tarım Teşkilâtı bütün tarım üretim kollarına hâkim olmuş ve üretimi harp gayelerine yöneltmişti.

Nazi devletin harpçi gayeleri, «tereyağı yerine top» politikası, tarımı geliştirecek madde ve araçların günden güne harp sanayiine yönetilmesi, tarım üretimi üzerine olumsuz etkiler yapmış ve üretim gerilemeye başlamıştı. Ayrıca, bir milyon hektara yakın arazi üzerinde «Siegfried Hattı» gibi askeri tesisler kurulmuş, bu da tarım üretimini darbeliyen unsurlardan biri olmuştu. Bundan ötürü, faşist diktatoranın kuruluşundan birkaç yıl sonra yiyecek maddeleri kıtlığı başgöstermişti. Ve hattâ İkinci Dünya Harbinden evvel, Alman halkı, gıda maddelerinde vesika usulüne katlanmak zorunda bırakılmıştı.

Fakat Alman tarımı için en büyük darbe, Hitlercilerin başladığı İkinci Dünya Harbi oldu. Hitlercilerin «toprak ve kan politikası» na katılan köy halkının önemli bir kısmı, aşağı yukarı dört milyon köy emekçisi, saldırı harplerinde telef oldu. Yüzbinlerce tarım işçisi ve köylü de yaralandı ve çalışamaz hale geldi. Şehir ve köy arasındaki ticaret ilişkileri iyice bozuldu. Bu durum karşısında Alman tarımı iyice geriledi. Hitlerciler, işgal ettikleri toprakları yağma ederek, Alman halkının beslenme ihtiyaçlarını karşılama yolunu tuttular.

Fakat harp Alman toprağına intikal edince ve artık Naziler yenilgiye uğrayacaklarını anlamaya başlayınca, meselâ 1945 Martında, hayvanları yığınla öldürme emri verildi. Naziler, işgal ettikleri memleketlerde uyguladıkları «yerle bir etme» politikasını, terkettikleri Alman topraklarında da uyguluyorlardı. Ve bu politika, bugün Alman Demokratik Cumhuriyetinin kapsadığı topraklarda en büyük şiddetle uygulandı. Çünkü Hitlerciler Batılı müttefiklerle anlaşmak, Sovyetlerle harbe devam etmek hayallerine kapılmışlardı. Ayrıca, harp ve harple ilgili olarak alınan tedbirler, mayın tarlaları, kazamatlar ve diğer tesisler ekim bölgelerini kullanılmaz hale getirmişti. Bundan ötürü, 1945

yılında, köylüler ve tarım işçileri sıfırdan hareket etmek zorunda kalmışlardı. Köylerde tek bir tavuk bile kalmamıştı. Traktör, pulluk, benzin, petrol gibi tarım araç ve gereçlerinin sözü bile olmuyordu. Almanyanın doğu kısmında köylülerin ve tarım işçilerinin 50 yıllık metodik çalışmaları sonucunda meydana getirilen değerler yerle bir olmuş, elde hiçbir şey kalmamıştı.

Büyük toprak ağaları ve Yunkerler, yaklaşmakta olan Sovyet ordularının önünden Batıya doğru kaçıyorlardı. Kaçarken de, taşınır ve canlı mallarını beraber alıp Batı Almanyaya götürüyorlardı. Taşıyamadıkları canlı hayvanları öldürüyor, meskenleri de yakıp yıkıyorlardı.

Böylece, Alman Demokratik Cumhuriyeti toprakları tarım bakımından tamamen yıkılmış ve her şeye yeniden başlamak zorunluğu belirmişti.

Buna karşılık, Batı Almanyada tarım ve hayvancılık aynı şekilde ve aynı derecede hasara uğramamıştı. Bu da, yukarda belirttiğimiz gibi, Nazilerin Batılı müttefiklere karşı nispeten zayıf bir mukavemet göstermelerinden ileri geliyordu.

Almanyanın doğu kısmındaki bu yıkım karşısında, köylülerin çoğu ümitsizliğe kapılmıştı. İşe nasıl ve nereden başlanacağını bilemiyorlardı. Faşizmin yıkılmasıyla, Alman halkı için barış ve özgürlük içinde yeni bir hayat kurma imkânlarının açıldığını henüz anıyamıyorlardı. Nazi propagandası yıllar boyunca anti-komünizmle birçoklarının beyinlerini yıkamıştı. Ve bu propagandanın tortuları henüz kafalardan silinmemişti.

Köy ilişkilerinde anti-faşist gelişmeyi sağlamada işçi sınıfının öncü rolü

1945 Mayısında faşist Alman devletinin yıkılmasıyla Alman halkına, karanlık ve karışık bir durum, politik, moral ve maddi bir yıkıntı miras olarak kalmıştı. Ama faşizmin yıkılmasıyla, Alman halkı için, demokratik barışçı bir hayat kurma imkânları da belirmişti. Bu son derecede karışık ve karanlık durumda, Alman halkı için beliren bu yeni imkânı bulacak, kıymetlendirecek, onu yeni bir hayatın ve yeni bir sosyal düzenin temeltası haline getirecek bir gücün, sosyal ve politik bir kuvvetin varlığı gerekiyordu. Bu tarihsel ödevi başaracak bir kuvvet vardı: Alman işçi sınıfı ve onun öncü sosyal ve politik örgütleri. Çünkü Alman büyük burjuvazisi, Alman milletini 25 yıl içinde iki defa yıkıma sürüklemekle, bu milletin kaderine yön vermek yeteneğinden yoksun olduğunu ispat etmişti. Alman büyük burjuvazisinin bütün Alman milletinin kaderine bir daha hakim olması, halkın millî menfaatleriyle bağdaşamazdı. Buna karşılık, Alman işçi sınıfı, öncü sosyal

ve politik örgütleriyle Alman büyük burjuvazisinin sınıf menfaatlerini millî menfaatlerin üstünde tutma politikasına karşı durmuş, nihayet büyük burjuvazinin iktidara getirdiği Hitler faşizmine karşı en başta işçi sınıfı savaşmış ve bu savaşta onbinlerce emekçi, komünist, sosyalist, sendikacı şehit düşmüştür. Bu bakımdan, faşizmin yıkılışından sonra, Alman halkına yeni, barışçı, demokratik ve sosyalist bir hayatın kapılarını açma ödevi işçi sınıfına ve onun öncü örgütlerine düşüyordu.

Fakat tecrübe göstermişti ki, işçi sınıfı iktidara ulaşabilmek ve kapitalizmden sosyalizme geçebilmek için, ittifaklara, en başta köy emekçileri yığınlarıyla bağlanmaya muhtaçtır. Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks ve Engels, sermaye tarafından sömürülen köylünün, temel menfaatlerinde proletarya ile birleştiğini ve köylünün ekonomik durumu dolayısıyla işçi sınıfının tabii müttefiki olduğunu göstermişlerdi. Marks bu konuda şunları yazıyordu: «Köylülerin ve sanayi proletaryasının sömürülmesi yalnız şekilde değişiktir. Sömürü birdir: Sermaye.» (Karl Marks, «Die Klassenkämpfe in Frankreich – 1848 bis 1850».)

Marks ve Engels, işçi partilerinden, kapitalist şartlar içinde de köy emekçilerinin sömürücülere karşı yürüttükleri savaşı desteklemelerini istemişlerdir. Marks ve Engels, köy emekçilerinin sömürüden kesin olarak kurtulmalarının, işçi sınıfının iktidarı elde etmesi ile mümkün olacağına inanmışlardı. Karl Marks, yukarda sözü geçen eserinde şunları yazıyordu: «Yalnız kapitalin düşmesiyle köylü yükselebilir; yalnız anti-kapitalist ve proleter bir hükümet, köylünün ekonomik sefaletine ve sosyal aşağılanmasına son verebilir.» Frederik Engels, işçi sınıfının öncü partisinden şu şartları yerine getirmesini istiyordu: «Politik iktidarı ele geçirmek için, bu parti şehirden köylere gitmeli ve köylerde kuvvet haline gelmelidir.» (Friedrich Engels, «Die Bauernfrage in Frankreich und Deutschland.»)

Alman işçi sınıfı ve bütün Alman halkı için yeni, barışçı, demokratik ve sosyalist bir ufuk açmak amacıyla, uzun yıllardanberi büyük burjuvaziye, Alman militarizmine ve Alman faşizmine karşı savaşa-gelen örgütlü kuvvet, bilimsel sosyalizm prensiplerine bağlı olan Alman Komünist Partisi idi. Alman Komünist Partisi, kurulduğu gündenberi, şehir ve köy emekçilerinin demokratik hakları ve özgürlükleri uğrunda savaşagelmışlerdi. Parti daha 1931'de bir «Bauernhilfe-programm» (köylülere yardım programı) yayınlamıştı. Bu programda partinin köylerde köy ilişkilerinde uygulamak istediği program, daha sonra 1935'de Brüksel, 1939'da Bern tarihsel konferanslarında geliştirildi. Bundan ötürü, Hitler idaresi çökmeye yüzütutarken, A.K.P. köy emekçilerine yeni ve demokratik bir yol gösteren tek parti olarak belirdi. Parti, esasen, Hitler rejiminin sonunu çok evvelden gördü-

ğünden, köy hayatında anti-faşist demokratik değişimler yapmak maksadıyla çalışmalara girişmişti. Parti politbürosu, 1945 Şubatında, Almanyanın faşistlerden kurtarılmış kesimlerinde uygulanmak üzere, şu tedbirlerin gerçekleştirilmesini teklif ediyordu:

1. Köylerde yuvalanmış faşist sabotaj yuvalarını derhal bulmak ve sistematik olarak zararsız hale getirmek.

2. Bütün köy ve tarım bölgelerinde güvenilir kadroları bulmak ve onları yetiştirmek.

3. Elden geldiği kadar ilkbahar ekimini hazırlamak ve garantilemek. Halka gerekli gıda maddelerini sağlamak üzere, elde kalan hayvanların bakımını teşkilâtlandırmak.

4. Şehirler ve köyler arasında karşılıklı yardımı teşkilâtlandırmak. Bu teşkilât sayesinde, köy işleri için şehirlerden emekçi tedarik etmek ve şehirlerin gıda maddeleri ihtiyacını karşılamak...

A.K.P., 11 Haziran 1945 tarihinde şehir ve köy emekçilerine hitaben yayınladığı tarihsel çağrıda, memleketin anti-faşist demokratik geleceği ile ilgili şöyle bir program teklif ediyordu: «Marksizmi-Leninizmi Almanyanın şartlarına yaratıcı bir şekilde uygulayarak, işçi sınıfının yönetimi altında, militarizmin ve emperyalizmin Almanyadaki köklerini kurutmak, anti-faşist demokratik bir sistem kurabilmek üzere yarı kalmış burjuva — demokratik devrimleri tamamlamak gerekmektedir. Bunun için de, anti-faşist demokratik kuvvetler idarede ve ekonomik teşkilâtta yönetici mevkilere gelmelidirler. Nazilerin ve harp suçlularının, onların iktidarına yardımcı olan ağır sanayi sahiplerinin mallarını millileştirmek, halk mülkiyeti haline getirmek ve demokratik bir toprak reformunu gerçekleştirmek sosyal ve politik bir zorunluluktur.

A.K.P. ile Sosyal Demokrat Partisinin Almanyanın hayatı meselelerinin çözümü uğrunda işbirliği kurmak üzere bir araya gelmeleri, işçi sınıfı ile köy emekçileri arasında sağlam bir ittifakın ilk adımları olacaktır. Milleti kurtarmanın ve köy emekçilerini özgürlüğe kavuşturmanın tek yolu, işçi sınıfı önderliğinde bir mücadeleyle, Almayada emperyalizmin ve militarizmin temellerini yıkmaktır. Bu hedeflere ulaşmak için işçi sınıfı ile köy emekçilerinin ittifakı kaçınılmazdır. Bu ittifak, köy emekçilerini milli meseleler uğrundaki savaşa çekecek ve emperyalist burjuvazinin köy emekçileri üzerindeki etkisini ortadan kaldıracaktır.»

İşçi sınıfı ile köy emekçileri arasındaki bu ilişkiler, köylülüğün istekleri yerine getirildiği takdirde, yahut köy emekçilerine bu yönde konkre bir program sunulduğu ve onlara mal edildiği takdirde gerçekleşebilirdi. Bunun için de, büyük toprak sahiplerinin, finans-sermaye çevrelerinin iktidarına son vermek gerekiyordu. A.K.P., bu maksatla ve ilk hedef olarak, faşizmin yıkılışından sonra açlığa karşı savaşmayı

ve harp sonunun ilk rekoltesini elde ederek, g z ekimini de hazırlamayı teklif ediyordu. Bunun içindir ki, sanayi işçilerini köylülere yardıma çağırdı. Bundan başka, A.K.P., eldeki gıda maddelerinin, dürüst bir şekilde, yani spe   t rlerin ve karaborsacıların eline d  meden, halka dağıtılmasını istiyordu.

Sanayinin kalkınması kadar, köy ekonomisinin de kalkınması, yeni ve barı  ı bir düzenin kurulması için, halkın, faşizm tarafından işlenen c nayetleri ve harbin sebep olduğu büyük yıkıntıları görüp anlaması ve faşizmin kökünü kazımak lüzumuna i ten inanması gerekiyordu. A.K.P., Almanyanın yeniden canlanabilmesi için, faşizmin aldattı ı insanlarla işbirliği gereğine inanıyordu. Faşist ideolojinin ortadan kaldırılmasını ve hümanizmin halklar arasında dostluk gibi soylu fikirlerinin yeniden g n   ne çıkmasını istiyordu. Ancak bu şekildedir ki, köy emekçileri, fikir ve m neviyat bakımından yeniden canlanabilir, köylerde anti-faşist demokratik bir düzen kurulabilir.

A.K.P.'nin 11 Haziran 1945 tarihli  a ırısıyle ileri s rd  u programın uygulanması, Almanyanın barı  ı ve demokratik bir düzen içinde kalkınmasının ilk  artıydı.

Demokratik toprak reformu

Harpten sonra, ilk rekoltenin elde edilmesiyle, yeni kurulan demokratik ve halkçı idare mekanizmasının etkili bir şekilde faaliyete başlamasıyla, normal bir hayata d n   n ilk adımları atılmaya ba landı. Fakat temelli demokratik tedbirler almak için uzun zaman beklene-mezdi; çünkü tarım işçileri ve köy emekçileri yığını toprak reformunun gerçekleşmesini bekliyor ve istiyorlardı. Demokratik bir toprak reformunun gerçekleştirilmesi için tarihsel şartlar artık bir araya gelmişti; köy emekçileri yı ınını daha fazla bekletmek doğru değildi.

Demokratik bir toprak reformu isteği Almanyada uzun zamandan-beri tarihsel gelişmenin gündeminde duruyordu. Köy emekçi yığınları, gasbedilen topraklarını geri almak için büyük toprak beylerine karşı yüzyıllardır fedak rca sava mı lardı. Alman tarihinin başlıca olaylarından biri de, uzun yıllar süren ve toprak beyleri tarafından yer yer kan ve vah etle bastırılan büyük köylü ayaklanmalarıydı.

XVI. yüzyılda Thomas M ntzer ve Gaya gibi büyük köylü liderlerinin önderliğinde, özellikle Thüringen, yani Güney Almanya bölgesinde ba layıp, papalı a karşı isyan bayrağını a an Martin Luther'in do du u, yaşadığı, sava tı ı Orta Almanyanın Wittenberg  ehri dolaylarına kadar genişleyen ve ilk zamanlarda Martin Luther'i de etkiliyen yığınsal köylü hareketleri, büyük toprak beyleri ve derebeyleri tara-

findan kan içinde boğulmakla beraber, Almanyada yer yer toprak reformunu da bu gerici zümrelere dayatmaya muvaffak olmuştur. Meselâ, Thüringen, toprak reformunun eskidenberi uygulandığı bölgelerden biridir.

F. Engels'in «Bauernkrieg in Deutschland» («Almanyada köylü savaşları») adlı eserinde de tesbit ettiği gibi, köylü savaşları kan içinde boğulmakla beraber, Almanyadaki demokratik hareketlerin gelişmesi üzerinde büyük bir etki yapmıştır. Ve bu savaşların gelenekleri köy emekçileri yığnında yüzyıllar boyunca yaşamış; bir yandan toprak beyleri ve büyük mali sermaye sahiplerinin, bir yandan da Hitler faşizminin bu gelenekleri şovinst demagojilerle ortadan kaldırma çabaları köy emekçileri yığnını belirli ölçüde aldatabilmekle beraber, bu demokratik gelenekleri kökten yoketmeğe muvaffak olamamıştı. Ve köy emekçileri yığnında, yüzyılların karanlığından gelen demokratik bir toprak reformu özlemi daimi olarak yaşıyagelmıştır.

1945 Mayısında, faşizmden kurtulduktan sonra elde edilen tarihsel imkândan istifade etmek gerekiyordu. Büyük milli felâketten ders alınmalı; büyük toprak beylerinin ekonomik, politik hegemonyasına son verecek demokratik bir toprak reformu gerçekleştirilmeliydi. Komşu halklara, Alman halkının bundan böyle barış ve iyi komşuluk içinde yaşamak istediğine dair garanti vermek için, militarizmin ekonomik, sosyal ve politik kökenlerini kurutacak bir toprak reformunun da başarılması kaçınılmazdı.

Ayrıca, Potsdam Konferansı kararları da Almanyada bir toprak reformunun gereğini belirtiyordu. Konferansın yayınladığı bildiride şu satırlar vardı: «Alman militarizminin ve Nazizmin kökleri kazınacaktır. Müttefikler, Almanyanın, bir daha komşularını tehdit edememesi ve dünya barışının korunması yönünde gereken bütün tedbirleri alacaklardır.»

Bu tedbirlerin başında toprak reformu geliyordu. Çünkü 24 Nisan 1947'de Moskovada toplanan müttefik devletler dışişleri bakanları şu kararı veriyorlardı: «Kontrol Komisyonu 1947 yılında Almanyadaki bütün işgal bölgelerinde toprak reformunu uygulamalıdır.»

Potsdam Anlaşmasını imzalayan devletlerden biri olarak, Sovyetler Birliği, anlaşmanın hükümlerini eksiksiz uyguluyordu. Almanyadaki Sovyet askeri idaresi ülkenin özel şartlarını gözönünde tutuyor ve halkın kendi kaderini tayin etme imkânlarına saygı gösteriyordu. Bu askeri idare, Potsdam Anlaşması hükümleri gereğince Alman anti-faşistlerine destek oluyor ve toprak reformunun başarılması için elinden gelen yardımı esirgemiyordu. Böylece, 1947 yılında, demokratik bir toprak reformu şimdiki Alman Demokratik Cumhuriyetini kapsıyan bölgede uygulandı.

Esasen, Alman Komünist Partisi, 11 Haziran 1945 tarihli eylem

programında, demokratik bir toprak reformunun başarılmasını öngörmüştü. Bu programda, reform, barış ve demokrasinin bir garantisi olarak ele alınıyordu.

Almanyanın Batı işgal bölgelerinde ise, emperyalist işgal kuvvetleri, Potsdam Anlaşmasının ve 24 Nisan 1947'de yapılan Moskova Dışişleri Bakanları Konferansı'nın toprak reformunun başarılması hakkındaki kararına sırt çevirdiler. Almanyanın Batı işgal bölgelerinde toprak reformunun başarılması için savaşı demokratik kuvvetlerin faaliyeti engellendi. Oysa, yüzbinlerce tarım işçisi ve göçmen, toprak reformu için ayak dırıyorlardı. İşçi sınıfı, sendikalar ve A.K.P., Batı Almanyadaki köy emekçilerinin bu isteklerini destekliyordu. Fakat bütün bu savaşı rağmen, bir yandan işgalci emperyalist devletlerin gayreti, bir yandan da Adenauer'in Hristiyan Demokrat Partisinin direnmesi yüzünden Batı işgal bölgelerinde toprak reformu yapılamadı. Bu bölgelerde yine büyük burjuvazi ile tekelci sermayenin sınıfsal menfaatleri hâkim olmuş ve Potsdam Anlaşması çiğnenmişti.

Demokratik toprak reformu nasıl başarıldı

A.K.P.'nin 1945 Haziranında açıklanan eylem programında ortaya attığı demokratik toprak reformu fikri, tarım işçileri, fakir köylüler, göçmenler tarafından benimsenmeye başlandığı gibi, işçi sendikaları ve bizzat sanayi işçileri tarafından da benimsendi. Almanyanın Doğu bölgesinde Komünist Partisinin organlarına ve idare merkezlerine mektuplarla şahsi temsilcilerle başvuran tarım işçileri ve köylüler, demokratik toprak reformunun bir an evvel uygulanmasını ve bu uygulamayı sağlayacak hazırlıklara başlanmasını istiyorlardı.

Köylüler ve tarım işçileri, demokratik toprak reformunun başarılmasını sağlamak üzere aralarında teşkilatlanıyor ve komisyonlar kuruyorlardı. Bu komisyonlar toprak reformu için elkonacak arazinin listelerini hazırlıyordu. Tarım işçileri ve göçmenler, büyük toprak sahiplerinden, militarist ve faşistlerden kalma çiftlikleri derhal kontrol altına alıyorlardı. Böylece, toprak reformu fikri yığın tarafından benimsenmiş ve uygulanmaya da başlanmıştı. Durum, bu işi legal alana aksettirmek, gereken kanunları çıkarmak için olgunlaşmıştı. 1945 Ağustosunu sonlarına doğru, A.K.P. Merkez Komitesi, anti-faşist demokratik bloka dahil öteki partilerin yönetim kurullarına başvurarak, demokratik bir toprak reformunun başarılması için partilerarası bir konferansın toplanmasını teklif etti.

Demokratik toprak reformunun başarılması için en önemli olan şey, işçi ve emekçilerin başta gelen iki partisi – A.K.P. ile Alman Sosyal Demokrat Partisi – arasında bir görüş birliğinin, bir ahengin

kurulması idi. Bu iki partinin yönetim kurulları Ağustos içinde bu büyük tarımsal dönüşüm üzerinde anlaşmaya vardılar. A.K.P.'nin ileri sürdüğü demokratik tarım reformu projesi, iki işçi partisi için bir temel plâtförml niteliğini kazandı. Böylece, hareketin başlangıcında işçi sınıfının birliği ve bu birlikten doğan kuvveti sağlandı.

Partilerarası anlaşmadan sonra çıkarılan kanun ve buyruqlarla toprak reformu kanunlaştı. Toprak Reformu Kanunu şu felsefeye dayanıyordu: «Demokratik toprak reformu, ulusal ekonomik ve sosyal bir zorunluktur. Ödevi, büyük toprak sahiplerinin, feodallerin ve Yunkerlerin hegemonyasına son vermek, fakir köylülerin toprağa sahip olma özlem ve isteklerini gerçekleştirmektir. Bu bakımdan, toprak reformu Almanyanın demokratik gelişmesi için başta gelen bir şarttır.»

Toprak Reformu Kanunu'nun başlıca hükümleri şunlardı:

Yüz hektardan fazla olan bütün büyük araziye el konacak; bu arazilerdeki bütün araç ve gereçlerin dökümü yapılacak, el konan toprak, araç ve gereçler için sahiplerine hiçbir şey ödenmeyecektir.

Böyle bir tedbirin alınmasına sebep, halk düşmanı güçlerin tekrar toparlanma, halkın elde ettiği hakları tekrar gaspetme ve millete karşı yeni yeni kötülükler yapma imkânını ortadan kaldırmaktır. Bundan başka, eski toprak beylerinin, köylüye dağıtılan toprakları yeniden elde etmek yollarını kapamaktır. Toprak reformunun yüz hektardan fazla olan araziye uygulanmasıyla, büyük çiftliklere dokunmamak, onlara el konmamak gibi bir politika öngörülmüştür. Çünkü yüz hektarın üstünde araziye kapsayan büyük çiftlik mevcut değildi. İşçi sınıfı, bu geniş politikayla, gerçek ve başlıca düşmanı hedef ediniyor ve ona karşı geniş bir hareketin gelişmesini sağlıyordu. Bu politika, demokratik toprak reformunun uygulanması sırasında başdüşmanı yenme konusunda faydalı olduğu gibi, daha sonra sosyalist devrimin hazırlanmasında da yardımcıları dokunmuştur.

Kanuna göre, harp suçlularının, aktif faşistlerin topraklarına — yüz hektardan az da olsa — elkonuyordu. Ayrıca, her hangi bir sınır tanınmadan elkonan araziler arasında, sanayi tekellerinin, büyük bankaların ve faşist örgütlerin topraklarına her hangi bir karşılık ödenmiyordu. Kanuna böyle bir hüküm koymak, politik ve sosyal bir kaçınılmazlıktı: çünkü büyük toprak beyleri ile finans sermayesi, köylerde faşist diktatoranın kurulması ve Alman emperyalizminin ayakta durabilmesi için sıkı bir işbirliğine girişmişlerdi.

Alman Komünist Partisinin büyük başarılarından biri de, elkonan araziye tarımsal işletmeler kurmak isteyen veya küçük işletmesini genişletmeyi arzu eden şahıslara dağıtmak oldu. Böylece, büyük toprak sahiplerinin toprak reformunu sabote etmek üzere ellerinde bir temel arazi tutmak için yürüttükleri savaş yenilgiye uğratıldı.

Toprağın bu şekilde dağıtılmasıyla, uzağı görür bazı köylülerde bir

şüphe uyanmaya başladı. Bu köylülere göre, toprağı parça parça işlemektense, modern araçlarla, rasyonel bir şekilde yönetilen ve işletilen kooperatif şeklinde büyük çiftlikler meydana getirmek daha verimli olacaktı. Fakat 1945 yılında böyle bir adım için gereken şartlar henüz mevcut değildi. Çünkü tarım âletleri ile makinelerin önemli bir kısmı harap olmuş ve önemli bir kısmı da eskimişti. Sanayi ise, daha uzun zaman, tarımın muhtaç olduğu aletleri sağlama imkânlarından yoksundu. Hayvan sayısı çok azalmıştı, iyi kaliteli tohumluk, gübre tedariki imkânsızdı. Ayrıca kadro da eksikti. Pek azı bir yana, eskiden kalma kadroları büyük kooperatif çiftliklerde kullanmak imkânsızdı. İyi bir mesleki eğitime sahip, aynı zamanda güvenilir kadro hemen hemen mevcut değildi. Fakat bunların dışında, tarımda sosyalist kooperatif işletmelerinin kurulması için en büyük eksik bir işçi ve köylü iktidarı idi. Öte yandan, tarım işçileri ve küçük köylülerin, o sıralarda başta gelen isteğı yeteri kadar toprağına sahip olmaktı. Bundan ötürüdür ki, ilk zamanlarda kurulan tarım işletmeleri küçüktü ve böyle küçük işletmelerde insan gücü makinelerin yerini tutuyordu. Kurulan işletmelerin kapsamı 5—10 hektar arasında idi. Bu politika, köylerde demokratik güçlerin kuvvetlenmesinde ve bu kuvvetin, işçi sınıfı ile beraber, Alman halkının kapitalizmden sosyalizme geçiş gibi zor bir yolda beliren bütün hayati meselelerin çözümünde önemli bir rol oynar.

İşçi sınıfı için mesele, faşizmin ve militarizmin köklerini kazıma savaşında köy emekçileriyle beraber bütün köylülüğü müttefik olarak kazanmaktı. 1945'te büyük kollektif tarım işletmeleri kurulsaydı, eski mülkiyet şekillerine alışmış, işçi sınıfı ile kollektif çalışma tecrübe-lerinden yoksun köylüler emperyalistlerin demagojik şiarlarına kolayca kurban olabilirdi. Böylece, batı işgal bölgelerindeki demokratik kuvvetlerin toprak reformu için yürüttüğü savaş da zorlaşabilirdi.

Başlangıçta tohumluk ve hayvan yetiştirmek üzere devlet çiftlikleri, eğitim ve tecrübe istasyonları, orman işletmeleri gibi sosyal mülkiyet niteliğı taşıyan müesseseler yaratıldı. Elkonan topraklar Devlet Toprak Fonu'na kaydediliyor, tarım işçileri fakir köylüler ve göçmenler bu müesseseden toprak alıyorlardı. Toprak mülkiyeti başkasına devredilemezdi; fakat miras hakkına dahildi. İşletilemiyen yahut da işletilmesine son verilen topraklar Devlet Toprak Fonu'na iade ediliyordu.

Toprak reformuyla edinilen mülkiyet, borç verilemez, satılamaz ve spekülasyona konu olamazdı. Demokratik toprak reformu ile elde edilen mülkiyet şu nitelikleri de taşıyordu: Toprak alan çiftçi, onu verimli ve elverişli şekilde işletmek zorundadır. Toprağı verimli şekilde işletmek, köylünün ve bütün toplumun yararınadır. Böyle bir zorunluk, tarım üretiminin kısa zamanda harpten evvelki seviyesine ulaşmasını sağlayacaktır. Bu zorunluk ayrıca, yolsuzluk, spekülasyon

gibi, yıllardanberi yerleşmiş olan kötü geleneklerin sürüp gitmesini de engelliyecektir. Bazı memleketlerde olduğu gibi, toprak, reform için millileştirilmemiştir. Çünkü bunun, Almanyanın tarihsel gelişmesinin yarattığı şartlara aykırı bir gidiş olacağı düşünülmüştür.

Toprak reformunu yönetmek üzere, tarım işçileri ve köylüler tarafından seçilen komisyonlar kuruldu. Bu sistem gerçek demokratik bir nitelik taşıyordu. 1945 Eylülü başlarında demokratik bir toprak reformunun kanuni temelleri atılmış, mahalli idare organları da blok partilerinin onayı ile bütün memleket ölçüsünde kurulmuş bulunuyordu. 3 Eylül 1945'te Saksonya eyaletinde toprak reformunun uygulanması hakkındaki buyrultu ilân edildi. Saksonya'dan sonra Mecklenburg, Brandenburg, Thürlingen eyaletlerinde reformun uygulanmasına dair buyrultular 10 Eylül 1945'te yürürlüğe girdi.

Bu başarı Hristiyan Demokrat Birliği ve Almanya Liberal Demokrat Partisi ile derin ve uzun münakaşalardan sonra sağlandı. Berlindeki Blok Partiler Komitesi'nde değişik fikirler açıkça çatıştı. Gerici kuvvetler, büyük toprak ağalarının mülkiyetine son verilmesini önlemek üzere, tarımda kapitalist gelişmeyi savunmaya koyulmuşlardı. Gerici politikacılara göre, Devlet Toprak Fonu'na dahil arazinin % 5'i ile 10'u dağıtılmalı, bunun için de iki yıl beklemeli ve topraklarına elkonan beylere «uygun» bir tazminat ödenmeliydi. Bu gerici politikacılar, Komite'de, toprak reformunun işçi ve köylüler tarafından uygulanmasına şiddetle karşıkoydular. Fakat toprak işçileri ile köylülerin isteklerinin, Komünist Partisi, Sosyal Demokrat Partisi, Hristiyan Demokrat Birliği ve Alman Liberal Demokrat Partisinin ilerici unsurları tarafından desteklenmesi karşısında bu gerici politikacılar çaresiz kaldılar. Fakat hayat politikacılar arasındaki uzun münakaşaları beklemiyor, yürüyordu. Tarım işçileri ve köylüler esasen Alman Demokratik Cumhuriyetini kapsıyan toprakların her yönünde büyük toprak beylerinin arazilerine elkoymaya ve onu paylaşmaya başlamışlardı.

Alman Demokratik Cumhuriyetini kapsıyan topraklardaki bütün köylerde kuvvetle gelişen bir hareket başlamıştı. Başlangıçta, harekete bilinçli politik kuvvetler önyak oluyordu. Araziye ilk elkoymalardan ve ilk paylaşmalardan sonra, çekingenlik ve kararsızlıklar dağılmış ve hareket yığinsal bir nitelik kazanmıştı.

Demokratik toprak reformu, tarım işçilerini, küçük toprak sahiplerini ve göçmenleri heyecanlandırmıştı. Köylerdeki gelişmiş çiftliklerin sahipleri ve bütün köy halkı da işçileri ve fakir köylüleri destekliyordu. Hattâ halk yığınlarıyla sıkı sıkıya bağlı olan bazı din adamları bile, toprak reformundan ve bu reformu geliştiren halk hareketinden yana çıkıyorlardı. Köylüler, sahip oldukları arazinin tapusunu, gereken makine, araç ve gereçleri almakta gecikmiyorlardı. Alman köylüsünün

eski hayali gerçekleşmiş, kurtarılmış topraklarda köylü kendi mülkiyetinde yeterli toprağa kavuşmuştu.

Bütün memleket ölçüsünde kurulan toprak reformu komisyonlarının 52.292 üyesi vardı. Tarım işçisi, fakir köylü ve halkçı aydın olan bu üyeler, omuzlarına düşen tarihsel ödevi büyük bir bilinç ve kabiliyetle başarıyorlardı. Bunlardan 19.700'ü tarım işçisi, 18.506'sı topraksız ve az topraklı köylü, 6.352'si göçmen, 7.684'ü de değişik mesleklerle mensup kişilerdi.

Komisyon üyeleri, belediye başkanlarının ve anti-faşist danışmanların yardımıyla, Toprak Reformu Kanunu'na göre elkonacak toprakları tesbit ediyor ve elkoyma işlemlerini yürütüyorlardı. Bu üyeler, «eski ağalarla» korkusuz karşılaşiyor, topraklarının araç ve gereçlerinin dökümünü hazırlıyor ve bütün müdahalelere cesaretle göğüs geriyorlardı. Ayrıca, toprak isteyenlerin durumunu inceliyor, bu isteklerin yerinde olup olmadığına dürüstlikle karar veriyorlardı, Toprak isteyen erkekler ve kadınlar eşit muamele görüyordu.

Reform komisyonları, toprağı dağıtmak üzere teklifler ileri sürüyordu. Son karar, toprağı alacak olan yığın tarafından demokratik bir şekilde veriliyordu. Sık sık plânlar değiştiriliyor, hattâ bazan istekler arasında kura çekerek toprak dağıtmak gibi zorunluklar başgösteriyordu. Bu arada hatalar işlendiğı de doğrudur. Bazı komisyonlar toprak dağıtımında demokratik prensipleri uygulayamadılar. Toprakları ellerinden alınan beyler ve öteki gerici güçler birtakım manevralarla toprak komisyonlarını etkilemek ve toprağı kendilerine bağılı olan şahıslara verdirmek yollarını arıyorlardı. Fakat, zamanla, bu güçlükleri de demokratik bir şekilde yenmek mümkün oldu.

Toprak dağıtım komisy onları üyeleri kamuoyunda ilk plânda sayılan kişiler durumuna gelmişlerdi. Bu komisyonlarda o günün şartlarında çalışmak, gerçekten zor ve altından kalkılması güç bir işti. Namuslu, dürüst ve işinin ehli olmak gerekiyordu. Ayrıca, gericilik tarihsel bir ödevi başarmak üzere çalışan bu insanlara bütün kınıyla çullanıyordu. Büyük toprak beyleri ve faşist kalıntılar, bunları öldürmek ve iftiralarla lekelemek üzere harekete geçmişlerdi. Gereğı kadar gelişmemiş, Nazi propagandasının etkilerinden silkinmemiş bazı köylüler ve tarım işçileri de, gericilerin kışkırttığı bu iftira kampanyasına katılıyorlardı. Fakat komisyon üyelerinin ezici çoğunluğunun gösterdiği büyüklük ve tükenmez devrimci güç, toprak reformu gibi tarihsel bir olayın gerçekleşmesini sağladı. Komisyonlarda çalışanların hemen hemen yarısı, yani 29.679'u partisiz işçi ve köylülerdi. 21.639'u Komünist ve Sosyal Demokrat Partilerinde, 974'ü de Hristiyan Demokrat Birliğı ve Alman Liberal Demokrat Partisinde üye idi.

Komünist ve Sosyal Demokrat Partilerinin elele hareketi, toprak reformunun militanları için sağlam ve kuvvetli bir dayanaaktır. Reforma

karşı düşman güçlerin yenilgiye uğratılmasında bu birliğin rolü büyüktür. Sosyal-demokratlar ve komünistler komisyonlarda tam bir ahenkle çalışıyorlar, eski anlaşmazlıklarını bir yana bırakıyorlardı.

Bundan başka, 25 bin sanayi işçisi şehirlerden gelerek, toprak reformunu gerçekleştirme işinde aktif olarak çalışmışlardı. Bu da köylünün işçi sınıfına karşı güvenini arttırdı. Toprak reformunu gerçekleştirmek yolunda, komünist ve sosyal-demokrat işçilerin, köylü ve aydınların uzun zaman birlikte çalışmaları, bu iki partinin ilerde tek devrimci bir parti olarak birleşmeleri temelini yarattı.

Bu sağlam ve kuvvetli birlik karşısında, büyük toprak beylerinin bütün manevra ve saldırıları yenilgiye uğradı. Gerici zümreler amansız bir şekilde saldırıyor ve köydeki hegemonyalarını tekrar kazanmak üzere kuvvetle direniyorlardı. Bazı yerlerde, sınıf bilinci yeteri kadar gelişmemiş işçi ve köylüler bu gerici zümrelerin tehdit ve şantajına karşı gereken mukavemeti göstermiyor, korku ve tereddüde kapılıyorlardı. Bazı yerlerde de, sınıf düşmanları, emekçilerin gündüzün kurduklarını geceleyin tahrip ediyor, ambarları yakıyor, duvarlara faşist şiarlar yazıyorlardı. Bunlar, hayvan ve makineleri bazı yerlerde karaborsaya sürmek imkânını buluyor, bazı yerlerde de eldeki tarım araçlarını insafsızca tahrip ediyorlardı.

Tarımda sosyalist ilişkilere doğru gelişme

Küçük tarım işletmelerinde, üretim, köylü ailelerinin ağır bir şekilde çalışmaları, zorluklara göğüs germeleri sayesinde artabiliyordu. Hayvancılık, köy emekçilerinin hemen hemen bütün fizikî gücünü emiyordu. Küçük işletmeler, köyün ve çalışma şartlarının modern ölçülere göre gelişme yollarını da kapatıyordu. Bu durumdan, özellikle köylü gençlik şikâyetçiydi. Burjuva teorisyenlerine göre, şahsi çalışmalara dayanan köy işletmeleri, köylü için insan onurunun, teşebbüs kabiliyetinin ve özel özgürlüğün kaynağıdır. Oysa, gerçekte, küçük işletmeler köyü geri bir sosyal gelişme seviyesinde kalmaya mahkûm ediyor, köylünün kültürel gelişmesini engelliyor ve onun dar bir çerçeveden kurtulup da büyük ölçülerle düşünmesine ve hattâ bir işçi-köylü iktidarında bile toplumun yönetimine katılmasına meydan vermiyordu.

Üretici güçlerin durmadan gelişmesi, üretimin ve iş verimliliğinin artması, daha büyük, daha geniş tarım işletmelerinin kurulmasını kaçınılmaz hale getirmişti. Ancak büyük işletmeler üretimin artmasını sağlayabilirdi. Esasen, tarımda üretimin ve üretim araçlarının birikimi, gelişmenin objektif kanunlarından biridir. Bu objektif zorunluk, bazı aydın köylüleri ve yeni kurulan köy işletmelerinde çalışan emekçileri, aralarında anlaşip büyük çiftlikler kurmaya doğru itiyordu. Bunlar

bazı civar toprakları ve tarım âletlerini ele geçirmeye, hayvanlarını arttırmaya ve gündelikçi tarım işçileri çalıştırmaya doğru bir gelişme gösteriyorlardı. Alman Demokratik Cumhuriyetinin kuruluşundan sonraki ilk devrede tarımda kapitalist işletmeye doğru bir gelişme eğiliminin belirmesi, işçi sınıfının olduğu gibi, köy emekçilerinin menfaatine de aykırıydı. Ve bu gelişme, Alman Demokratik Cumhuriyetinde işçi-köylü iktidarının temeli olan işçi sınıfı ile köy emekçileri ittifakını yıkabilecek bir nitelik taşıyordu. Sanayide sosyalist ilişkilerin kurulmasına paralel olarak tarımda kapitalizme doğru bir gelişmenin belirmesi, milli ekonomi çerçevesinde bağdaşır şey değildi. Böyle bir durum, ekonomide karışıklıklar yaratabileceği gibi, burjuva ideolojisinin yeniden başkaldırmasına elverişli bir ortam da yaratabilecekti. Köylerde gelişen kapitalist güçler, işçi ve köylü devletiyle çalışmaya başlamakla kalmamış, Batı Alman emperyalizmi için dayanak olabilecek bir zümrenin doğmasına meydan vermişti.

Bu durumda, tarım üretimini büyük sosyalist işletmeler şeklinde geliştirmek tek çıkar yol olarak görülüyordu. Esasen, tarımda sosyalist üretim ilişkilerine geçmek için hemen hemen bütün şartlar bir araya toplanmıştı: İktidar işçi ve köylülerin elindeydi; sosyalist bir endüstri ve köylerde de Makine Kiralama İstasyonları kurulmuştu.

Zaten, köylüler, daha 1950 ve 1951 yıllarında yer yer kendi aralarında tarım üretim kooperatifleri kurmaya başlamışlardı. Alman Sosyalist Birlik Partisi bu devrede köylülerin bu hareketini teşvik etmek yönüne gitmedi. Çünkü bu devrede bazı ulusal meselelerin çözülmesi gerekiyor, kooperatifleşmek için objektif ve sübjektif şartlar henüz gereken gelişmeyi göstermemiş bulunuyordu.

1952 ilkbaharında ilerici köylüler Mülhausen'e bağlı Merxleben bölgesinde, Seehausen'e bağlı Gollensdorf, Seelow'a bağlı Alt-tucheband ve Worin bölgelerinde tarım üretim kooperatifleri kurmaya başladılar. Diğer birçok bölgede de, tarım işçileri ve yeni tarım işletmelerindeki emekçiler, tarım kooperatifleri kurmaya hazırlanmak üzere teşkilât komiteleri seçmişlerdi. Tarım Üretim Kooperatifleri kurmak isteyen tarım işçileri ve köy emekçileri Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine ve Alman Demokratik Cumhuriyeti hükûmetine başvuruyor ve bu hususta kendilerine yardım edilmesini istiyorlardı. Aynı zamanda, Alman Demokratik Cumhuriyetinde, plânlı bir şekilde sosyalizme geçiş şartları da, milli ekonomide ve işçi sınıfının bilinçlenmesindeki gelişme sayesinde yaratılmış bulunuyordu. Almanyanın emperyalistler tarafından ikiye bölünmesinin günden güne daha da derinleştirilmesi, Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalizmin plânlı bir şekilde ve Alman emperyalizminin yeniden doğuşuna karşı savaşarak kurulmasını zorunlu kılıyordu. Almanyanın ulusal meselelerinin çözümü için de bu kaçınılmazdı. Bunun içindir ki, 1952'de

Berlinde toplanan Alman Sosyalist Birlik Partisi İkinci Konferansı, Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalizmin temellerinin plânlı bir şekilde yaratılmasını kararlaştırdı. Bu aynı zamanda tarımda da sosyalist devrim hareketinin başarılmasına bir işaretti. Alman Sosyalist Partisinin İkinci Konferansında bu konuda şu karar alınmıştı: «Tarım Üretim Kooperatifleri kurmak isteyen tarım işçileriyle köy emekçilerine gereken yardım yapılmalıdır. Bu yardımın sağlanması, işçi sınıfı ile köy emekçilerinin ittifakını kuvvetlendirecektir.»

1952 yılı sonunda Alman Demokratik Cumhuriyetinde 1.906 Tarım Üretim Kooperatifi vardı. Bunların işlediği toprak 218.403 hektar, üyeleri de 37 bin kişiydi. Üyelerden 28.879'u eski ve yeni köylü ailesiydi. Eski köylülerin çoğunluğu, ekonomik güçlüklerle karşılaştıkları için üretim kooperatiflerine katılmışlardı. 1953'de kooperatiflere katılanların çoğu yeni köylülerdi. 1953 yılının sonunda kooperatiflerin sayısı 4.691'e, işledikleri toprak yüzeyi ise 754.301 hektara yükselmişti. Böylece, kooperatifler ülkede tarıma elverişli arazinin % 11,6'sını işler hale gelmişlerdi.

Kooperatiflerin böylece hızla gelişmesi, Alman Sosyalist Birlik Partisinin İkinci Konferansında alınan kararın hayata ve gerçeğe uygun olduğunu gösteriyordu. İlgili çekici noktalardan biri de şuydu: 1953 Haziranında, Batı Alman emperyalistlerinin, Batı Berlindeki açık sınırdan istifade ederek hazırladıkları karşı-devrimci darbe teşebbüsü sırasında, Tarım Üretim Kooperatiflerinde her hangi bir dağılma ve kooperatiflerden ayrılma hareketi görülmedi. Kooperatif üyesi köylüler, işçi ve köylü devletine bağlı kalmışlardı.

Tarım Üretim Kooperatiflerinin kurulması köylerde büyük bir devrim hareketinin başlangıcı oldu. Köylüler üretim işlerini organize etmek için sık sık bir araya gelmeye, toplantılar tertiplemeye başladılar. Kooperatiflere katılan köylüler üretim araçlarını da beraber getiriyor, toprak gibi, bu araçları da kollektif mülkiyete mal ediyorlardı. Hedefleri elden geldiği kadar çok verimli bir şekilde üretimi arttırmak, daha ucuza maletmek ve böylece de hayat şartlarını devamlı olarak iyileştirmekti. Köylülerin bu şahsi menfaatleri, üretimi ve verimliliği arttırma temeline dayanan milli ekonominin menfaatlerine uygundu.

Tarım Kooperatifleri, üyelerinin ortak malıydı. Bunun için de kooperatiflerde en yüksek organ Üyeler Genel Kurulu idi. Üyeler Genel Kurulu içinden, Yönetim Kurulu üyeleri ve Başkan seçiliyordu. Yönetim Kurulu ve Başkan, Üyeler Genel Kurulu'nda alınan kararları uygulamakla ödevliydi. Kooperatiflerde, üyeler, kooperatife verdikleri toprak ve araçlar ne kadar olursa olsun, eşit haklara sahipti. Herkes gücüne ve imkânlarına göre çalışmakla görevliydi. Fakat gündelik ve aylıklar, elde edilen ekonomik sonuçlar çerçevesinde, herkesin çalışma ve faaliyetine göre değişiyordu.

Tarım Üretim Kooperatifleri geniş işletmeler olduğundan, üyeleri arasında bir işbölümü ve ihtisaslaşma gerektiriyordu. Kooperatifin başarısı için de, üyelerinin tarımsal bilgilere ve tekniğe sahip olmaları gerekiyordu. Kooperatifin kuruluş ve niteliği, tarımsal araştırmalara ve tarım bilgisinin üretime uygulanmasına elverişliydi. Bundan ötürü de, kooperatiflerde sosyalizmin ekonomik kanunları uygulanabiliyordu. Yani büyük sosyalist işletmelerde, üretimin, iş verimliliğinin plânlama ile devamlı surette artırılması, maliyet fiyatlarının indirilmesi ve üretimin genişletilmesi mümkündü. Bundan ötürü, denebilir ki, köylülerin kooperatifte birleşmesiyle, sosyalizmin ekonomik kanunları tarım alanına doğru genişlemeye başlamış ve bu alanı da kaplamıştı.

Kooperatiflerin sosyal ve politik karakteri de küçük köylü işletmelerine kıyasla çok farklıydı. Köyde üretim araçları mülkiyetine sahip olan kooperatifçi köylüler, dar bir hayat çerçevesinden kurtuluyor; ekonomik, politik ve kültürel meseleleri memleket ölçüsünde ele almaya, devlet plânlarıyla yakından ilgilenmeye ve devlet yönetiminde işçi sınıfının yanısıra daha fazla söz sahibi olmaya başlıyorlardı. Bu da sosyalist demokrasinin kuvvetlenmesi anlamına geliyordu. Ayrıca, Tarım Üretim Kooperatifleri vasıtasıyla köylerde kadının kurtuluşu da gerçekleşmişti. Kadınlar kooperatiflerin erkeklerle eşit haklara sahip üyesiydiler.

Köylerde demokratik tarım reformuyla başlayan kurtuluş hareketi, tarımda sosyalist ilişkilerin, yani kooperatiflerin kurulması ile hedefine varmıştı. Köylüler yüzyılların, kapitalizmin, derebeyliğin ve emperyalizmin zorladığı geri kalmışlıktan kurtulmak ve toplum hayatının her alanında ilerlemek imkânını bulmuşlardı. Yani kooperatifleşme hareketiyle, köy ve şehirler arasındaki gelişme farkları ortadan kalkmaya başlamış, köy emekçileri şehir halkının seviyesine ulaşmak üzere hamleler yapmaya koyulmuşlardı.

Tabiidir ki, kooperatifleşme hareketi kolay başarılamıyordu. Başlangıçta hareketin öncülüğünü yapan ilerici ve aydın köylüler büyük zorluklarla karşılaşıyorlardı. Eski mülkiyet ve üretim şekillerine alışmış köylüleri, modern, ilerici, sosyalist üretim şartlarına çekmek, onların şüphe ve korkularını yenmek kolay olmuyordu. Özellikle, Batı Almanyadan yapılan propaganda, köylülerin topraklarının, mal ve mülklerinin ellerinden alınacağı, yoksunluk ve sefalete terkedilecekleri propagandası, onları şüphe ve tereddüde sevk ediyordu. Bir yandan, köylerde kapitalist gelişmeye doğru yönelmek isteyenler, köylerdeki ticaret burjuvazisi de, kooperatifleşme hareketini baltalamak, yalnız bir propagandayla köylüyü aldatmak ve onu tarımda sosyalist ilişkilere karşı çıkarmak için ellerinden gelen gayreti gösteriyorlardı. Dışardan ve içerdeki bazı gerici zümrelerden gelen bu hareket, ancak işçi sınıfının, köy emekçilerinin ve işçi – köylü iktidarının ortaklaşa gayret ve

tedbirleriyle yenilgiye uğratıldı ve köylerde sosyalist devrim hareketi başarıya ulaştırıldı. Lenin'in, Rusyadaki kooperatifleşme hareketi sırasında işçi-köylü devletinin ödevi hakkında söyledikleri Almanyadaki tecrübelerle de doğrulanıyordu. Lenin, «Şimdi savunmak zorunda olduğumuz sosyal düzen, alışılmış düzenin ötesinde kooperatif düzenidir. Bilinç halinde olan bu gerçeği eyleme çevirmek zorundayız.» diyordu. (Lenin, «Über das Genossenschaftswesen».)

Tarım Üretim Kooperatifleri, köy emekçilerinin ekonomik sosyal ve politik yaşantısını yeni ilişkilere göre düzenliyen kurumlar olarak yerleştikten sonra, kooperatife katılan köylüler, kolektif faaliyetin değişik yönlerini belirliyen bir iç tüzük yokluğunu farkettiler. İşin teşkilâtlandırılması, kooperatif üyelerinin hak ve ödevlerinin tesbiti, gelirin dağıtımı ve üretimin yönetimi konularında bir iç tüzüğün varlığı gerekiyordu. Köy emekçilerinin kooperatiflere bir iç tüzük sağlanması isteklerini gözönünde tutan Alman Sosyalist Birlik Partisi yöneticileri, bu işin başarılması için ellerinden gelen yardımı yaptılar. Öteki sosyalist memleketlerdeki, özellikle Sovyetler Birliğindeki tecrübeleri, bilgilerin, sosyolog ve ekonomistlerin elde ettikleri sonuçları köylülere sundular. İlk tüzükler, Worin, Merxleben, Fienstadt köylü üretim kooperatiflerinde denendi. Denemede görülen aksaklıklar giderildikten, bütün kooperatif başkan ve aktif üyelerinin katılmasıyla toplanan bir konferansta tartışılıp görüşüldükten sonra, 1952 yılı Aralık ayında kabul edildi. Kooperatifler iç tüzüğünün bu şekilde demokratik yollardan hazırlanıp uygulanması, üretim kooperatiflerinin dinamik gelişmeye elverişli ve üretimi devamlı olarak yükselen teşekküller halinde gelişmesini sağlayan etkenlerden biri oldu. Lenin, bu konu üzerinde önemle durarak şu noktayı tesbit etmişti: «Önemli olan, köylülerin, bütün meselelerinin çözümünde, hayat tarzlarının tesbitinde kendilerinin söz sahibi oldukları inancına varmalarıdır.» (Lenin, 25-26 Ekim 1917, Rusya Asker ve İşçi Sovyetlerinin İkinci Kongresi.)

İç tüzük hükümlerine göre, Köylü Üretim Kooperatiflerinde çalışmalar sosyalist esaslar gereğince örgütlenir. Üretimin değişik kollarında faaliyet gösteren brigadların kurulması, herkesin katıldığı genel kurul toplantılarında tesbit edilen normlara göre üretimin yönetilmesi, çalışmada herkesin elde ettiği sonuçlara göre gündelik veya aylığının tesbiti bu ilişkiler arasındadır. İç tüzüklere göre, kârdan, işletmenin bakımı, genişletilmesi ve yeni yeni yatırımlar için belirli bir fon da ayrılır.

Bu tedbirler, ayrıca üretimi geliştirmek maksadiyle köylüye sağlanan ekonomik avantajlar ve teşvikler pratikte olumlu sonuçlarını göstermiş ve tarım üretiminin değişik alanlarında önemli yükselişler kaydedilmiştir.

Örneğin 1960 ile 1968 arasında şöyle bir gelişme kaydedilmiştir:

Hektar başına	1960	1962	1963	1964	1965	1966	1968
Tahıl	275	264	247	270	292	261	334
Buğday (güz)	356	318	309	317	376	325	425
Çavdar (güz)	226	214	205	231	233	214	264
Arpa (güz)	349	292	280	329	364	323	372
Buğday (ilkyaz)	288	293	264	284	306	269	341
Arpa (ilkyaz)	313	318	284	318	304	265	339
Yulaf	281	283	256	262	292	269	338
Yağlı tohumlar	144	144	112	143	184	177	217
Patates	1.924	1.790	1.726	1.728	1.772	1.848	1.881
Şeker Pancarı	2.876	2.138	2.660	2.613	2.631	3.135	3.438
Hayvan yemi	5.336	4.365	5.089	4.797	4.910	5.911	6.341
Otlak	463	425	484	422	494	540	580

1960 ile 1967 arasında tarım makineleri ve araçları alanında da aşağıdaki tabloda görülen şeklide bir gelişme kaydedilmiştir:

	1960	1962	1963	1964
Traktör sayısı	70.566	99.883	111.226	117.714
Kamyon sayısı	9.312	10.979	11.082	11.264
Biçer-döğer sayısı	6.409	11.380	12.849	13.833
Patates toplama makineleri	6.386	7.472	6.899	6.606
Pancar toplama makineleri	3.665	4.533	4.802	4.820
	1965	1966	1967	1968
Traktör sayısı	124.259	132.761	138.739	144.300
Kamyon sayısı	13.115	14.825	16.839	17.939
Biçer-döğer sayısı	15.409	16.776	17.575	17.900
Patates toplama makineleri	6.843	7.426	8.084	9.100
Pancar toplama makineleri	4.742	5.346	6.743	6.800

Tarım üretimi alanında, sosyalizmin ekonomik sisteminde ve yönetimde plânlama şeklinde beliren yeniliklerin uygulanabilmesi için, bütün kooperatif üyelerinin bilimsel-teknik bilgi ve tecrübelerine sahip olmaları ve devamlı olarak öğrenim ve eğitime tabi tutulmaları gerekmektedir. Bu alanda birçok tarım üretim kooperatifleri ile devlet çiftlikleri önemli hamleler yapmışlardır. Fakat asıl mesele, bu ileri üretim kooperatifleri ile devlet çiftliklerinin elde ettikleri yeni bilimsel ve teknik tecrübeleri bütün tarım üretim alanına uygulamakta toplanıyor. Bu hedefe ulaşabilmek için, Alman Demokratik Cumhuriyeti

sorumlu yönetim organları tarafından hazırlanmakta olan yeni perspektif plânında, gereken bilimsel ve teknik hamleleri başaramıyan kooperatiflere yardım etmeyi ve onları ileri bir seviyeye ulaştırmayı öngören tedbirler yer almaktadır.

Tarım üretiminde yeni bilimsel-teknik gelişmeleri uygulamada Devlet Çiftlikleri ileri bir rol oynamaktadır. Çünkü Devlet Çiftliklerinde sosyalist ilişkilerin baştanberi kurulmuş olması sayesinde, tarım üretiminin bu alanında bilimsel ve teknik hamleleri gerçekleştirmek, gerek üretim araçlarında, gerekse yönetimde plânlamayı kolayca uygulamak, üretimi hem miktar bakımından artırmak, hem de kalite bakımından iyileştirmek imkânları elde edilebiliyor. Devlet Çiftliklerini veya Tarım Üretim Kooperatiflerini bilimsel bir şekilde yönetmek demek, ekonomik ve tarımsal alanlarda elde edilen bilgileri tarım işçileri ile kooperatiflere bağlı köylülerin istifadesine sunmak demektir. Bu alanda Alman Demokratik Cumhuriyetinin bilimsel araştırma merkezleri, ilim adamları, ekonomik ve teknik uzmanları büyük bir gayret göstermektedirler. Tarımda gerek üretimin, gerekse üretim araçlarının devamlı bir gelişme göstermesi bu ortak gayretlerin bir sonucudur.

Tarım üretimini geliştirme alanında, toprağın verimliliğini arttırmak, daha doğrusu verimsiz toprakları verimli hale getirmek sorunu da önemli bir yer tutmaktadır. 1964 yılına kadar su kaynaklarından uzak 32.898 hektar kıraç toprak ekime elverişli hale getirilmiştir. Kıraç toprakların ekilir hale getirilmesinde hidro-teknik büyük bir rol oynamaktadır. Hidro-teknik, yeraltı su rezervlerini arayıp bulmak ve bu rezervleri kıraç toprağı verimli hale getirmekte kullanılır. Alman Demokratik Cumhuriyeti topraklarından bir kısmı tarıma elverişli olmadığından, hidro-teknik ve kıraç araziye verimli hale getiren öteki teknik yollar tarım üretimini geliştirme alanında hayati bir önem taşımaktadır.

Son yıllarda Tarım Üretim Kooperatifleri ile tarım ürünlerini işleyen değişik gıda maddeleri ve ham madde sanayii kolları arasında yakın bir işbirliği, hattâ topraktan fabrikaya kadar üretim sürecini bir ekonomik çatı altında birleştirme hareketi geliştiği gibi, kooperatiflerde üretilen gıda ve ham maddeleri yerinde işlemek ve bu maksatla kooperatiflerde sanayi işletmeleri kurmak hareketi de gelişmeye başladı. Fakat ekonomi ve politika yöneticileri bu alanda şartların henüz gereği kadar olgunlaşmamış olduğunu tesbit ettiler. Alman Demokratik Cumhuriyeti Devlet Başkanı ve Birleşik Sosyalist Partisi Birinci Sekreteri Walter Ulbricht parti Merkez Komitesinin X. oturumunda, kooperatiflerle sanayi işletmelerini bir ekonomik çatı altında toplama hareketinin geliştirilmesi lüzumunu belirtti; fakat bunun mevcut şartlar gözönünde tutularak adım adım gerçekleştirilmesi gereğine de

işaret etti. Bu hareketi geliştirme dâvası her şeyden evvel Tarım Üretim Kooperatifleri üyelerine maledilmeli ve bütün üyelerin rızasıyla bu yönde ileri adımlar atılmalıdır. Ancak bu şekilde, demokratik yollarla elde edilecek gelişme gerçeklere uygun ve gerek tarım alanında, gerekse ulusal ekonominin genel gelişmesine yardımcı bir unsur olabilir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde politik partiler ve teşkilâtlar

Alman Demokratik Cumhuriyetinde çok partili sistem uygulanmaktadır. Mevcut partileri şu şekilde sıralıyabiliriz: Alman Sosyalist Birlik Partisi, Hristiyan Demokratlar Birliği, Almanya Liberal Demokrat Partisi, Almanya Millî Demokratik Partisi, Almanya Demokratik Köylü Partisi...

Alman Sosyalist Birlik Partisi, işçi sınıfının öncü teşkilâtıdır. Alman Demokratik Cumhuriyeti sınırları dahilinde insanın insan tarafından sömürülmesine son veren bu partinin başlıca hedefi, ülkede sosyalist toplum düzenini kurmak, barışı korumak, emperyalizme karşı savaşmak ve halkların ulusal kurtuluşlarına yardım etmektir. Bundan ötürü de, Alman Sosyalist Birlik Partisi işçi sınıfının öncü teşkilâtı olmakla kalmamakta, Cumhuriyette politik, ekonomik, sosyal hayatı sosyalizme doğru yönetmede bütün milletin öncü teşkilâtı ödevini de yükümlenmektedir.

Yukarda da belirttiğimiz gibi, Sosyalist Birlik Partisi Alman Komünist Partisi ile Alman Sosyal Demokrat Partisinin doğudaki kollarının birleşmesinden meydana gelmiştir. Birleşme, 1946 yılının 21-22 Nisanında Berlinde yapılan bir kongrede kararlaştırılmıştır. Fakat mesele, bu kongreden evvel, Almanyanın hemen hemen her yönünde, ocak bucak ve köylere kadar her parti kademesinde geniş münakaşa ve müzakerelerden sonra olgunlaştırılmıştır. Alman Sosyalist Birlik Partisinin iki milyona yakın üyesi vardır. Program ve tüzüğü Marksizm-Leninizme, yani bilimsel sosyalizme dayanmaktadır.

Partinin merkez organı «Neues Deutschland» gazetesidir. Berlinde yayınlanır. Partinin, 15 ilde de günlük mahallî organları vardır. Merkez ve il organlarının günlük toplam tirajı 4.300.000 civarındadır. Partinin Berlinde yayınlanan «Einheit» adlı bir teorik dergisi de vardır.

Alman Sosyalist Birlik Partisi dışında, öteki partiler genellikle şehir ve köylerdeki orta tabakaları, bazı din ve aydın çevrelerini saflarında toplamaktadırlar. Fakat bu partilerin hepsi Alman Demokratik Cum-

huriyetinde sosyalizmi kurma ödevini benimsemiş, kabul etmişlerdir. Bundan ötürü de, işçi sınıfından başka ve işçi sınıfına yardımcı olarak, orta tabakalar da Alman Demokratik Cumhuriyeti topraklarında sosyalizmi kurmakta seferber olmuşlardır.

Hristiyan Demokratlar birliği: (CDU)

Bu parti, Alman Demokratik Cumhuriyetinde değişik mezheplere bağlı hristiyan sendikaların Berlinde 26 Haziranda 1945'de tertipleedikleri bir kongre sonucunda kurulmuştur. Program ve tüzüğü, hristiyan dininin ana prensiplerine, kardeşliğe, insan sevgisine ve Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalizmi kurma ülküsüne dayanmaktadır.

Partinin Berlinde yayınlanan «Neue Zeit» adlı bir merkez organı vardır. Bundan başka, «Hefte aus Burgscheidungen» adlı teorik bir yayını da vardır. Bu parti üyelerinden aşağı-yukarı 11 bin kişi, merkezi veya mahalli meclis ve teşkilâtlara üyedirler. Ayrıca, yine bu parti üyelerinden, 7 bin öğretmen, 600 Tarım Üretim Kooperatifi Başkanı ve 300 kadar da Esnaf Üretim Kooperatifi başkanı vardır.

Almanya Liberal Demokrat Partisi: (LDPD)

Bu parti 5 Temmuz 1945'de Weimar Cumhuriyeti'nden kalma burjuva liberal politikacıları tarafından kurulmuştur. Saflarında esnaf, küçük ticaret erbabı, küçük ve orta işverenler, bilginler, sanatçılar, teknisyenler, doktorlar, avukatlar ve memurlar yer almaktadır. Bu partinin ideolojisi, Almanyada 1848'den bu yana gelişen Weimar Cumhuriyetinde ve Hitler rejimine karşı direnmede en yüksek noktasına varan liberal demokratik geleneklere dayanır. Parti, ayrıca, Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalizm kuruluşuna yardım etmeyi de kabul etmiştir.

Parti, beş tane günlük gazete yayınlar. Merkez organı Berlinde yayınlanan «Der Morgen» gazetesidir. Parti üyelerinden 8 bin kadarı merkezi ve mahalli organlara seçilmiştir. Üretim kooperatifi başkanları, yarı devlet işletmeleri yöneticileri arasında da bu partinin üyeleri vardır.

Almanya Milli Demokrat Partisi: (NDPD)

Bu parti 1948 Mayısında kurulmuştur. Kurucuları arasında esnaf, tüccar, işveren, doktor, eski subay ve askerler bulunmaktadır. Kuru-

cularının bir kısmı, Sovyetler Birliğindeki Alman harp esirlerinin kurduğu «Hür Almanya Milli Komitesi» üyelerindendir.

Parti altı tane günlük gazete yayınlamaktadır. Merkez organı Berlinde yayınlanan «National-Zeitung» dur. Bu partiye mensup 8 bin kişi, değişik mahalli organlarda temsilci olarak bulunmaktadır.

Almanya Demokratik Köylü Partisi: (DBD)

Bu parti 29 Nisan 1948'de kurulmuştur. Parti saflarında köy ekonomisine bağlı değişik zümreler toplanmaktadır. Parti program ve tüzüğü, Almanyadaki demokratik köylü hareketinin geleneklerine, köylerde demokratik reform ilkelerine bağlıdır. Parti köy üretim kooperatiflerinin kuruluşunda aktif bir rol oynamıştır. Partinin merkez organı Berlinde yayınlanan «Bauern-Echo» gazetesidir. Parti kadroları için «Der Pflug» adlı bir de dergi yayınlanmaktadır. Partinin mahalli meclislerde, bölge idarelerinde 17 bin kadar temsilcisi vardır. Üç bin parti üyesi, üretim kooperatifi başkanı görevinde bulunmakta, 13 bini de üretim kooperatifleri yönetim kurullarında çalışmaktadır.

Demokratik Almanya Milli Cephesi:

Bu teşkilât, siyasi partilerin, sosyal teşkilâtların bir araya gelmeleriyle kurulmuştur. Teşkilâta toplumun değişik alanlarında faaliyet gösteren şahsiyetler de katılmışlardır. Milli Cephe 1947 yılının kışında Alman Sosyalist Birlik Partisinin teşebbüsüyle kurulmuştur. Daha doğrusu, Milli Cephe, Alman Sosyalist Birlik Partisinin, 1947'de Batı Almanyadaki işgal kuvvetleri ile politikacılarının Batıdaki üç işgal bölgesini birleştirme ve Almanyayı ikiye bölme gayretlerine karşı yarattığı ve maksadı Almanyanın birliğini korumak olan «Halk Kongreleri» hareketine dayanmaktadır.

3 Şubat 1950'de Doğu bölgesindeki parti ve teşkilâtlarının temsilcileri tarafından «Demokratik Almanya Milli Cephesi Milli Konseyi» kuruldu. 25 Ağustos 1950 tarihinde de Milli Cephe'nin birinci kongresi yapıldı. Bundan sonra, Milli Cephe, Demokratik Almanyada sosyalizmin kurulmasına yardımcı bir teşkilât olarak faaliyet gösterdi.

Milli Cephe teşkilâtı mahalle üniteleri esaslı üzerinde kurulmuştur. Mahalle veya büyük bloklardaki yurttaşlar muayyen zamanlarda toplanır ve ev mutemedini seçerler. Ev mutemedi, mahalle veya bloklardaki halkın temsilcisi olarak teşkilâtın il komisyonu ile bağ kurar. Bu teşkilât, ilçe, ocak ve bucaklarda kurulmuştur. Milli Cephe politik, sosyal ve kültürel alanda yığın teşkilâtı olarak önemli bir ödev

başarmaktadır. Çünkü Alman Demokratik Cumhuriyeti hükümeti evvelâ Milli Cepheye dahil partilerden kurulmuştur. Bakanlar Kurulu'nda, bu partilerin, temsil ettikleri halk miktarı oranında temsilcileri vardır. Bundan başka, Devlet Başkanlığı Konseyi de, yine Milli Cepheye dahil parti ve sosyal teşkilâtlar temsilcileri tarafından kurulmuştur.

Milli cephe, bu politik faaliyetinden başka, halk kütüphaneleri açmak, halk oyunları, tiyatro ve filim temsilleri, spor yarışmaları tertiplemekle de memleketin kültürel ve sosyal hayatının gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Alman Hür Sendikalar Konfederasyonu: (FDGB)

Sendikalar konusunu ele alırken, kapitalist ülkelerle sosyalist ülkelerdeki sendikalar arasında mevcut farkları da, sosyal, ekonomik, politik temel yapı farklarına paralel olarak gözönünde tutmak gerekmektedir. Kapitalist ülkelerde, hükümetlerin taşıdığı etiket ve renk ne olursa olsun, iktidarda bulunan büyük sermayedir. Hattâ Batı Almanyada, İngilterede ve bazı İskandinav ülkelerinde olduğu gibi, sosyal-demokrat partiler kısmen veya tamamen hükümette olsalar bile, bu gerçek değişmemektedir. Toplumda üretim araçları mülkiyetini elinde tutan, ulusal servet kaynaklarına, ulaştırma araçlarına, bankalara, enerji kaynaklarına ve madenlere hâkim olan büyük sermaye grupları, toplumun iç ve dış politikasında da kilit noktalarını tutmak imkânlarını elde etmektedirler. Kapitalist toplumda küçük bir azınlığın ezici çoğunluğa karşı egemenliği elde tutmasına karşı direniş, demokratik halkçı politik partiler ve sendikal teşkilâtlar vasıtasıyla yapılabilmektedir. İşçi sınıfı, emekçi halk yığınları, büyük sermaye gruplarına ve onların hegemonyasına karşı, ekonomik, sosyal ve politik haklarını bu yollardan savunmakta ve bu hakları bu yollardan genişletme imkânlarını bulmaktadırlar. Bundan ötürü, kapitalist ülkelerde sendikalar, işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının sermayeye karşı yürüttüğü sınıf savaşında, bu savaşın ekonomik, sosyal ve politik yönteminde yığınsal örgütler olarak büyük bir rol oynamaktadırlar. Sendikalar, kapitalist toplumda işçi ve emekçi yığınlarının savaşını değişik yol ve yöntemlerle yürütmekte, bu yol ve yöntemlerin başında da değişik şekilleriyle grev gelmektedir. Demek oluyor ki, kapitalist toplumlarda emekçi halkın sermaye sömürsüne karşı yürüttüğü mücadelede, yani sömürüyü geriletme ve ondan kurtulma amacını güden sınıf savaşında önemli araçlardan biri olarak belirmektedir.

Sosyalist ülkelerde ise, temel devrimler vasıtasıyla, insanın insan tarafından sömürülmesine son verilmiştir. Üretim araçları, ulaştırma,

bankalar, enerji kaynakları, madenler, dış ticaret ve iç ticaretin önemli bir kısmı devletleştirilmiş, yani sermayenin politik, ekonomik hegemonyasına son verilmiş, üretim ve toplumdaki sosyal ilişkiler sosyalist ilkelere göre düzenlenmiştir. Bundan ötürü de, sosyalist ülkelerde sendikaların, kapitalist devlet mekanizmasına karşı bir savaş aracı değil, işçi köylü hâkimiyetinin daha da sağlamlaştırılması ve daha da geliştirilmesi için bir araç niteliğini taşıması, kapitalizmden sosyalizme geçişin, yani devrimci bir düzen değişikliğinin tabii bir sonucudur.

Sosyalist bir devlet düzenine sahip Alman Demokratik Cumhuriyetinde, sendikalar, toplumun her alanında söz ve etki sahibidir. Sendikaların hak ve yetkilerini şöylece sıralamak mümkündür: Merkezi ve mahalli ekonomi plânlarına katılmak; bakanlıklarda ve işletme idarelerinde işçileri temsil etmek ve işçiler adına hesaplarla ilgilenmek; üretim süreci üzerindeki işçi kontrolünü sağlamak; yatırım ve kârları kontrol etmek; ticaret ve ham madde sağlama işlerini, inşaat politikasını ve ev yapımını hem organize, hem de kontrol etmek. . .

Sendikalar, devlet organlarına seçilmiş temsilcileri vasıtasıyla, sosyalist toplum düzeninin kurulmasına, ulusal ekonominin plânlaştırılmasına ve yönetime, bilimsel-teknik devrimin gerçekleşmesine, çalışma şartlarının iyileştirilmesine, insan sağlığının, işgücünün korunmasına ve kültürel hayatın düzenlenmesine geniş ölçüde katılmaktadırlar.

İşletme ve müesseselerde ise, sendikalar plânların hazırlanmasına iştirak etmekte, devletleştirilmiş işletme yönetimlerinde temsil edilmekte ve üretim komitelerinde faal bir rol oynamaktadırlar. Sendikalar, devlet organlarıyla, işletme yönetimleri ve ekonomik müesseselerle çalışma şartlarını belirliyen anlaşmaları imzalamak yetkisine sahiptirler. Sendikalar, aynı zamanda iş hukukunun tesbitinde de aktif bir rol oynamaktadır. Sendikaların kanun teklif etme ve iş hukukunun uygulanmasını kontrol yetkileri vardır. Sendikalar, ayrıca, işçi ve memurların sosyal güvenliklerini sağlamakla ödevlendirilmiştir.

Halk Meclisi'nde 60 kadar sendikacı milletvekili vardır. Ve Mecliste sendikacı milletvekilleri «Sendikacılar Grubu»nu teşkil etmektedirler. Bundan başka, mahalli organlarda 25.600 civarında sendikacı temsilci bulunmaktadır. Alman Demokratik Cumhuriyeti Devlet Konseyinde, Bakanlar Kurulu'nda, Bakanlıklarda, il idare organlarında, Merkez Plânlama Komisyonu'nda ve yüksek ekonomik müesseseler idare heyetlerinde sendikaların temsilcileri de bulunmaktadır.

Sendikalar, devlet iktisadi işletmelerinde olduğu gibi, özel sektör kesiminde de, üretimin ve iş verimliliğinin artırılması için bir yandan sosyal, bir yandan da teknik tedbirleri almak yetkisine de sahiptirler. Bu maksatla da, çalışma şartlarının ve şekillerinin reorganizasyonu, modern rasyonalizasyonun, bilimsel-teknik devrimin sağlam bir şekilde

uygulanabilmesini sağlayacak teknik kadroların yetiştirilmesi ve eğitimi alanında da sendikalar kesin yetkilere sahiptir.

Sendika teşkilâtının en alt kademesi fabrikalardaki sendika örgütüdür. Teşkilâtın fabrikadaki işçiler arasında temsilcileri vardır, ve bu temsilciler işçilerin istek ve şikâyetlerini fabrikadaki sendika teşkilâtına ulaştırmakla görevlidirler. Fabrikalardaki sendika teşkilâtı, yönetimle sıkı bir işbirliği kurarak faaliyetini geliştirir. Bu işbirliği, en çok fabrikada üretimi plânlaştırmak, iş verimliliğini arttırmak, verim normalarını tesbit etmek, gündelikleri ayarlamak, iş güvenliğini sağlamak, işçilerin sağlık, sosyal, kültürel sorunlarını çözümlmek yönlerinde toplanmaktadır.

Fabrikalardaki sendika teşkilâtları iktisadi devlet kuruluşlarında toplanarak, teşkilâtın ikinci kademesini teşkil etmektedirler. Devlet iktisadi kuruluşlarındaki sendika örgütleri de birleşerek, bağlı oldukları sanayi kolunun sendikasını kurmaktadırlar. Bütün değişik sanayi kollarının sendikaları da, Sendikalar Konfederasyonu merkez yönetiminde birleşmektedirler.

Teşkilâtı başka bir yönden, bölgesel teşkilâtlanma prensipine göre nitелеmek gerekirse, fabrika teşkilâtını ilçe, devlet işletmelerindeki teşkilâtı il teşkilâtlarına benzetmek mümkündür.

Sendikaların en yüksek organı dört yılda bir toplanan kongreleridir. Kongreler, dört yılda bir, her sanayi kolunun sendikasında yapıldığı gibi, Sendikalar Konfederasyonu'nda da yine dört yılda bir yapılır.

Fabrika ve devlet iktisadi işletmeleriyle ilçe ve il teşkilâtlarının kongreleri ise, iki yılda bir yapılır. Bütün bu kongrelerde idare heyetleri seçilir ve sendika faaliyetlerinin münakaşası yapılır.

Sendikalar Konfederasyonu'nun, çalışma şartlarının reorganizasyonu ve iş güvenliğinin sağlanması konularında geniş yetkileri vardır. Konfederasyona, fabrika sendika teşkilâtları başvurabilir ve işçilerin çalışma güvenliğini sağlamak üzere gereken tedbirleri almayan veya bu tedbirleri almakta ihmal gösteren fabrika yöneticilerinin cezalandırılmasını teklif edebilirler.

Sendikalar Konfederasyonu, bundan başka, geniş yayın ve aydınlatma imkânlarına da sahiptir. Konfederasyon'un merkez organı «Tribüne» adlı günlük gazetedir. Ayrıca «Die Arbeit», «Sozialversicherung», «Kulturelles Leben» gibi aylık dergiler de yayınlanmaktadır. Konfederasyon'un büyük bir basımevi ve mesleki eğitim yapan okulları da vardır.

Halkın gerçek egemenliğinin, yani sosyalist demokrasinin kurulup yerleşmesine, sendikalar, köy ve şehir emekçilerinin yığın teşkilâtı olarak Alman Sosyalist Birlik Partisi ile beraber önemli bir rol oynamaktadır. Sosyalist demokrasinin kurulmasının önemli sorunu şöyle belirtmektedir: Sömürüden kurtuluş emekçi halkın değişik tabakala-

rının, devletin politik, ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetine aktif olarak katılmalarını sağlamak. Bu demektir ki, burjuva demokrasisinin aksine, sosyalist demokrasi, bütün emekçi yığınların, biçimsel haklara sahip kolu da devlet ve toplum hayatının dışında kalmalarını değil, devlet organlarına aktif olarak katılmalarını ve kendi yarınlarını kurma eylemine yardım etmelerini gaye edinmiştir. Halk yığınları Alman Demokratik Cumhuriyetinde devlet plânlamalarına, devletin ekonomik ve politik yönetimine, partiler, sendikalar, fabrika işletme ve Tarım Üretim Kooperatiflerindeki yığın teşkilâtları, işçi ve Köylü Teftiş Teşkilâtı, Uzlaştırma ve Hakem Kurulları yoluyla direkt ve aktif olarak katılmaktadırlar.

İşçi ve Köylü Denetim Teşkilâtı¹⁾

Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyal ve ekonomik faaliyet, yığinsal bir teşkilât olan daha doğrusu köy ve şehir emekçilerinin kurduğu bir örgüt olarak faaliyet gösteren İşçi ve Köylü Denetim Teşkilâtı'nın denetimi altındadır. İşçi ve Köylü Denetim Teşkilâtı bir yandan Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine, bir yandan da Bakanlar Kurulu'na bağlıdır. Bütün Alman tarihinde ilk defa, Alman Demokratik Cumhuriyetinde, kamu hizmetlerini denetliyen yığinsal demokratik bir teşkilât kurulmuştur. Bu teşkilât vasıtasıyla, köy ve şehir emekçileri, kamu hizmetleri ve üretim müesseselerinin, sosyal ve kültürel organların kanunlara göre faaliyette bulunmasını sağlamakta, kamu iileri yöneticilerinin sosyalist ilkeleri gözetmelerini önemli ölçüde teminat altına almaktadır. İşçi ve Köylü Denetim Teşkilâtı, sendikaların, Hür Alman Gençlik Teşkilâtı'nın, parti kontrol komisyonlarının ve devlet kontrol teşkilâtlarının birleşmesiyle kurulmuştur.

İşçi ve Köylü Denetim Teşkilâtı'nın ödevi, halk ekonomisi organlarının çalışmalarını, perspektif plânlarının uygulanmasını, kanunların çiğnenip çiğnenmediğini kontrol etmek, toplum hayatının sosyalizmin gelişmesine uygun işleyip işlemediğini tesbit etmektir.

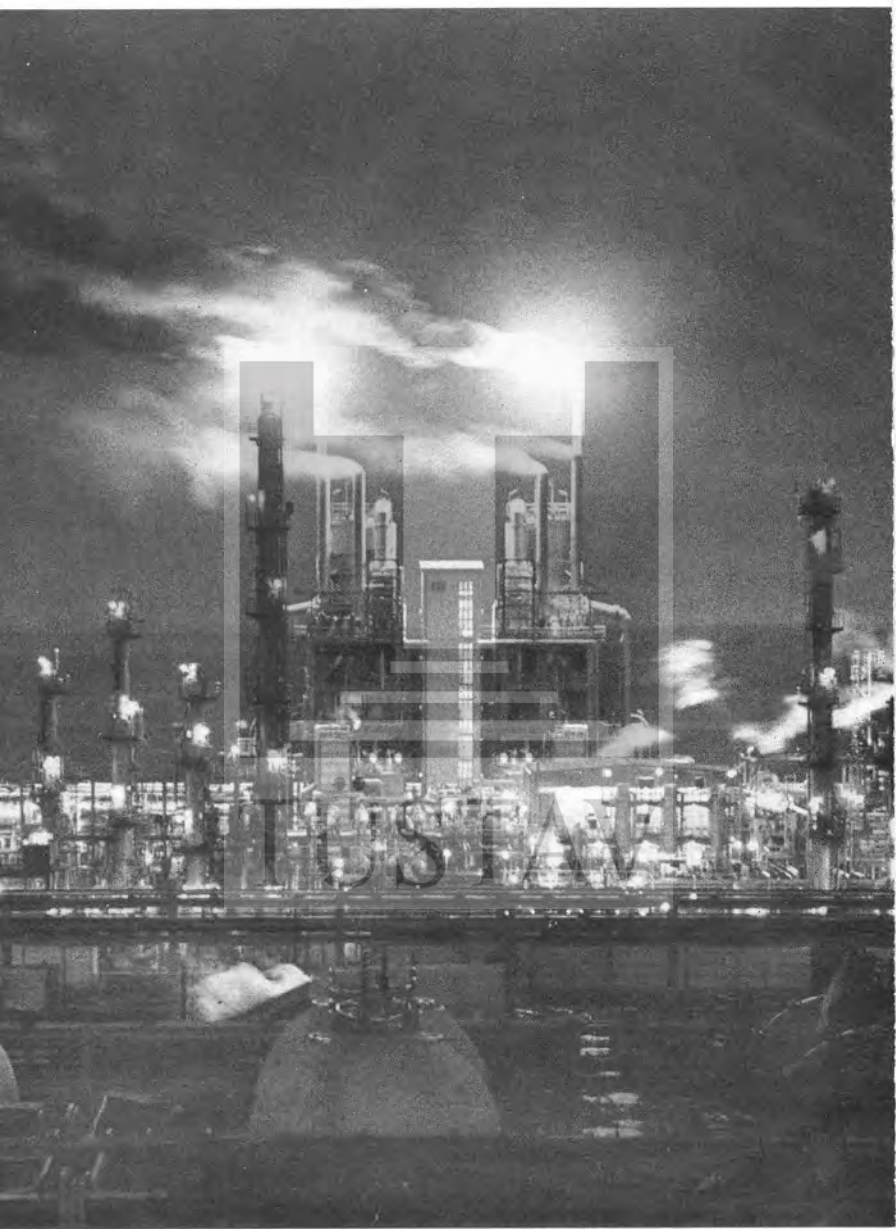
İşçi ve Köylü Denetim Teşkilâtı bir komite tarafından yönetilmektedir. Bu komite yığın teşkilâtlarının, basın, işçilerin, Tarım Üretim Kooperatiflerinin, aydınların ve halk ekonomisinde aktif olarak çalışanların temsilcilerinden kurulmuştur.

Teşkilâtın il, ilçe ve fabrikalarda, Tarım Üretim Kooperatiflerinde, sanayi işletmelerinde, ulaştırma, yapı, sanayi, iç ve dış ticaret alanlarında şubeleri vardır. Bu şubelerde çalışanların çoğu denetleme

¹⁾ «Arbeiter-und-Bauern-Inspektion.»

Walter Ulbricht: Alman Demokratik Cumhuriyeti Devlet Konseyi başkanı ve Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

THE U.S. FAN

ADC Yüksek okul ve Üniversitelerinde çok sayıda Afrikalı ve Asyalı öğrenci eğitim görmektedir. ADC bağımsızlığını yeni kazanmış veya bağımsızlıkları için savaşan halkların muhtaç oldukları teknik ve bilim kadrolarının yetiştirilmesine büyük ölçüde yardım etmektedir.

TUSTAV

Leuna II Kimya kombinası. (Halle)

ADC'nin dünyaca tanınmış sanatçılarından Gizela May meşhur Fransız şarkıcısı Joséphine Baker tarafından kutlanırken.

TÜSTAV

ADC'de spora büyük bir önem verilmektedir. Jimnastik ve spor yığınlarına mal edilmiştir. ADC atletleri 1960 Budapeşte ve 1969 Atina'da tertiplenen Avrupa atletizm yarışmalarında birinci gelmişlerdir.

Resimde 1969 ve 1970 Dünya artistik patinaj birinciliğini kazanan Gabi Seifert (Karl-Marx-Stadt) görülmektedir.

Naziler zamanında kurulan ölüm kamplarından Buchenwald toplama kampı, ADC tarafından Nazilerin vahşetini bütün insanlığa ve gelecek kuşaklara göstermek üzere müze haline getirilmiştir. Resimde «Millî Anı» adını taşıyan kampın girişindeki anıt görülmektedir.

ADC'de çok yaygın gençlik sanat topluluklarından bir grup.

TÜSTAV

ADC de yığmsal sporlardan yüzmeye de önem verilmektedir. Çocuk bahçelerinden üniversiteye kadar bütün çocuk ve gençlerin sürekli olarak bütün su sporlarını uygulamalarına dikkat edilmektedir.

ADC'de emekçi halkın dinlenmesine de büyük önem verilmektedir. Resimde işçilerin dinlenme köşelerinden biri görülmektedir.

ödevlerini gönüllü olarak yapmakta ve devlet bütçesine yük olmamaktadır. Teşkilâtın denetleme üyeleri sendika toplantılarında emekçiler tarafından seçilmektedir. Denetleme teşkilâtlarında çalışanlar, ayrıca, üretim kalitesinin yükseltilmesini, israfın önlenmesini, işçi ve memurların daha rahat şartlar altında çalışmalarını sağlamak üzere gayret göstermektedirler. Kontrol teşkilâtında çalışanlar faaliyetlerinde tamamen özerktirler; bölge yahut fabrika yönetimi bunları her hangi bir etki altına almak yetkisine sahip değildir. İşçi ve Köylü Denetim Teşkilâtında çalışanlar, raporlarını basında, radyoda, televizyonda, fabrika ve mahalle toplantılarında açıklamaktadırlar.

Almanya Demokratik Kadınlar Teşkilâtı: (DFDB)

Alman Demokratik Cumhuriyetinin elde ettiği en önemli sonuçlardan biri de, hukuki, sosyal, ekonomik ve politik alanlarda kadın ile erkek arasında hak eşitliğini kurmasıdır. Kadın eşit iş için eşit gündelik alır. Ve bu konuda, sırf kadın olduğundan ötürü, erkeğe kıyasla aşağılanmaya tabi tutulamaz. Kadın, ayrıca, toplum hayatının her alanında erkekle eşit olarak sosyal ve politik faaliyette bulunmak hakkına sahiptir. Kadın, fiziki yapısının müsaade ettiği nispette her türlü mesleğe girmek ve istediği eğitim alanında kabiliyetlerini geliştirmek hakkına da sahiptir. Kadının sağlığını ve kadınla beraber çocukların da çalışma ve diğer sosyal haklarını koruyan özel kanunlar vardır. Kadının hem analık ödevini yerine getirebilmesini, hem de toplumda sosyal, politik, kültürel alanlarda faal bir rol oynayabilmesini sağlamak üzere, çocuk yuvaları, çocuk bahçeleri ve okullarda çocukları ders saatleri dışında meşgul etme teşkilâtları kurulmuştur. Teknik ve sosyal diğer bazı tedbirlerle de, kadının ev işlerinden vakit ayırarak toplum meseleleriyle uğraşması imkânı yaratılmıştır. Alman Sosyalist Birlik Partisi Politbürosu, «Kadınlar — Barış ve Sosyalizm» başlıklı bildirisinde, kadınların sosyalist toplumdaki rollerini belirtmekte, kadın ve kızların yüksek bilimsel ve teknik bilgiler edinerek sosyalist toplumda daha yüksek bir seviyeye ulaşmalarını sağlamak için gereken şartların yaratılmasının önemine işaret etmektedir.

İkinci Dünya Harbinin bitişinden kısa bir zaman sonra, yani 8 Mart 1947'de «Anti-faşist Kadınlar Komitesi» kuruldu. Komitenin gayesi, barışın ve sosyalizmin kurulmasına aktif olarak katılmayı sağlamak, ayrıca kadınların toplumdaki rollerini geliştirmek maksadıyla değişik tabakalara mensup kadınları bir araya getirmektir. Anti-faşist Kadınlar Komitesi, sonradan Almanya Demokratik Kadınlar Birliği'nin kurulmasına önayak oldu. Birliğin başta gelen gayesi, Alman Demokratik Cumhuriyeti Anayasasının kadınlara sağladığı hak eşitliğinin toplumun değişik faaliyet alanlarında gerçekleştirilmesini sağlamaktır.

Birlik, bu maksatla, kadınların ve çocukların korunması hakkında kanun tekliflerinde bulunmuş, İş Kanunu, Aile Kanunu'nun çıkarılmasında da yardımcı olmuştur.

Tarım Üretim Kooperatiflerinde ve işletmelerde Kadınlar Birliği'nin şubeleri vardır. Kadın teşkilâtının şubeleri ile işletme-yönetimleri arasında sıkı bir işbirliği kurulmuştur. Kadınlar Birliği, her yıl işletme yönetimlerine, kadınların mesleklerinde daha da ilerlemelerini, yeni bilgiler edinmelerini sağlayacak bir plân sunmaktadır. Ayrıca, Kadınlar Birliği, işletmelerde de kadınların eşit haklarının çiğnenmemesine dikkat etmektedir.

Kadınlar Birliği ayrıca mahallelerde ve diğer yerleşme bölgelerinde politik ve kültürel toplantı ve temsiller tertiplemekte, ev ekonomisinin ve aile hayatının daha yüksek bir seviyeye ulaşmasını sağlamak üzere, Milli Cephe teşkilâtları ile birlikte, gündüz ve gece kursları açmakta, hasta ve gebe kadınlara yardım işini organize etmektedir. Kadınlar Birliği, ayrıca, çocukların sağlığının korunmasında ve tıbbi kontrolünün sağlanmasında da aktif bir rol oynamaktadır.

Almanya Demokratik Kadınlar Birliği'nin 1,5 milyon civarında aktif üyesi vardır. Bu birlik de, mahalle, ocak, bucak, ilçe, il esası üzerinde teşkilâtlanmıştır. Her üç yılda bir genel kongresi yapılmaktadır.

Hür Alman Gençlik Teşkilâtı: (FDJB)

Hür Alman Gençlik Teşkilâtı, 1946 da «Anti-faşist Gençlik Komiteleri»nin bir araya getirilmesiyle kurulmuştur. Teşkilâta, değişik tabakalara mensup ve 14-25 yaşları arasındaki gençler bir araya gelmektedirler. Hür Alman Gençlik Teşkilâtı'nın gayesi, memlekette sosyalizmin kurulmasına yardım etmek ve barışı koruma savaşına katılmaktır. Teşkilât, gençlerin sosyalist dünya görüşüne göre eğitilmesine ve gençlerde sosyalist bilincin yerleşmesine gayret göstermektedir. Genç kuşakları saflarında toplayan Hür Alman Gençlik Teşkilâtı, memlekette sosyalizmin kuruluşunda gençlerin teşebbüslerinin geliştirilmesi, devlet ve ekonomi kurumlarının yönetiminde söz sahibi olmaları, mesleklerinde, öğrenim, kültür ve spor alanlarında gelişme sağlamaları için çalışır. Gençlik Teşkilâtı'nın gelişmesinde ve gençlerin memleket yönetiminde sorumluluk yükümlenmelerinde Alman Sosyalist Birlik Partisi Politbürosu'nun 21 Eylül 1963 tarihli bildirgesi tarihsel bir aşama olmuştur. Politbüro'nun bildirgesinde, devlet teşkilâtlarında, parti kademelerinde, halk ekonomisi kuruluşlarında gençlere daha fazla güvenmek ve onlara daha fazla sorumluluk yüklemek tavsiye edilmiştir. Devlet organları, parti teşkilâtları bu bildirgenin ışığı altında gençlik sorunlarını çözmeye yönelmiş ve gençler bundan sonra devlet ve hükümet yönetiminde daha geniş ölçüde söz sahibi olmuşlardır.

Alman Demokratik Cumhuriyetindeki gençlik, bundan ötürü, memlekette sosyalizmi kurmak gibi tarihsel bir sorumluluğun şuuruna geniş ölçüde varmıştır. Ve gençlik büyük yığınıyla bu ödevi yükümlendiğinden, Batı Almanyada ve öteki kapitalist memleketlerde bir kısım gençliğin topluma küserek onun dışına düşmeleri demek olan «Hippi» ve «Bitnik» hareketleri Alman Demokratik Cumhuriyetinde görülmediği gibi, Batı Almanya, Birleşik Amerika, İngiltere ve Fransada özellikle son yıllarda hızla artan gençlik cinayetleri ve diğer suçları furyası da Sosyalist Almanyaya sızmamıştır.

Alman Hür Gençlik Teşkilâtının, gençlik sorunları ile ilgili bütün devlet ve hükümet organlarında temsilcileri vardır. Ve bu devlet ve hükümet organları, ancak gençlik teşkilâtının temsilcileriyle danıştıktan sonra, gençliği ilgilendiren kararlar alabilirler. Gençlik Teşkilâtı'nın, ayrıca, Halk Meclisi'nde ve mahalli parlâmentolarda kendi öz temsilci grupları olduğu gibi, Devlet Konseyi'nde de temsilcileri vardır. Gençlik Teşkilâtı, toplumun üretim organlarıyla de yakından ilgilenmektedir. Gençlik Teşkilâtı'nın fabrikalarda, «gençlik brigadları» ve «kontrol noktaları» vardır. Fabrikalardaki gençlik teşkilâtı, üretimin her alanında fabrika işletmesini ve üretim sistemini açıkça tenkit etmek, üretimin rasyonalleşmesi, modern teknik metodlarının uygulanması, ham madde ve âletlerin kullanılmasında ekonomik kaidelerin gözetilmesi, kalitenin yükseltilmesi konularında teklifler yapmak ve uygulamalarda bulunmak yetkisine sahiptir. Gençlerin, yeni teknik buluşlarını kıymetlendiren «Genç Uzmanlar Klüpleri» ve her yıl genç uzmanların yeni buluşlarını halka gösteren sergileri vardır. (Messe der Meister von morgen – MMM)

Bundan başka, gençlerin kültür, spor ve eğlence ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş klüpleri ve teşkilâtları vardır.

Gençlik Teşkilâtının üye sayısı 1,5 milyona yakındır. Yani bütün gençliğin % 55'i teşkilât saflarındadır. Gençlik Teşkilâtı'nın fabrikalarda, okullarda, orduda ve bütün yığın teşkilâtlarında kolları vardır.

Teşkilâtın kongresi dört yılda bir toplanmaktadır. Kongrede merkez yönetim organlarının seçimleri yapılmaktadır.

Gençlik Teşkilâtı'nın merkez organı «Junge Welt» gazetesidir. Bundan başka, teşkilâtın «Forum», «Junge Generation» adlı dergileri de vardır. Bu dergilerde gençlik sorunları hakkında teorik yayın yapılmaktadır. Teşkilât ayrıca bir de basımevîne sahiptir.

Hür Alman Gençlik Teşkilâtı'na bağlı, fakat kuruluş bakımından özerk «Ernst Thälmann» Pioner Teşkilâtı, 6 ile 14 yaşları arasındaki çocukları saflarında toplamaktadır. Pioner Teşkilâtını gençler yönetmektedir. Bu teşkilâtın okullarda şubeleri vardır. Teşkilât, gezintiler, kollektif oyunlar ve çocukların teknik gelişmesini sağlayacak (uçak, otomobil ve traktör modelleri yapımı gibi) kurslar tertiplemektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde emekçilerin sosyal hakları: sosyal sigorta:

Alman Demokratik Cumhuriyetinde birleşik sosyal sigorta sistemi uygulanmaktadır. Sigortalar hastalık, kaza, sakatlık ve ihtiyarlık gibi değişik durumları kapsamaktadır. Bütün gelir sahipleri, işçiler, kooperatif üyeleri yahut serbest meslek sahipleri kanunen sigortalı olmak zorundadırlar. Bundan ötürü, Alman Demokratik Cumhuriyetinde, sosyal durumları ne olursa olsun, ailenin çalışmayan üyeleri, öğrenci ve emekliler de kanunen ve otomatik olarak sigortalı sayılmaktadırlar. Ve hastalık, kaza, sakatlık, gebelik, ihtiyarlık veya ölüm hallerinde sosyal sigorta haklarından istifade etmektedirler.

Çalışan herkes, İşçi ve Memur Sigorta Teşkilâtı'na bağlıdır. İşçi ve memurların dışında kalan gelir sahipleri, meselâ Tarım Üretim Kooperatifleri üyeleri, Esnaf Üretim Kooperatifleri'ne bağlı olanlar ve serbest meslek sahipleri ayrı bir sosyal sigorta teşkilâtına bağlanmışlardır.

İşçi ve memurlar, bağlı oldukları Sosyal Sigorta Teşkilâtı'nı bizzat kendileri idare etmektedirler. Bu idarenin görevlileri de fabrika ve işletmelerdeki sendika teşkilâtları ve sendika kadrosu içinden seçilmektedir. Fabrika ve işletmelerde sendikalar çerçevesinde sosyal sigortalı idare edecek delegeler seçilmekte ve bu delegeler Sosyal Sigorta Konseyleri'ni teşkil etmektedirler.

Fabrikalarda çalışanların gayrisafi kazançlarının % 20'si Sosyal Sigorta için ayrılmaktadır. Yalnız, bu % 20'nin yarısını fabrika veya işletme, yarısını da bizzat çalışan ödemektedir. Madenlerde çalışanlar ise, kazançlarının % 30'unu Sosyal Sigorta'ya ayırmakta, işletme % 20'sini, çalışan da % 10'unu ödemektedir. Sosyal Sigorta için çalışanların verdiği para, kazanç ne olursa olsun, ayda 60 Markı geçemez. Çıraklar, aldıkları gündeliğe bakılmadan, otomatik olarak sigortalı işlemi görürler. Öğrencilerin sigorta primleri ise, eğitim müesseseleri tarafından ödenir.

Tarım Üretim Kooperatifleri üyeleri sigorta primi olarak yıllık gelirlerinin yalnız % 9'unu öderler. Ve bu primler yılda 540 Marktan fazla olamaz. Tarım Üretim Kooperatifleri işletme olarak ayrıca her hangi bir sigorta primi ödemezler.

Öteki kooperatif üyeleri de, yine gayrisafi gelirlerinin % 20'sini sigorta primi olarak öderler. Bu primin yarısını işletme, yarısını da bizzat sigortalı öder.

Serbest meslek sahipleri ise gayrisafi gelirlerinin % 14'ünü, işçi çalıştırdıkları takdirde de % 17'sini sigorta primi olarak öderler. İşçi

çalıştırmayanların yıllık kazançlarının 720 Markı, işçi çalıştıranların da aylık kazançlarının 600 Markı sigorta priminden muaf tutulur.

Sigorta primlerinden toplanan para, Sosyal Sigortalar'ın geniş masraflarını karşılamamaktadır. Sosyal Sigortaların yıllık bütçe açığı devlet bütçesinden yapılan yardımlarla kapanmaktadır.

Sosyal Sigortalar, sigortalıya, para ve ayniyat olarak ödeme yapmaktadır. Para şeklinde yapılan yardımları şu şekilde sıralamak mümkündür: Hastalık, gebelik, doğum, lohusalık, kaza, ihtiyarlık ve ölüm hallerinde ödenen paralar... Bu ödeme haftalık, aylık belirli miktarlar şeklinde olduğu gibi, bir defaya mahsus ödeme şeklinde de olabilir.

Aynı yardıma gelince, tamamen parasız tedavi, ilaç ve sağlık araçları tedariki, hastanelerden, kürlerden ve diğer bütün sağlık müesseselerinden parasız istifade imkânlarıdır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde bütün yurttaşlar, çalışanlar ve çalışanların aileleri, emekliler, tamamen parasız tedavi ve hastane, klinik, poliklinik imkânlarından istifade hakkına sahiptirler. Yurttaşlar, en hafif hastalıklardan en ağır cerrahi müdahaleleri gerektiren hastalıklara kadar, parasız tedavi olunabilir ve ilaç alabilirler. Hattâ hastaneye kaldırılması imkânsız olan hastalar için, hekim kararıyla evinde tedavi edilmek üzere, bütün tedbirler yine parasız olarak alınır. Hastanın evinde tedavisiyle meşgul olmak üzere bir hemşire de görevlendirilebilir.

Poliklinik muayenelerinden sonra hastanelerde değil evinde kalabilen hastalar için yapılan bütün tedavi de parasız olduğu gibi, doktor reçetesiyle alınan bütün ilaçlar da tamamen parasızdır.

İlçalarda, maden suları merkezlerinde yahut sanatoryumlarda tedavi görmesi gereken yurttaşlar da hekim kararıyla memleketteki bu cins sağlık merkezlerinde hekim ve hemşire kontrolü altında tamamen bedava tedavi görürler.

Hastalık hallerindeki ödemelere gelince: Eğer hastalık bir iş kazasından doğmamışsa 26 hafta (maden işçilerine 52 hafta) «hastalık parası» ödenmektedir. Eğer hastalık bir iş kazasından yahut mesleğe bağlı bir sebepten meydana gelmişse, hasta iyileşinceye kadar veyahut hasta emeklilik durumuna geçinceye kadar «hastalık parası» ödenmektedir. Kendisi değil de, çocuğu hastalanan kadın işçiler için, çocuk iyileşinceye kadar hastalık parası ödenmektedir.

İş kazalarından veyahut mesleğe bağlı sebeplerden doğmayan hastalıklarda ödemeler hekim kararıyla 39 haftaya kadar uzatılabilir. Eğer hasta iyileşemeyecek durumda ise, 27 hafta hastalık parası ödenikten sonra, emeklilik işlemi yapılır ve emeklilik maaşı ödenmeye başlanır.

İş kazalarından veyahut mesleğe bağlı sebeplerden doğan hastalıklarda, hastalık parası, işçinin normal maaşına eşittir. İş kazalarından veyahut mesleğe bağlı sebeplerden doğmayan hastalıklarda ise, 6 hafta

boyunca aylığın % 90'ı ödenir. Çıraklara ise, 12 hafta süreyle ödenen hastalık parası tam aylığa eşittir.

Maden işçileri özel bir statüye tabidirler. Verem hastalığına tutulan maden işçileri, tedavileri yıllarca da sürse, hastalık parasını tam olarak aldıkları gibi aile fertlerinin sayısına göre de ayrı bir para alırlar. Alınan bu paraların tutarı safi maaşın % 70'i ile % 90'ını bulur.

Emeklilik:

Sosyal Sigorta, halkın bütün tabakalarına, ihtiyarlık, aile reisinin ölümü veya çalışamaz duruma gelmesi halinde bir ihtiyarlık aylığı sağlanmaktadır. Böylece, bütün yurttaşlar için en az bir geçim garantisi sağlanmış olmaktadır. Emekliliğin değişik halleri şunlardır: Kaza emekliliği, ihtiyarlık veya sakatlık emekliliği ya da her hangi bir sebepten çalışma kabiliyetini kaybedenlerin emekliliği... Bütün bu hallerde emeklilik maaşının tesbitinde bazı ayrıntılar belirmektedir. Fakat bu ayrıntıların derecesi ne olursa olsun, emekliye yaşama ihtiyaçlarını karşılayacak bir maaş sağlanmaktadır.

Çocuk parası:

Alman Demokratik Cumhuriyetinde, devlet, 3 çocuğa kadar çocuk başına ayda 20 Mark, dördüncü çocuğa 40 Mark ve dörtten fazla çocuklar için de 45'er Mark ödemektedir. Bu para çocuklar 15 yaşına gelinceye kadar verilmektedir. Eğer çocuk 15 yaşından sonra okula devam ediyorsa, kendisine ayda 15 Mark ödenmektedir. Demek oluyor ki, bir çocuk ayda 20 Mark, iki çocuk 40 Mark, üç çocuk 60 Mark, dört çocuk 100 Mark, beş çocuk 145 Mark ve ondan sonra doğan her çocuk 45 Mark devlet yardımı görmektedir.

Çalışan kadınların bebekleri ve üç yaşına kadar çocukları için son yıllarda çok sayıda çocuk yuvaları kurulmuştur. Çocuk yuvalarında, çocuklar, uzman bakıcılar ve çocuk hemşireleri tarafından bakılmaktadır.

Üç yaşından altı yaşına kadarki çocuklar içinse ihtiyacı büyük ölçüde karşılayacak sayıda günlük ve haftalık çocuk bahçeleri kurulmuştur. Çocuk bahçeleri de çocuk bakımı uzmanları tarafından yönetilmektedir.

Çocuk yuvalarının, çocuk bahçeleri ve haftalık çocuk bahçelerinin masraflarını karşılamak üzere devlet bütçesinden önemli bir miktar ayrılmaktadır. Sosyalist devletin bu yardımı emekçi ailelerine büyük faydalar sağlamaktadır. Çünkü aileler çocuk yuvaları ve çocuk bahçeleri için, bütçelerine yük olmayacak bir miktar para ödedikleri gibi, çalışmak, hem kendilerine, hem de topluma faydalı olmak imkânını bulmak-

tadırlar. Çocuk yuvası için bir aile, çocuk başına ayda 27,5 Mark ödemektedir. Oysa, çocuk yuvalarında bir çocuğun bakımı devlete 177 Marka mal olmaktadır. Çocuk bahçelerine ise, ayda 15 Mark ödenmektedir. Çocuk yuvalarında, bebeklere her türlü bakım sağlandığı gibi, süt ve mama da verilmektedir. Çocuk bahçelerinde ise, öğle yemeği ve ikinci kahvaltısı verilmektedir.

Devletin çocuklara ve analara yaptığı yardıma bir örnek olmak üzere şu rakamı verebiliriz: 1964 yılında, Sosyal Sigortalar, çocuklara ve analara 236,6 milyon Mark ödemiştir. Devlet bütçesinden çocuklara ve analara ayrılan para ise, aynı yıl içinde 471,4 milyon Marktır. Demek ki, toplam olarak 708 milyon Mark ödenmiştir çocuklara ve ailelere 1964 yılında. Yine bu yıl içinde, Federal Almanyada çocukların ve anaların korunması için harcanan paranın toplamı ise, 1,7 milyar Marktır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde bu maksatla harcanan paranın adam başına düşen miktarı 47,50 Mark, Batı Almanyada adam başına 29 Marktır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde emekçilerin sosyal hakları:

Cumhuriyet'te emekçilerin yıllık tatilleri 12-30 işgünü arasında değişmektedir. Tatiller süresince işçiler aylıklarını almaktadırlar. Bundan başka, 1967 yılındanberi beş günlük ve 41,5 saatlik iş haftası uygulanmaktadır. Emekçiler Cumartesi ve Pazar günlerini istirahatle geçirdiklerinden, bir yandan kültürel seviyelerini yükseltmek, bir yandan da ihtisas alanlarındaki bilgilerini arttırmak imkânlarını bulmaktadırlar. Tatil meselelerini ele alırken, çalışma hızını ve insan organizminin yıpranma oranını da gözönüne tutmak gerekmektedir. Birleşik Amerika, İngiltere, Batı Almanya, Fransa ve İtalya gibi yüksek derecede gelişmiş kapitalist memleketlerde, işçi sınıfını ve sendikaları en çok uğraştıran meselelerden biri de, büyük tekellerin uyguladıkları üretim şeridi (konveyr sistemi) vasıtasıyla işçi ve emekçilere yüksek bir çalışma hızı dayatmalarını engellemektir. Batı ülkelerinde, sendikalar, grev hareketleriyle büyük patronların sömürmeyi hızlandırmalarını engellemeye çalışmaktadır. İşçilere dayatılan olağanüstü üretim hızı, onların bün-yece kısa bir zamanda yıpranmaları ve gücten düşmeleriyle sonuçlanmaktadır. Batı sendikalarının yaptığı hesaplara göre, olağanüstü bir hızla çalışan işçilerde, bir insanın sahip olduğu çalışma süresi üçte bir-dörtte bir arası kısalmaktadır. Meselâ, bir insanın çalışma süresi kırk yıl olarak kabul edilirse, bu süre 25 veya 30 yıla iniyor demektir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde işçiler normal çalışma süresini kaybettirmeyecek bir çalışma hızına tabi tutulmaktadır. Bu konuda, gerek sendikalar, gerekse Sosyalist Birlik Partisi büyük bir titizlik

göstermektedir. Fakat kapitalist memleketlerdeki çalışma hızı ile sosyalist sisteme dahil Alman Demokratik Cumhuriyetindeki çalışma hızı arasındaki fark, normal olarak, iş verimliliğinde de bir fark yaratmaktadır. Batı Almanya ve diğer kapitalist ülkeler, nispeten yüksek iş verimliliğini, işçi sınıfını daha sert ve daha şiddetli bir sömürüye tabi tutmakla elde etmektedirler. Bu şekilde şiddetli sömürü, işçi sınıfının kiraladığı işgücünü vaktinden evvel yıpratmış ve onu yoksulluğa sürüklediği gibi, büyük tekellerin kârlarını birkaç misli daha arttırmalarıyla sonuçlanmaktadır. Sosyalist ülkeler, bu arada Alman Demokratik Cumhuriyeti, iş verimliliğini arttırmak için işçi sınıfını daha da refaha kavuşturacak modern rasyonalizasyon ve otomasyon yollarına başlamaktadırlar.

Bu bakımdan, yüksek derecede sanayileşmiş kapitalist ülkelerde, işçilerin daha fazla (aşağı-yukarı dört hafta) yıllık tatil hakkına sahip olmaları, çalışma hızının fazlalığı yüzünden yıpranan ömürlerinin ancak pek küçük bir karşılığıdır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde, yurttışa ucuz, konforlu ve gelişmiş bir sanayi memleketinin insanlarına elverişli mesken tedarik etme sorunu da, sosyal politikanın önemli yönlerinden birini teşkil eder. Almanyanın, özellikle Doğu kısmının İkinci Dünya Harbinden sonra büyük bir tahribata ve mesken kaybına uğradığı gözönünde tutulursa, halka ucuz, modern ve elverişli mesken sağlama işinin de güçlüğü kolayca anlaşılır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde 1951-1964 arasında 800.000 mesken inşa edilmiştir. Bunların büyük bir kısmı şehirlerde ve sanayi merkezlerinde kurulmuştur. Yine bunların önemli bir kısmı Devlet Mesken İnşaatı Teşkilatı tarafından, az bir kısmı da kooperatifler tarafından inşa edilmiştir. Yalnız 1964 yılında, 4 milyon metrekare bir yüzeyi kapsıyan 76.600 yeni mesken yapılmıştır. Fakat mesken derken, her şeyden evvel kiralara ve kiralara aile bütçelerine kıyasla oranı akla gelir. Esasen, mesken politikasının sosyal tarafı da bu noktada toplanır. Yani inşa edilen meskenler genellikle varlıklı ve geniş gelir kaynaklarına sahip zümrelerin ihtiyaçlarını karşılamak gibi bir nitelik mi taşıyor, yoksa emekçi halkın ihtiyaçlarını gidermeye mi yarıyor? Emekçi halkın ihtiyaçlarını gidermeye yarıyan meskenlerin, her şeyden evvel hem ucuz, hem konforlu olması ve modern ihtiyaçları karşılayacak nitelikleri bir araya toplaması gerekmektedir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde mesken politikası, bu nitelikleri bir araya toplayan meskenlerin inşası hedefine yönelmiştir. Her şeyden evvel şunu söylemek gerek: Alman Demokratik Cumhuriyetinde 1950'de yayınlanan bir kanun gereğince, mesken kiralari dondurulmuştur. Yani kira kontratında tesbit edilen kira yükseltilemez. Oysa, meselâ, Batı Almanyada, 1950-1964 arasında kiralari % 169, yani aşağı-yukarı üçte iki oranında yükselmiştir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde, küçük şehir ve kasabalarda, eskiden kalma evlerin metrekaresinin kirası 0,60—0,80 Mark arasında değişmektedir. Büyük şehirlerde, eski evlerin metrekaresi 0,80—1 Mark; başkent Berlinde ise 0,90—1,20 Mark arasında değişmektedir. Yeni yapılan evlere gelince, esas itibarıyla, bunların da metrekare başına kirası, eski evlerde metrekare başına tesbit edilen kira seviyesindedir. Ancak yeni evlerde, kalorifer, su ısıtma tertibatı için bir miktar ilâve para alınmaktadır.

Kooperatifler tarafından kurulan evlerin kiralari daha da ucuzdur. Yani küçük şehir ve kasabalarda metrekare başına 0,50 Mark, büyük şehirlerde 0,60—0,62 Mark arasında değişmektedir. Batı Almanyada ise, sosyal meskenlerin 1964'te metrekare başına kirası 2—2,5 Mark arasında değişmekteydi.

Genellikle, ev kiralariinin aile bütçelerindeki oranı, şehirlerde yüzde 3,6, köylerde ise yüzde 1,3 tür. Batı Almanyada ise, kiralari, aile bütçesinin üçte biri ile dörtte biri arasında bir kısmını kapsamaktadır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde halkın hayat seviyesi hakkında bir fikir verebilmek için, bazı maaş miktarlarına ve bazı temel yığınsal tüketim mallarının fiyatlarına bir göz atalım:

Meslek	Aylık
Maden işçileri	895 M.
Demir-Çelik sanayii işçileri	813 M.
Kimya sanayii işçileri	721 M.
Yapı işçileri	782 M.
Tekstil işçileri	558 M.
Tarım işçileri	637 M.

Temel tüketim mallarının fiyatları:	Mark
Patates (5 kilosu)	0,85
Siyah ekmek (kilosu)	0,52
Beyaz ekmek (kilosu)	1,00
Şeker (kilosu)	1,64
Domuz pırzolası (kilosu)	8
Koyun eti (kilosu)	7
Kümes hayvanları	6,50
Balık	1,50
Kemiksiz et (kilosu)	10,00
Süt (tam yağlı) litresi	0,68
Tereyağı (kilosu)	10,00
Peynir (kilosu)	7,20
Margarin (kilosu)	3,00
Nebati yağ (kilosu)	4,50

Yumurta (tanesi)	0,37
Pirinç (kilosu) I.	1,50
Pirinç (kilosu) II.	1,28
Pirinç (kilosu) III.	0,92
Buğday unu (kilosu)	1,00
Pirinç unu (kilosu)	1,40
Makarna (kilosu)	2,40
Elma (kilosu)	1,84
Kuru fasulye (kilosu)	1,00
Taze fasulye (kilosu)	1,70
Erkek köstümü (konfeksiyon)	143,00
Kadın elbisesi (konfeksiyon)	79,20

Temel tüketim maddelerinde adam başına düşen miktar: (1968 yılı)

	Yılda
Et ve et mâmulleri	63,0 kilo
Balık ve balık konserve	16,4 kilo
Yumurta ve yumurtalı maddeler	220 tane
Süt (% 2,5 yağlı)	99,2 kilo
Un ve unlu maddeler	96,8 kilo
Patates	150,0 kilo
Sebze (taze ve konserve)	73,0 kilo
Meyva (taze ve konserve)	69,0 kilo
Tereyağı (sofralık)	14,0 kilo
Şeker ve şekerli maddeler	32,9 kilo
Ayakkabı	3,5 çift
Dokuma	34,5 metre

1950 den bu yana Alman Demokratik Cumhuriyetinde eşya fiyatlarında artış kaydedilmemiştir. Buna karşılık Federal Alman Cumhuriyetinde aşağıdaki tabloda görülen oranda fiyatlar yükselmiştir.

	A.D.C.	F.A.C.
Gıda maddeleri	değişmedi	% 141
İşki ve tütün	değişmedi	% 87
Giyim eşyası	değişmedi	% 116
Mesken kiralari	değişmedi	% 166
Ulaştırma	değişmedi	% 145

Bu konuda bazı örnekler: 1960'ta Batı Almanyada 1 kilo çavdar ekmeğinin fiyatı 77 Pfénig idi. Aynı ekmeğın fiyatı 1967'de 1,18 Marka yükselmiştir. Bu devre içinde Demokratik Almanya içinde ise, aynı cins ekmeğın kilosu 52 Pfénig olarak kalmıştır. Batı Almanyada bir

kilo salamın fiyatı 1960'ta 6,9 M. iken, 1970'de 7,92 Marka yükselmiştir. Demokratik Almanya'da kilosu 6,80 Mark olan salamın fiyatı ise değişmemiştir. Almanlar için salamın değişik çeşitlerinin esas gıda maddelerinden biri olduğunu gözönünde tutmak gerekir. Giyim eşyası ve tekstil alanına gelince, Alman Demokratik Cumhuriyetinde 1960'tan buyana elbise ve ayakkabı fiyatlarında yükselme kaydedilmemiş, hattâ bazı maddelerde fiyat indirimleri bile yapılmıştır.

Isın aracı olarak kullanılan briket ve kömür fiyatlarına gelince: Alman Demokratik Cumhuriyetinde briketin tonu 34 Mark olarak kalmıştır. Batı Almanya'da ise, 1960-67 arasında briketin tonu 88 Marktan 118 Marka yükselmiştir. Gaz ve elektrik fiyatlarında da durum şudur: Alman Demokratik Cumhuriyetinde 1960 dan bu yana her hangi bir yükseliş kaydedilmemiştir. Batı Almanya'da ise, gaz ve elektrik fiyatları iki misli artmıştır.

Yığinsal ulaştırma araçları konusunda da, Alman Demokratik Cumhuriyeti ile Federal Alman Cumhuriyeti arasında bir mukayese şu ilginç sonuçları vermektedir: Alman Demokratik Cumhuriyetinde metro, tramvay, otobüs ve trolleybüs ücretleri – durak farkı gözetmeksizin ve bütün şehir şebekesini kapsamak üzere – 20 Pfenig'dir ve bu fiyat baştanberi değişmemiştir. Batı Almanya'ya gelince, 1960-1967 arasında yığinsal ulaştırma fiyatları iki misli artmış ve 60 Pfenigi bulmuştur. Bu durum demiryolu bilet fiyatları için de böyledir.

Burada bir noktaya işaret etmek gerekiyor: Bu rakamlar, Batı Almanya'da 1967'de yayınlanan İstatistik Yıllığı'ndan alınmıştır. 1967'den sonra İstatistik Yıllığı elde edilemediğinden, fiyatlardaki en son yükselmeler hakkında belirli bir rakam bulmak mümkün olmamıştır. Fakat genellikle bilinmektedir ki, 1968 yılı Kasım ayında, 1967 nin Ekim ayına kıyasla, Batı Almanya'da bütün geçim endekslerinde ortalama % 2,5 bir yükselme kaydedilmiştir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde eğitim sistemi:

Alman Demokratik Cumhuriyetinde eğitimin gayesi, F. Engels'in «eğitim komünist prensiplerine göre örgütlenmiş toplum üyelerine, üniversal bir şekilde gelişmiş kabiliyetlerini üniversal bir şekilde uygulama imkânını verecektir» sözünde belirttiği hedefe yurttaşlarını ulaştırmaktır. Bu bakımdan, denebilir ki, Demokratik Almanya'da eğitim, bir yandan insanı burjuva kapitalist düzenden kalma etkilerden kurtarmak, sosyalist toplumu kuracak sosyalist insanı yetiştirmek, bu maksatla geçmişten kalmış bütün ulusal-hümanist değerleri sosyalist

fikirlerin çerçevesinde değerlendirmek ve sosyalist kültürün mayalanmasında bunlardan istifade etmek amacını güttüğü gibi, bir yandan da sosyalist üretim ilişkilerinin, bilimsel – teknik devrimin ihtiyaç duyduğu kadroları eğitip yetiştirmek hedefine yöneltilmiştir.

İşçi sınıfı iktidarı ele aldıktan sonra, eskiden kalma eğitim sistemini bu hedeflere doğru yöneltmek kolay olmadı. Çünkü Nazizmin 12 yıllık iktidarı, İkinci Dünya Harbinin ekonomik, politik, moral yıkıntıları sosyalist bir eğitim sisteminin kısa zamanda kurulup geliştirilmesini engelliyordu. Bundan ötürüdür ki, eğitim devriminin başarılması toplumun hemen hemen her alanında raslanan zorluklarla karşılaştı. Naziler, 12 yıllık iktidarı sırasında, Alman halkının en aydın, hümanist ve halkçı pedagog ve ilim adamlarını, öğretmen ve eğitim teşkilâtçılarını toplama kamplarında telef etmiş, bir kısmını memleketi terketmek zorunda bırakmış, bir kısmını da istilâ ve saldırı harplerinde yok etmişlerdi.

Naziler büyük Alman hümanist kültürünü de yok etmek ve bu kültürün yerine şovnist, faşist inançları yerleştirmek üzere, 12 yıllık iktidarı boyunca büyük çabalar göstermiş ve bu çabalarını kolaylaştırmak için de hümanist kültür adamlarına karşı kanlı bir imha politikası yürütmüşlerdir. Nazilerin bu terörden kurtulabilen ünlü Alman düşünür, filozof, profesör ve aydınları dünyanın dört bucağına çil yavrusu gibi dağılmışlardı. Eğitim ve kültür alanında böylece meydana gelen boşluktan istifade eden Naziler, özellikle yeni kuşaklara şovnist, faşist bir eğitim sistemini uyguluyabilmişlerdi. Nazizmin ırkçı ve faşist ideologlarından Rozenberg, yirminci yüzyılın en büyük matematikçi ve filozoflarından biri sayılan Prof. Einstein için «az gelişmiş bir insan» diyor; Nazi elebaşlarından Göring de «kültür lâfını işittim mi, elim hemen tabancamın kabzasına gider» sözleriyle Nazilerin eğitim ve kültür anlayışını özetliyordu.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde işçi sınıfı ve işçi sınıfının öncü örgütü işbaşına geldikten sonra, girilen ilk işlerden biri de, Nazilerin eğitim ve kültür alanında yaptığı bu tahribatı ortadan kaldırmak, Nazi ideolojisi ve zihniyetini temizlemek oldu.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde bugünkü eğitim sisteminin temelleri, 1946 yılının ilkbaharında kabul edilen Demokratik Eğitim Reformu Kanunu ile atıldı. Bu eğitim reformu şu hedeflere yönelmişti: Nasyonal-sosyalist propagandanın tarihsel gerçekleri değiştirmeye kalkışan ırkçı ve harpçi propagandasını önlemek, aynı zamanda eğitimde sosyal eşitsizlikleri ortadan kaldırmak. Bu maksatla, yeni kanun, eğitim birliği prensipine dayanıyor; vaktiyle sosyal tabakalaşma ile paralel olarak kurulmuş halk okulu, orta okul ve gimnazyum sistemini ortadan kaldırıyor, bütün çocuklar için sekiz yıllık ilkokul sistemini kuruyordu. Üniversite ve yüksek okullara gitmek isteyen öğrenciler,

sekiz yıllık ilkokuldan sonra, dört yıl lise tahsili görmek zorundaydılar. Yüksek tahsil yapmak istemiyen öğrenciler için de, meslek okullarına gidip meslek sahibi olmak imkânı vardı.

İkinci Dünya Harbinden hemen sonra kurulan bu ilk öğrenim sisteminde önemli noktalardan biri de, okulların ve eğitim araçlarının tamamen parasız olmasıydı. Fakat İkinci Dünya Harbinden sonra demokratik eğitim reformu yapılırken bir mesele daha belirdi. İşçi ve köylü çocuklarının ezici çoğunluğu, eski eğitim sisteminde, okuyup yetişmek ve entellektüel meziyetlerini geliştirmek imkânını bulamamışlardı. Oysa, işçi sınıfı işbaşına geldikten sonra, çoğu okuma çağını da aşmış işçi ve köylü çocuklarını okutmak, onların fikri meziyetlerini geliştirmek gibi önemli bir ihtiyaçla karşılaşıldı. Bu ihtiyacı gidermek, sosyalizmin bağlı olduğu sosyal adalet ilkelerinden birini uygulamak anlamına geliyordu. Bir yandan da, işçi sınıfı, kendi kadrolarını kendi içinden yetiştirmek için, kapitalist düzende okuma imkânı bulamamış köylü ve işçi çocuklarını okutup yetiştirmek zorunluğunu duyuyordu. Alman Sosyalist Birlik Partisi idarecileri bu çetin meseleyi çözümler emek üzere İşçi ve Köylü Fakülteleri'ni (Arbeiter und Bauernfakulteten) kurdular. Bu fakülteler, işçi ve köylü çocuklarına üniversite ve yüksek okullara gidebilecekleri kadar bilgi veriyor ve onları yüksek öğrenime hazırlıyordu.

İşçi ve köylü çocuklarına okul açarak, onlara lise bitirme ve parasız yüksek tahsil yapma imkânını vermekle de mesele tam olarak çözümlenmiyordu. Yüksek tahsil yapma durumuna gelen öğrencilere maddi yardım imkânları yaratılmadığı takdirde, öğrenimin parasız olmasına rağmen, yüksek tahsil imkânından işçi ve köylü çocukları layikiyle istifade edemiyorlardı. Bundan ötürü de, yüksek tahsil yapacak öğrenciler için istisnasız burs sistemi kuruldu.

Köylere gelince: Memleketin bu bölgeleri yüzyıllardan gelme bir geriliğin ve az gelişmişliğin içinde bulunuyordu. Kapitalist sistemde köylerin gelişmesine engel olmak için derebeyleri özel bir gayret göstermişlerdi. Alman köylerinde uzun zamandanberi yalnız tek ya da iki sınıflı okullar açılmış ve bu okullarda köylü çocuklarına ancak bazı ilkel bilgiler verilmişti. Alman Sosyalist Birlik Partisi idarecileri, bu duruma da bir çare aramak zorunda kaldılar. Her köyde dört sınıflık ilkokullar kuruldu. Bundan başka, birçok köyün merkezi sayılan kasabalarda sekiz yıllık okullar açıldı.

Gençliğin teknik ve mesleki bilgiler elde edebilmesi, sanayileşme ve bilimsel – teknik devrim hareketi için gerekli kadronun sağlanabilmesi için de, 1958–1959 yıllarında politeknik öğrenim okulları kuruldu. Bu okullarda, klâsik eğitimle beraber, öğrencilere pratik teknik ve mesleki dersler de veriliyor, ve bu okullar fabrikalarla bağlı olduğundan, fabrikalarda pratik çalışmalarla da öğrenim yapılıyordu. Böylece de,

sekiz yıllık mecburi öğrenim yerine, on sınıflık lise öğrenimi mecburi oluyordu.

On yıllık lise öğrenimi mecburiyeti, 2 Aralık 1959'da yayınlanan «Alman Demokratik Cumhuriyeti Eğitim Sisteminde Sosyalist Gelişme Kanunu» ile konuldu. 1963 yılında ise «Sosyalist Eğitim Sisteminde Birliğin Temelleri» bir devlet komisyonu tarafından hazırlandı. Alman Demokratik Cumhuriyetinde eğitim yapısı bu temele göre – çocuk bahçelerinden yüksek okullara kadar – reorganize edildi. Bu sistemle, pedagojide ve eğitim plânlarında birbirini tamamlayıcı ve ahenkli bir merdiven sistemi kuruldu. Gözönünde tutulan önemli meselelerden biri de, eğitimde modern bilim ve teknik araçlarından elden geldiği kadar çok faydalanmak ve eğitimin ilerdeki gelişmesi için bu faydalanmayı sistem haline getirmektir. Eğitimin gayesi, «insanı her yönüyle, teknik, fikir, moral ve fizik bakımlarından geliştirmek» ve sosyalist şahsiyeti yaratmaktır. Öğrenci, «matematik ve teknik, politika ve ekonomi ile uğraştığı kadar, şiirle de uğraşmalıydı». «Öğrencinin, modern tekniğin karmaşık gelişmesini anlayacak ve ona hâkim olacak duruma gelmekle beraber, sosyal hayatın gelişmesini de anlaması ve ona hâkim olması gerekirdi.

Birleştirilmiş Sosyalist Eğitim Sistemi'nin en alt kademesinde çocuk bahçeleri bulunmaktadır. 3–6 yaşları arasındaki çocukların % 60 kadarı, yani yarım milyondan fazlası, çocuk bahçelerine gitmektedir. 36 bine yakın çocuk terbiyecisi, çocuk bahçelerinde ödev görmektedir. Aşağı yukarı 16 çocuğa bir terbiyeci düşmektedir. Batı Almanya'da ise, çocukların ancak % 30 u çocuk bahçelerine gidebilmektedir.

Çocuk bahçeleri, fabrika veya işletmelere bağlı oldukları takdirde, mali ihtiyaçlarını bu fabrika veya işletmeler yükümlenmektedir. Fabrika veya işletmelere bağlı olmayan çocuk bahçelerinin mali ihtiyaçları ise, belediyeler tarafından karşılanmaktadır.

Çocuk bahçelerinde pedagoji bilimine uygun eğitim programları uygulanmaktadır. Çocuklara oyunlar yoluyla hayat ve meslekler hakkında ilkel bilgiler verildiği gibi, çocuğun yaşadığı çevreler hakkında da bilgi verilmekte, çocuklarda gözlem ve düşünme kabiliyetinin artırılmasına dikkat edilmektedir. Ayrıca, çocukların ana dillerini kusursuz ve temiz bir şekilde öğrenmeleri sağlanmaktadır. Çocuklara, yaratıcı kabiliyetlerini geliştirmek maksadiyle, resim, şarkı ve elişleri öğretilmekte, sağlığın korunması, fizik gelişmenin sağlanabilmesi için de gereken bilgi verilmektedir.

On yıllık politeknik liselerde okuyabilmek için çocuk bahçesinden geçmek şart değildir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde altı yaşını bitiren her çocuk on yıllık politeknik liselerde okuyabilir. On yıllık politeknik liselerde, klâsik öğrenimden başka, tarım ve sanayi alanlarını

ilgilendiren teknik bilgi de edinilir. Öğrenciler, haftada üç saat süreyle, fabrika veya tarım kooperatiflerinde işçi ve köylülere yardım ederek üretim hakkında bilgi edinirler. On yıllık öğrenim bütün gençler için mecburidir.

On yıllık lisenin sekizinci sınıfında, ileride üniversite ve yüksek tahsil yapmak isteyenler, on iki yıllık liselere ayrılırlar. On yıllık politeknik liselerde kalanlar, bu seviyedeki okullarda öğrenimlerini bütünüledikten sonra, üç yıllık meslek okullarında istedikleri ihtisas kolunda yetişmek imkânına sahiptirler.

Eğitimde ilgi çekici konulardan biri de, hangi sınıf ve zümrelerin en çok öğrenim imkânlarına sahip olduklarıdır. Bu konuda bazı rakamlara bir göz atalım: Alman Demokratik Cumhuriyetinde, eğitim reformundan sonra, meslek okullarında okuma imkânı toplumun değişik sınıf ve zümrelerine şu şekilde dağılıyordu: İşçi çocukları % 52, memur çocukları % 20,5, Tarım Üretim Kooperatiflerine üye aile çocukları % 11,7, aydın çocukları % 8,9, serbest meslek sahipleri çocukları % 4,9, değişik zümrelere mensup çocuklar % 2 . . .

Yüksek öğrenime gelince; Genel eğitim politikasında olduğu gibi, yüksek öğrenimde de gaye, bir yandan yurttaşın fikri kabiliyetini geliştirmek, onun sosyalist toplumun faydalı bir unsuru olarak gelişmesine yardım etmek, bir yandan da bilimsel – teknik devrimin bütünlendirilmesi için gereken yüksek kalitedeki kadroları yetiştirmeğe doğru yönelmektir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde 35 yaşına kadar bütün yurttaşlar, gereken eğitim yollarından geçmek şartıyla, yüksek tahsil yapmak hakkına sahiptirler. Yüksek tahsil üç yoldan yapılmaktadır! 1. Normal gündüz kursları. 2. Gece kursları. 3. Gıyabi kurslar . . .

Alman Demokratik Cumhuriyetinde yüksek tahsil görenlerin sayısı 150 bin civarındadır. Her 10.000 kişiden 70 kadarı yüksek tahsil görmektedir. Batı Almanyada ise, 10.000 kişiden 40'ı yüksek tahsil yapmaktadır. 1949 yılında Alman Demokratik Cumhuriyetinde 10.000 kişiye 15 yüksek tahsil yapan öğrenci düştüğü gözönünde tutulursa, yirmi yıl içinde eğitim alanında da büyük bir sıçrama sağlandığı derhal anlaşılır.

Alman Demokratik Cumhuriyeti, yüksek tahsil yapan öğrenci oranı bakımından, Avrupada Danimarkadan hemen sonra, Fransadan önce gelmekte ve sekizinci sırayı işgal etmektedir. Batı Almanyada ise 18'inci gelmektedir.

Meslek okullarında ve fakültelerde okuyanlar birlikte hesaplanırsa, Alman Demokratik Cumhuriyetinde 10.000 kişiye 140 öğrenci düşmektedir. Batı Almanyada ise 10.000 kişiye 73 öğrenci düşüyor. Alman Demokratik Cumhuriyetinde yüksek tahsil yapanların üçte biri kadındır. Batı Almanyada ise, yüksek tahsil yapanların dörtte biri kadındır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde yüksek tahsil yağan öğrencilerin sosyal kökenlerine gelince: Yüksek tahsil yapanların % 61,7'si şehir ve köy emekçileri ve memur çocukları, % 7,8'i üretim kooperatiflerine üye ailelerin çocukları, % 20,4'ü aydınlar tabakasına mensup aile çocukları, % 7,1'i serbest meslek sahiplerinin çocukları, % 3, ü de değişik tabakalara mensup ailelerin çocuklarıdır. Batı Almanyada ise, yüksek tahsil yapanların % 7'si işçi çocukları, % 3'ü köylü, % 28'i memur, % 36'si yüksek devlet memuru, % 28'i serbest meslek sahipleri, iş adamları ve patron aileleri çocuklarıdır.

Yüksek okullarda ve meslek okullarında öğrenim yapan gençlerin % 90'ı devlet bursu alır. Batı Almanyada ise, yüksek tahsil yapan gençlerden ancak % 12,4'ü burs alır.

Burslar verilirken, öğrenci ailelerinin sosyal durumu ve ekonomik imkânları gözönünde tutulur. İşçilerin ve tarım üretim kooperatifine üye ailelerin çocuklarına ayda 197 Mark; memur, aydın ve esnaf çocuklarına ayda 140 Mark burs verilir. Fakat öğrenimde üstün başarı gösteren öğrencilere ilâve bir burs daha verilir. «İyi» dereceyi tutturan öğrenciler ilâve olarak ayda 40, «pek iyi» dereceli öğrencilere ise 80 ilâve burs verilir.

Öğrenimde olağanüstü başarı gösteren öğrencilere ayda 310 Mark olan «Wilhelm Pieck» bursu, daha büyük başarılar gösteren öğrencilere de ayda 460 Mark olan «Karl Marks» bursu verilir. Karısı çalışmıyan evli öğrencilere ayda 30 Mark, eğer aile ayrı yaşamak zorunda ise ayda 70 Mark ilâve burs verilir. Çocuğu olan öğrenciye birinci çocuğu için ayda 40 Mark, daha sonra doğan çocukların her birine 30 Mark ilâve burs verilir. Bundan başka, direkt öğrenim (gündüz ve gece öğrenimi) tamamen bedavadır. Gıyabî öğrenim yapanlarsa, yılda yüksek okul öğrenimi için 120, meslek okullarına gıyabî devam edenler de yılda 80 Mark öderler. Bütün öğrenciler için, çalışma araçları ve öğrenim için kullanılan materyal, laboratuvarlar tamamen bedavadır. Yine bütün öğrenciler, hastalık ve kazaya karşı, her hangi bir prim ödemeden sigortalanmışlardır. Hastalık sırasında yılda 6 hafta tam burs, 26 hafta da yarı burs alırlar.

Öğrencilere yapılan yardım, burstan ve öteki sosyal haklardan ibaret değildir. Öğrencilere gerekli şartları sağlamak ve bütün güçleriyle öğrenme ve ihtisas alanlarında gelişmelerini sağlamak üzere daha başka haklar da tanınmıştır. Öğrencilerin yemek ve yurt sorunları da çözümlenmiştir. Üniversitelere bağlı lokantalarda öğrenciler 60'ar Pfennig karşılığında sıcak öğle ve akşam yemeği yiyebilirler. Barındıkları yurt odalarının kirası ise, ışık ve ısıtma dahil, ayda 10 Marktır.

Öğrencilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının yerine getirilmesi, tiyatro, sinema ve konser gibi kültürel temsillerin teşkilâtlandırılması, daha fazla yardıma muhtaç öğrencilere yardım edilmesi gibi konularda

öğrencilere sendika teşkilatları ve Hür Alman Gençliği (FDJ) şubeleri yardım etmektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde eğitim için adam başına 210 Mark harcanmaktadır. Batı Almanyada ise, eğitim için adam başına düşen miktar 180 Marktır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin Dresden ve Cottbus bölgelerinde asılları İslâm olan bir azınlık bulunmaktadır. «Zorablar» diye anılan bu etnik grubun bulunduğu bölgelerde eğitim iki dilde yapılmaktadır: Zorabça ve Almanca. Alman Demokratik Cumhuriyeti Anayasası, bu azınlık grubuna bütün yurttaşlık haklarını tanıdığı gibi, eğitim alanında da Almanlarla eşit haklar tanımıştır. Böylece eğitim alanında da ulusal bir azınlığa karşı sosyalist ilkeler uygulanmaktadır. Zorablara ilkokuldan üniversiteye kadar kendi dillerinde eğitim görmek hakkı tanındığı gibi, dillerini edebiyat, sanat ve geleneklerini geliştirmek, zenginleştirmek için de bütün azınlık hakları tanınmıştır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde eğitim alanında alınan devrimci kararlarla, kapitalist düzenden kalma ve öğrenimi varlıklı sınıfların bir imtiyazı haline getiren bütün engeller kaldırılmış, bir işçi veya köylü çocuğuna da, aydın bir aileden gelme gençler gibi, öğrenim yapmak imkânı sağlanmıştır.

Üniversite ve yüksek okullar Alman Demokratik Cumhuriyetinde «sosyalist insanın üniversal ve ahenkli gelişmesini sağlamak» gibi bir ödev yükümlenmiştir. Ayrıca çağdaş sosyalist toplumda bilimsel-teknik devrimin başarılmasında da üniversite ve yüksek okullar çok önemli bir ödev yükümlenmişlerdir. Bu bakımdan, üniversite ve yüksek okullarla üretim arasında sıkı bağların kurulması kaçınılmaz olmuştur. Çünkü bilim, çağdaş sosyalist toplumda gittikçe daha fazla ve doğrudan doğruya üretici bir kuvvet niteliği kazanmaktadır. Bundan ötürü, üniversite ve yüksek okullar, üretimin geliştirilmesi, kadroların yetiştirilmesi alanlarında birer araştırma merkezi haline gelmişlerdir.

Bilim ile üretim arasındaki ilişkilerde gerekli ahengi kurmak tahmin edildiği gibi kolay bir mesele değildir. Fransa, Batı Almanya, Birleşik Amerika, İngiltere gibi gelişmiş kapitalist memleketler, bilim ile üretim, yani eğitimle işletmeler arasında ahenkli bağlar kurmak konusunda büyük zorluklar çekmekte, hattâ bu bağları gerekli bir şekilde kuramamaktadırlar. Üretimin ve toplum hayatının birçok alanlarında uzman eleman kıtlığı çekilirken, birçok alanlarda da aydın işsizliğine raslanması, kapitalist ülkelerindeki eğitim-üretim ilişkilerinin ahenkleştirilememesinden ileri gelmektedir. Bu ahengin kurulabilmesi için, sosyalist bir toplum düzeninin nitelikleri gereklidir. Yani ancak millileştirilmiş bir ağır sanayi ve ekonominin plânlı bir şekilde geliştirilmesi sayesinde, üretim-eğitim ilişkileri ahenkli bir şekilde düzenlenebilir. Alman Demokratik Cumhuriyetindeki bütün üniversitelerde, devlet-

leştirilmiş büyük sanayi işletmelerinin temsilcileri niversite Yönetim Kurullarında yedirler. Üniversite Yönetim Kurullarında devletleştirilmiş büyük sanayi işletmelerinin temsilcileriyle beraber, sendika temsilcileri de eşit haklarla ye bulunmaktadır. Yönetim Kurullarında, bundan başka ğretim üyelerinin, öğrencilerin ve değişik sosyal kurumların temsilcileri de vardır. Bu kurullarda niversiteleri ilgilendiren genel meseleler konuşulduğu gibi, çalışma hayatını ilgilendiren genel meseleler de ele alınmaktadır. Üniversitelerde Yönetim Kurulu ile beraber, Bilimsel Konsey de eşit haklarla bu müzakerelere katılmaktadır. Üniversitelerle büyük işletmeler arasında, sanayi kollarındaki bilimsel ihtiyaçları ve universitelerin tekliflerini ihtiva eden bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma gereğince, işletmeler üniversitelerdeki bilimsel ve teknik araştırmaların bir kısmını finanse etmekte ve bu konuda devlete yardımcı olmaktadır. Üniversite ve enstitüler, araştırmalarla elde ettikleri bilimsel ve teknik sonuçların fabrikalarda pratik bir şekilde uygulanmasını sağlamaktadırlar. Bilimler Akademisi, retimde uygulanmak üzere uzun vadeli araştırma işleriyle meşgul olmaktadır. Üniversite ve enstitülerde işe, daha yakın hedeflere yönelmiş bir araştırma sistemi vardır.

Sosyalist eğitim sisteminin, bir yandan niversel kültüre sahip sosyalist insanı yetiştirmeye, bir yandan da toplumdaki bilimsel-teknik devrimi başarıya ulaştırmaya yönelmesi, Alman Demokratik Cumhuriyetinde 20 yıl içinde niversel kültüre sahip ve toplumun devrimci ihtiyaçlarını benimsemiş yeni bir kuşağın yetişmesine yardım etmiştir. Alman Sosyalist Birlik Partisi yöneticileri, sosyalist eğitimin uygulanmasında ve niversel kültüre sahip kuşakların yetiştirilmesinde, bilimsel-teknik bilgi ile yetinilmemesi, gelecek kuşakların teknokratlaşması için büyük bir titizlik göstermişlerdir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde sosyalizm kuruluşu ve çağdaş sosyalist toplumun yaratılması yönünde büyük kazanımlar sağlanmış olmakla beraber, sosyalizmin büyük hümanist fikirlerine yeni kuşakların bağlı kalmasında sosyalist eğitim sisteminin şaşmaz bir şekilde uygulanması büyük bir rol oynamıştır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde kültür:

Almanyanın bir kısmında işci sınıfının iktidarı elde etmesinden sonra, kapitalist düzenden ve Nazizmden kalma kıymet hükümlerini kültür devrimi yoluyla değiştirmek, sosyalist düşünce sistemini yaratmak ve burjuva düzeninin insanların düşünce tarzında bıraktığı izleri silmek

gibi bir mesele de doğuyordu. Esasen sosyalist düzenin kurulabilmesi için, burjuva düzeninden kalma zihniyet ve düşünce tarzlarının da değişmesi, daha doğrusu sosyalist kültürün doğup insanları yeni ve sosyalist bir dünya görüşüyle geliştirmesi de gerekiyordu. Eskiden kalma, kapitalizmin bıraktığı kıymet hükümleri, zihniyet ve düşünce tarzı ile sosyalist düzen kurulamazdı. Üretim ilişkilerinde, kapitalist düzenden sosyalist düzene geçişe paralel olarak sosyalist kültür devriminin de başarılması gerekiyordu. Yalnız hemen ilâve etmek gerek ki, sosyalist kültürün kurulması, insanların sosyalizmin çok yönlü kıymetleriyle yetiştirilip ulusal ve evrensel düşünce tarzına ulaştırılması, eskiden kalma hümanist, halkçı kültürün inkârı demek değildi. Tamamen aksine, ortaçağdan zamanımıza kadar, halk yığınlarının feodaliteye, kilise hâkimiyetine, daha sonra burjuva kapitalist düzenine karşı savaşından yana yer almış, baskı, terör ve sömürü düzenine karşı savaşmış büyük kültür ustalarının, edebiyat, müzik, resim gibi alanlarda Alman halkına miras bıraktıkları hümanist kültür hazinesini değerlendirmek, onu benimsemek ve sosyalist kültürün filizlenmesinde bu zengin kaynaktan da istifade etmek gerekiyordu. Alman halkının hümanist kültür hazineleri çok zengindi. Hitlerciler 12 yıllık iktidarları devrinde bu büyük Alman hümanist kültürünü Alman halkına unutturmak için büyük çabalar göstermişlerdir. Teleman'ın, Bach, Mozart ve Beethoven'ın müziğinin yerine meydanlarda ve resmigeçitlerde, salonlarda ve evlerde askeri marş müziği geçmişti. Cranach'ın, Holbein'in, Frans Hals'ın şaheserleri müzelerin karanlığında kalmış halk yığınları Nazi elebaşılarının fotoğrafları ile oyalanmak istenmişti. Kleist, Schiller, Goethe okunmaz olmuş ve büyük edebiyat ustalarının yerini Nibelungen Masalları almıştı.

Yaşayan büyük edebiyat ustaları Heinrich Mann, Thomas Mann, Lion Feuchtwanger, Bertolt Brecht, Ludwig Renn, Anna Seghers, Arnold Zweig, Willy Bredel Almanya'yı terketmek zorunda kalmışlardı. Almanyada kalan tek büyük yazar Hans Fallada susturulmuştu. Yani, Naziler, Alman halkını kültürsüz, ıssız bir çöle doğru yöneltmek için olağanüstü gayretler göstermişlerdi. Bu bakımdan, Alman Demokratik Cumhuriyetinde iktidarı işçi sınıfı ele aldıktan sonra, eski hümanist kültürü canlandırmak, halk yığınlarına indirmek ve yeni sosyalist kültürü yaratmak en önemli meselelerden biri haline gelmişti.

Bu yoldaki hareket ve çalışmalar, Alman Demokratik Cumhuriyetinin kuruluşunun ilk yıllarında anti-faşist bir kültür yaratmak şeklinde belirdi. Hitler'e karşı mukavemete katılan sanatçılar, Hitler teröründen kaçanlar hareketin temelini teşkil ettiler. Harbin fecaatini ve yıkımını görmüş olan bazı genç sanatçılar da bu harekete katıldı. Daha sonra ve zamanla sosyalist kültür işte bu anti-faşist kültür hareketi temeli üzerinde gelişti. Alman ulusal sosyalist kültürü, biçimde ulusal.

özde sosyalisttir. Ve burjuva hümanist geleneklerinin, sosyalist düşünce ve kültürün, işçi hareketinin kaynaşmasıyla meydana gelmiştir.

Alman ulusal sosyalist kültürünün gelişme yolunu bulmak kolay olmadı. Yıllarca süren araştırma ve denemelerden sonra, 1959 ilkbaharında, Bitterfeld şehrinde, Alman Demokratik Cumhuriyetindeki yazarların ve diğer sanatçıların bir konferansı toplandı. Konferansa değişik sanayi kollarından işçiler ve Köy Üretim Kooperatifi üyesi köylüler de katıldılar. Bu konferansta, Alman Demokratik Cumhuriyetinde izlenecek kültür politikasının temelleri atıldı. Bundan ötürü, Alman Demokratik Cumhuriyetinde kültür politikası «Bitterfeld yolu» (Bitterfelder Weg) diye adlandırılmaktadır. Konferansın aldığı kararları şu şekilde özetlemek mümkündür: «Sanat sanat için değil, halk içindir» prensipi bir daha doğrulanmıştır. Sanatçılar, toplumdaki çelişmelerin çözümünde işçi sınıfından ve sosyalizm kuruluşundan yana olmalı, sosyalist toplumun yaratılması yolunda doğan meselelerin çözümüne ve sosyalist insanın yaratılmasına yardımcı bulunmalıdırlar. Bu maksatla da, sanatçıların emekçi insanlarla, köy ve şehir emekçileriyle yakın bağlar kurmaları, onların zorluklarını, hayat şartlarını paylaşmaları ve emekçi insanlarla kurulan yakın ilişkiler içinde onların meselelerinin, çözümüne yarıyacak bilgi ve yöntemleri bulmaları gerekmektedir.

«Bitterfeld yolu», bundan başka, emekçi yığınların kültürel hayata daha yakından bağlanmaları, kültürü benimsemeleri için gereken tedbirlerin alınması üzerinde de durmuştur. Konferansta, ayrıca, emekçi halkın kültürel hayata aktif olarak katılmasını ve yaratıcı faaliyette bulunmasını sağlayacak tedbirler alınması da kararlaştırılmıştır. Bu hedefe ulaşmak için, fabrikalarda ve Tarım Üretim Kooperatiflerinde, müzik, tiyatro, dans ve şarkı gibi sanat kollarında faaliyet gösteren amatör grupların çoğaltılması ve işçilerin bu gruplara katılmalarının teşvik edilmesi kararlaştırılmıştır.

Böylece, Alman işçi sınıfı, geçmişten kalmış kültür mirasını emekçi halka mal etmek ve yeni sosyalist kültürü yaratmak sorununa ve sosyalist kültür devrimini başarma dâvasına sahip çıkmış ve toplumun bu yönünde de öncü rolünü oynamaya başlamıştır. Esasen, Marks, Engels, Mehring ve Zetkin gibi ünlü işçi önderleri, kendi devirlerinde, millî kültür hazinelerine burjuvazinin sahip çıkmasına ve bu hazineleri sınıfsal menfaatlerine göre kullanmasına karşı çıkmış ve ancak işçi sınıfının, ulusal kültürü ulusal menfaatlere göre yönetebilecek durumda olduğunu belirtmişlerdi.

İşçi sınıfı iktidarı ele almakla, elbette toplum içindeki sınıfsal çatışmalar derhal sona ermiyor. Kapitalist toplumdaki sınıfsal çatışma, başka şekiller altında ve belirli bir zaman devam ediyor. Fakat sosyalist toplumda belirli bir süre devam eden sınıfsal çatışmanın niteliğini

tesbit etmek, burjuva kalıntılarını teşhis edebilmek ve sosyalist toplumda şekil değiştiren sınıf savaşında işçi ve emekçi halktan yana durum takınmak birçok sanatçı için zorlaşmaktadır. Konuyu, Alman Demokratik Cumhuriyeti Devlet Başkanı ve Alman Sosyalist Birlik Partisi Birinci Sekreteri Walter Ulbricht, kültür meselelerini müzakere etmek üzere toplanan XIII. Devlet Konseyi oturumunda şu şekilde tesbit ediyor: «Alman Demokratik Cumhuriyeti emekçileri, emperyalizmin kökenlerini yoketmekle yetinmediler; yüksek bir toplum sistemini, sosyalist bir toplum sistemini geliştirdiler. Ödevimiz Alman edebiyat ve sanatının hümanist geleneklerini geliştirmek ve sosyalist hümanizmi kurmaktır. Kapitalist düzende toplumsal çatışma ve çelişmeleri görmek ve bunları sanat eserleri yaratmada kullanmak daha açık ve kolaydı. Hattâ, antj-faşist demokratik düzen devrinde de bu çelişmeler açık ve tesbiti kolaydı. Gelişmekte olan sosyalist sistemde ise, sanatçıların insanî ve toplumsal meseleleri görebilmeleri için, daha derin bir görüşe, daha geniş bir bilgiye ihtiyaçları vardır. Denebilir ki, bugün de toplumda yeteri kadar çatışma vardır. Fakat edebiyatçı ve sanatçıların ödevi, meselelerin kökenlerini bulmak, yeni ile eski düzen arasındaki çatışmayı görmek, insanları tanımak, çelişmelerin diyalektik çözümüne yardımcı olmak ve çatışmanın, sosyalist güçlerin birliği yönünde çözümlenmesine yardım etmektir.»

Walter Ulbricht'in bu tesbitinden de anlaşılacağı gibi, sosyalist toplumda, yani insanın insan tarafından sömürülmesine, insanın aşağılanmasına son verilmiş olan toplumda, kültürün ve sanatçıların ödevi, toplumun daha yüksek bir seviyeye ulaşmasına, sosyalist düzenin kurulmasına, yani hümanist değerlerin ve demokrasinin daha yüksek bir aşamaya ulaşmasına yardım etmektir. Toplumun bu gelişmesini sağlayacak başlıca kuvvet, maddi değerlerin yaratılmasında öncü kuvvet olan işçi sınıfıdır. Yalnız sosyalist sistemdir ki, yapısı ve niteliği itibarıyla, kültür devriminin başarılmamasına, kültürün yığınlara indirilmesine ve emekçi yığınlarının kültürel hayata yaratıcı ve aktif olarak katılmasını sağlamaya elverişlidir. Bu nitelik, sosyalist düşüncenin ve sosyalist kültürün yaratılmasını geniş ölçüde kolaylaştırmaktadır. Önceden basit bir işçiye, sonraları ünlü bir yazar olan Hermann Kant bu konuda şunları belirtiyor: «İşçi sınıfından gelme yazarlar bugün artık tarihsel bir kategori olarak toplumda yerlerini almışlardır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde, emekçi yığınları, kültürün «muhatapı» olmaktan çıkmış, kültürün yaratıcısı olmaya başlamıştır. Bu da Bitterfeld yolu'nun doğruluğunu göstermektedir.»

Alman Demokratik Cumhuriyetinde kültürün yığınlara mal edilmesi ve yığınların kültürel hayata aktif olarak katılmasıyla kitap basımı büyük bir gelişme göstermiştir. 1964'te adam başına 6 kitap düşerken, 1969 yılında kitap basımı toplam olarak 100 milyonu aşmış ve adam

başına kitap sayısı yediye yükselmiştir. Böylece, Alman Demokratik Cumhuriyeti, adam başına kitap sayısı bakımından dünyada birinci yeri almıştır.

Edebiyatın emekçi halka doğru yayılmasında kitap ve okuma evleri ağının genişlemesi büyük bir rol oynamıştır. Fabrika ve Tarım Üretim Kooperatiflerinde 2.100 kitabevi ve kitap satış pavyonları vardır. Bundan başka, devlete ait 800 halk kitabevi ve 1.300 özel kitabevi vardır. Büyük satış mağazalarında kitabevlerinin 4.500 satış şubesi vardır.

Genel kültüre hizmet eden 21.000 kütüphane vardır. Bu kütüphanelerde 22 milyon cilt kitap bulunmaktadır. Kütüphanelerin 1.000 kadarı bilimsel araştırma yapanların hizmetindedir ve bu kütüphanelerde 43 milyon cilt kitap vardır. 23.000 kütüphaneden 8.000'i sendikalara aittir. Her yıl üç milyon kadar yurttaş, kütüphanelerden 46 milyon kitap alarak okumaktadır. Sendika kütüphanelerinden kitap alanların % 28'i 14 yaşından küçük çocuklar, % 52'si gençlerdir.

Amatör sanat gruplarının kuruluşunda da önemli bir gelişme kaydedilmiştir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde 250 kadar İşçi ve Köylü Yazarlar Klübü vardır. Bu klüplerde işçiler ve köylüler eserlerini okurlar; yazar ve sanatçıların yönetiminde kültür ve kabiliyetlerini geliştirirler. Bundan başka, fabrikalarda ve Tarım Üretim Kooperatiflerinde 1.300 civarında Kültür Sarayı ve klüp mevcuttur. Bu klüplerde, 100 kadar şarkı ve dans grubu, 288 amatör tiyatro, 313 kabare tiyatrosu grubu ve 776 koro devamlı temsiller vermektedir.

1968 rakamlarına göre, devlet bütçesinden kültür işlerine adam başına 55,50 mark ayrılmaktaydı. Batı Almanya'da ise, kültür işlerine ayrılan para adam başına 23 Marktır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde kültür hayatının hızlı bir gelişme göstermesi, büyük kültür topluluklarının dünya ölçüsünde de ün yapmasını sağlamıştır. Meselâ, Leipzig Gewandhaus Orkestrası, Berliner Staatskapelle, Dresdener Staatskapelle, gerek Alman klâsik müziği, gerekse modern müzik eserlerini çalmakta dünya ölçüsünde ün kazanmışlardır.

Alman Demokratik Cumhuriyeti kompozitörlerinden Paul Dessau, Hanns Eisler, Ottomar Gerster'in şöhretleri ülke sınırlarını çoktan aşmıştır.

Tiyatro alanına gelince: 1949 yılında ünlü yazar ve tiyatro adamı Bertolt Brecht tarafından kurulan «Berliner Ensemble», tiyatro alanında yeryüzünün başta gelen öncü tiyatrolarından biri ve birçok münekkît tarafından da birincisi sayılmaktadır. Bu tiyatro, genellikle kurucusunun, büyük tiyatro yazarı Brecht'in eserlerinde ihtisas yapmıştır. Berliner Ensemble'nin, Paris, Londra, Roma gibi Batı memleketlerindeki tem-

silleri büyük sanat olayları olarak belirlemektedir. Bu tiyatronun temsil-leri Batı Alman intikamcılarını öylesine rahatsız etmektedir ki, Bonn idarecileri Natodaki ilişkilerinden istifade ederek Fransız ve İngiliz hükümetlerine baskı yapmış ve bu tiyatro sanatçılarına adı geçen memleketlere giriş vizesi verilmesini engellemişlerdir . . .

Basın sorununa gelince: Alman Demokratik Cumhuriyetinde, bütün sosyalist ülkelerde olduğu gibi gazete çıkarma hakkı büyük sermaye gruplarının veya gazete çıkaracak kadar büyük sermayeye sahip şahısların tekelinden kurtarılmış, politik ve sosyal örgütlere, yani halkı temsil eden parti ve sosyal teşkilâtlara verilmiştir.

Kapitalist memleketlerde, önemli bir propaganda aracı olan ve kamuoyunu etkileme imkânına sahip bulunan gazetelerin büyük çoğunluğu ve başlıca gazetelerin hemen de hepsi büyük basın tekellerinin ve sermaye gruplarının elindedir. Kapitalist toplumda egemen büyük tekeller, böyle büyük sermaye gruplarının tekelinde bulunmayan gazetelerin çoğunu, ilân müsessesesi ve dolaylı mali baskı kollariyle etki altında tutmaktadırlar. Demokratik akımların ve en başta işçi sınıfının menfaatlerini koruyan basın büyük mali güçlükler içinde bocalamakta, yozlaşmakta; işçi sınıfının sesini ve barış politikasını büyük gazeteler vasıtasıyla geniş halk yığınlarına ulaştırma imkânlarından yoksun kalmaktadır. Kapitalist memleketlerde, burjuva sınıfı basını üstün tutma yöntemleri arasında, gazete dağıtma teşkilâtlarını elde tutmak ve bu yoldan demokratik basının geniş halk yığınlarına ulaşmasını engellemek de vardır. Tabii, kapitalist ülkelere özgü bu genel yöntemlerin yanı sıra, demokratik basının sesini kısma işinde, gazete toplamak, gazetecileri zindanlara atmak, gazetelere ağır para cezaları kesmek, onları kapatmak, faşist komandalara gazete idarehanelerini tahrip ettirmek gibi yol ve yöntemlere de başvurulmaktadır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde, basın hürriyetini çiğniyen, onu kitap sayfalarında donuk bir prensip haline getiren bu kapitalist sistem şartlarına son verilmiştir. Gazete çıkarma hakkı, siyasi partilere, sosyal teşkilâtlara ve meslek birliklerine verilmiştir. Bu gazetelerde yurttaşlar, yazar gazeteci ve politikacılar, ulusal meseleler, sosyalizmin kuruluşu, barışın savunulması, milli kurtuluş için emperyalizme karşı savaşan halklara yardım, halklar arasında dostluk ve anlaşma, üretimi arttırma, sosyalist toplumun temellerini kurma konularında fikirlerini serbestçe yaymakta ve savunmaktadırlar. Alman Demokratik Cumhuriyetinin Anayasası, harpçi, ırkçı, insanın insan tarafından sömürülmesini hedef tutan propagandayı, dini inançları yermeyi hedef tutan propaganda ve eylemleri yasaklamakta ve bunları suç saymaktadır. Bundan ötürü, Alman Demokratik Cumhuriyetindeki basın, harp kışkırtıcılığına, halklar arasında düşmanlığa ve kapitalist sömürü düzeninin tekrar canlandırılmasına vasıta olarak kullanılamaz.

Özel bölümünde de belirttiğimiz gibi, Alman Demokratik Cumhuriyetinde mevcut bütün partilerin, bu arada orta tabakaların ve burjuvazinin menfaatlerini savunan partilerin de gazete ve dergi çıkarma hakları vardır. Bu hakka sendikalar da sahip olduğu gibi, kadın ve gençlik teşkilâtları ve meslek birlikleri, kültürel topluluklar da gazete ve dergi çıkarmaktadırlar. Yani Alman Demokratik Cumhuriyetinde, basın, halkın değişik tabaka ve zümrelerini temsil eden teşkilâtların menfaatlerini savunma, fikirlerini yayma vasıtası haline getirilmiştir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde din müessesesi:

Alman Demokratik Cumhuriyetinde din ve dünya işleri birbirinden kesinlikle ayrılmıştır. Devlet, yurttaşların dini inançlarına ve ibadet hürriyetlerine müdahale etmez. Buna karşılık, din adamları da devlet işlerinin güdümüne karışmazlar. Ayrıca, Batı Almanya'da olduğu gibi, devlet «kilise vergisi» toplamakla din müesseselerinin idari faaliyetine karışamaz. Dini topluluklar bütün işlerini kendi iç organları vasıtasıyla düzenler ve yürütürler.

Din dersleri, okul saatlerinin dışında, dini cemaatler tarafından te-
tiplenebilir. 14 yaşına kadar çocukların din dersi alıp almayacakları, onların eğitimiyle uğraşanlar tarafından kararlaştırılır. Bu yaştan sonra, genç din dersi konusunda kararı kendisi verir. Her türlü dini âyin serbestçe yapılabilir ve bayramlar açıkça kutlanabilir; âyinler ve bayramlar münasebetiyle yapılan törenler her türlü satışmaya karşı korunur.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde hiç kimse inançlarını açıklamaya zorlanamaz. Her hangi bir dinî inanca bağlanmak serbest olduğu gibi, bağlanmamak da serbesttir. Kilise, devletin Anayasa ve kanunlarına saygı göstermek zorundadır. Bundan başka, dinin politik maksatlarla kullanılması ve parti propagandalarına âlet edilmesi de yasaktır. Yurttaşlar dini inançlarından ötürü ayrı muameleye ve aşağılanmaya tabi tutulamaz. Yurttaşların dini duygularını yaralayacak şekilde hoşgöründen yoksun din aleyhtarı propaganda da yapılamaz. Fakat bilimsel verilere dayanılarak, dine bağlı olanlarla münakaşa etmek mümkündür.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin kuruluşunun ilk yıllarında, emperyalist propaganda organlarının da kışkırtmasıyla devlet organları

ve kilise teşkilâtları arasında bazı anlaşmazlıklar ve çatışmalar olduğu halde, son yıllarda karşılıklı münakaşa ve müzakereler sonunda devlet ile dini teşkilâtlar arasındaki münasebetler normalleşmiştir. Sosyalist devlet, din ve devlet işlerini birbirinden ayırmakla beraber, tarih ve sanat açısından kıymeti olan dinî müesseselerin bakımı ve onarımı için mali yardımlarda bulunmaktadır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde en yaygın mezhep protestanlıktır. Protestanların 7.800 kilisesi, 20 bin kadar papaz, papaz yardımcısı ve kilise bakıcıları vardır. Protestanlıktan sonra gelen mezhep katolikliktir. Bunların da 1.400 kilise ve kiliseye bağlı müesseseyle 2.700 din adamı vardır. Bundan başka, Rus Ortodoks Kilisesi'nin şubeleri olduğu gibi, Yahudi cemaatinin de dini merkezleri ve teşkilâtları faaliyette bulunmaktadır.

Gerek protestan gerekse katolik kiliseleri, kendilerine bağlı olan yurttaşların yardımlarıyla masraflarını karşılamaktadırlar. Fakat masraflarını karşılamada bu kiliselerin toprak (vakıf) işletmelerinden elde ettikleri gelir de bir yer tutmaktadır. Gerçekten de 1945-46 toprak reformuna rağmen, protestan kilisesine 200.000 hektar, katolik kilisesine ise 6.800 hektar arazi bırakılmıştır.

Bazı hallerde, meselâ papazların emeklilik maaşlarının ödenmesi gibi durumlarda, devlet bütçesinden bile kiliselere yardım yapılmaktadır. Bu yardım 10-11 milyon Mark arasındadır. Kiliselerin ve kilise teşkilâtlarının muhtaç olduğu kadroların yetiştirilmesi için, Alman Demokratik Cumhuriyetinde ilâhiyat Fakülteleri de vardır. Bu fakültelere devam eden öğrenciler de, öteki üniversiteliler gibi, devlet bursu alırlar. İlâhiyat Fakülteleri'nden başka, dinî müesseselerin, seminerler ve vaiz okulları gibi kadro yetiştirme merkezleri de vardır. Meselâ, bu cümleden protestanların 70, katoliklerin 17 kadar müessesesi faaliyet halindedir. Gerek protestanlar, gerekse katolikler, yeni ibadet merkezleri kurmak hakkına sahiptirler. Protestanlar 1960 yılına kadar 196, katolikler ise 70 yeni kilise inşa etmişlerdir. Devlet, harpte hasara uğramış kiliselerin yapımı ve restorasyonu için 2 milyon Mark civarında yardımda bulunmuştur. Devlet, ayrıca, Nazilerin tahrip ettiği Yahudi havralarının ve mezarlıklarının tâtiri için gereken bütün masrafları da yükümlenmiştir.

Kiliseler ve dinî cemaatler, hastaneler, ihtiyarlar için barınaklar, çocuk bahçeleri ve yurtlar da işletmektedirler. Meselâ, protestanların 55 kadar hastane ve tedavi merkezleri mevcuttur. Katoliklerin 39 hastane ve 118 çocuk bahçeleri vardır. Devletin bu müesseselere yardımı 50 milyon Mark civarındadır.

Alman Demokratik Cumhuriyetindeki dinî cemaatlerin özel basım-evleri ve yayınları vardır. Bu basım evlerinde yılda aşağı-yukarı 12 milyondan fazla kitap, broşür ve dergi yayınlanmaktadır. Dinî müesseseler 26 gazete ve dergi çıkarmaktadırlar.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde seçim sistemi:

Alman Demokratik Cumhuriyetinde, Halk Meclisi, il, ilçe belediye seçimlerinde tek bir seçim sistemi uygulanır. 18 yaşına gelmiş her yurttaş seçme, 21 yaşını bitirmiş her yurttaş da seçilme hakkına sahiptir. Seçimlerde aday göstermek hakkı siyasi partilerin, sendikaların, kadın, gençlik teşkilâtlarının ve kültürel örgütlerindir. Millî Cephe'ye dahil partiler seçimlere ortak bir liste ile katılırlar. Ortak liste ile seçimlere katılan partiler, aralarında bir de ortak program esasları üzerinde anlaşır ve seçimlere, ulusal meselelerin çözümü hakkında ortak bir programla girerler. Fakat partiler, aday sayılarını, temsil ettikleri halk tabakalarının miktarına ve genişliğine göre paylaşırlar. 1965'ten bu yana, bir bölgeden çıkacak milletvekili sayısından daha fazla aday gösterilmekte ve seçmenlere, Millî Cephe partileri adaylarından beğenmediklerini listeden çıkarmak imkânı verilmektedir.

Genellikle sosyalist memleketlerde ve özellikle Alman Demokratik Cumhuriyetinde seçim sistemi ve genel seçimler konusunu ele alırken, kapitalist toplum düzeniyle sosyalist toplum düzeni arasındaki farkı gözönünde tutmak, sosyalist memleketlerdeki seçim sistemini kapitalist memleketlerdeki ölçü ve zihniyetle eleştirmemek gerekir. Kapitalist memleketlerdeki parlâmenter sistemin başlıca hedefi, sermayenin hâkimiyetini sağlayacak burjuva partilerinin nöbetleşe iktidara gelmelerini garantilemektir. Bu mekanizmanın, insanın insan tarafından sömürülmesi sistemini yaşatmak ve bu sisteme karşı gelişen halkçı-demokratik hareketleri, devlet mekanizmasını emekçi yığınların ele geçirmesini engellemek gibi bir sonuç sağladığını tarihsel tecrübeler ve kapitalist memleketlerdeki gerçek durum göstermektedir. Parlâmenter sistem, burjuvaziye, halkın gözünden düşen bir burjuva partisi yerine, yeni ümit ve vaatlerle başka bir burjuva partisini geçirme ve kapitalist sömürü düzeninin devamını böylece sağlama olanağı vermektedir. Toplumun ekonomik, mali, askeri kilit noktalarını ele geçirmiş olan ve polis mekanizmasını elinde tutan burjuvazi, işçi hareketini ve demokratik hareketleri, toplumda ezici çoğunluğu temsil etmelerine rağmen, baskı altında ve iktidardan uzak tutabilmektedir. Bu bakımdan, burjuva parlâmentolarının yapısını incelediğimizde şu gerçeği derhal tesbit edebiliriz: Toplumun ezici çoğunluğunu temsil eden köy ve şehir emekçileri devlet mekanizmasının temeli sayılan parlâmentolarda küçük bir azınlık teşkil etmekte ve toplumda küçük bir azınlığı teşkil eden büyük sermaye gruplarıyla köy ve şehir burjuvazisi parlâmentolarda ezici çoğunluğu elde ederek iktidarı ve hâkimiyetini sürdürebilmektedir. Tabii, burjuvazi, bu mekanizmayı işletebildiği müd-

detçe, burjuva partileriyle politik baskı altında gelişme imkânını bulamıyan işçi hareketi ve demokratik hareketler arasındaki çatışmalara demokrasi süsü vermekte, demokrasinin karşılıklı konuşma ve dört yılda bir de sandık başına gidip oy kullanma olduğuna önemli bir kamuoyu çerçevesini inandırabilmektedir. Ancak parlâmenter mekanizma yer yer ve zaman zaman, halkçı, demokratik kuvvetlerin ve işçi sınıfının iktidarına yol açabilecek bir eğilim göstermektedir. Meselâ, 1923 İtalyasında, 1933 Almanyasında, 1936 İspanyasında ve 1947 Yunanistanında olduğu gibi . . . Burjuvazi, yabancı emperyalist tekellerin ve emperyalist devletlerin karşı-devrim ve kendilerine bağlı idareler ihraç etme politikasından da faydalanarak, burjuva parlâmentarizmini bile yıkmakta, askeri faşist diktatora kurma yoluna gitmektedir. İtalyada, Almanyada, İspanyada ve en son Yunanistanda olduğu gibi . . .

Burjuva parlâmentolarında halk yığınları sayıları nispetinde temsil edilmediklerinden, bir yandan parlâmento dışı muhalefet kaçınılmaz olarak gelişmekte, bir yandan da toplum içindeki sınıfsal çatışmalar gittikçe gelişmekte, ve toplumdaki bu dengesizlik, yukarda da işaret ettiğimiz gibi, zaman zaman burjuva parlâmenter prensiplerinin bile yine burjuvazi tarafından çiğnenmesine ve halkın hakkı olan iktidara ulaşmasına karşı faşist darbeler tertiplenmesine sebep olmaktadır.

İşçi sınıfının iktidara gelmesiyle, burjuvazi kalıntılarının değişik şekiller altında toplumda sınıf savaşını devam ettirme çabalarına rağmen, kapitalist toplumlardaki sınıfsal yapı ve sınıfsal yapının doğurduğu çelişmeler ortadan kalkmaktadır. Çünkü iktidar köy ve şehir emekçilerinin, orta tabakaların, yani toplumun ezici çoğunluğunun eline geçtiğinden, halkı temsil eden organların yapısı da bu değişikliğe paralel olarak gelişmektedir.

Bundan ötürü, Alman Demokratik Cumhuriyetindeki seçim sisteminde, kapitalist toplumlarda olduğu gibi değişik burjuva akımları arasındaki iktidar kavgası ve burjuvazinin bütünüyle işçi ve demokratik akımlara karşı direnişi gibi bir niteliğin görülmesine imkân yoktur. Toplumun ulusal hedefi, Alman Demokratik Cumhuriyetinde, insanın insan tarafından sömürülmesini ortadan kaldıran düzeni kuvvetlendirmek, bu düzene karşı çıkan burjuva kalıntısı elemanların faaliyetini engellemek ve demokrasinin bugünkü aşamada en yüksek noktalarından biri olan sosyalist toplumu kurmaktır. Seçim sistemi de bu genel gayeden ayrılamaz. Bu bakımdan, Alman Demokratik Cumhuriyetinde seçimler partiler arasında bir çatışma şeklinde değil, adaylar arasında bir çatışma daha doğrusu sosyalist toplumun ihtiyaç ve eylemlerine en iyi çare bulacak adayları bulup seçme faaliyeti haline geçer. Bundan ötürü, Alman Demokratik Cumhuriyetinde halkı temsil edecek adayların bulunması seçim faaliyetinin temelini teşkil eder. Yine bundan ötürüdür ki, milletvekilliği, kapitalist ülkelerde olduğu gibi yüksek

maaş ve menfaatler karşılığında yerine getirilen bir ödev olmaktan çıkarılmış, maaşsız, menfaatsiz milli bir ödev haline getirilmiştir. Alman Demokratik Cumhuriyetinin bütün meclislerinde halkı temsil eden milletvekilleri, yasama faaliyetleri dışında, kendi işleri güçleriyle meşgul olurlar. Ve bu yoldan da emekçi halkın içinden ayrılmazlar. Yasama faaliyetlerinde bulundukları için ne maaş alır, ne de her hangi bir menfaat sağlayabilirler. Yasama faaliyetlerinden ötürü aldıkları, yalnız meclislere gidiş geliş yolluğudur.

Milletvekilliği adaylığının tesbiti için, fabrikalarda, Tarım Üretim Kooperatiflerinde ve mahallelerde açık ve geniş seçim toplantıları tertiplenir. Seçme hakkına sahip bütün yurttaşlar, her hangi bir partiye üye olma şartına bağlı bulunmıyarak, bu seçim toplantılarına katılabilirler. Seçim toplantılarında milletvekilliği adaylığına seçilene, herkes uygun gördüğü şeyleri sorabilir ve onun ilerde parlâmentoda ne gibi bir tutum takınacağı hakkında bilgi edinebilir. Toplantı sonunda, aday adayları arasından, bütün katılanların oy çoğunluğu ile bir aday yahut o bölgeden çıkarılacak milletvekili sayısına göre adaylar seçilir. Adaylığı reddedilenin yerine yeni aday gösterilir; bunun durumunu görüşmek ve resmen aday olarak seçmek üzere yeni bir seçim toplantısı tertiplenir.

Bu yoldan milletvekili seçilenler, kanunla tesbit edilen müddetler içinde, seçmenlerini toplamak ve parlâmentodaki faaliyetleri hakkında onlara hesap vermek zorundadır. Bir milletvekilinin parlâmentodaki faaliyetinden memnun olmıyan seçmenleri, yeni bir seçim toplantısı tertiplemek, milletvekilinden hesap sormak ve gerekirse mensup olduğu meclise başvurmak hakkına sahiptirler.

Adayların bu şekilde tesbitinden sonra, seçim günü tek dereceli ve gizli genel seçimler prensipi uygulanır. Seçmenler beğenmedikleri adayların ismini listeden silmek yahut liste ve programları reddetmek hakkına sahiptirler.

Adalet sistemi:

Alman Demokratik Cumhuriyetinde adalet sistemi, sosyalist düzeni, sosyalist mülkiyeti, sosyalist medenî ilişkileri, yurttaşların can ve mal emniyetini savunma mekanizması olarak faaliyet göstermektedir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde adalet mekanizmasının burjuvaziden ve Nazi devrinden kalma elemanlardan temizlenmesi için büyük bir titizlik gösterilmiştir. Mahkemeler, ilçe, il mahkemeleri ve Yüksek Mahkeme olarak üç kademedede toplanmaktadır. İlçe yargıçları, ilçe

meclisi tarafından, il yargıcıları il meclisleri ve Yüksek Mahkeme yargıcıları da Halk Meclisi tarafından seçilmektedir. Seçimler dört yıllık bir süre için yapılmaktadır. Jürilerin seçimi ise, işletme, Tarım Üretim Kooperatifleri üyeleri ve mahalle sakinleri tarafından yapılmaktadır. Savcıların seçimi de aşağı yukarı bu sisteme göre yapılmaktadır. Cumhuriyet Başsavcısı ve Başsavcılık kadrosuna dahil yüksek rütbeli savcılar Halk Meclisi tarafından seçilmektedir. Yurttaşların mahkemeler önünde savunulmasını da ya serbest avukatlar ya da avukatlar kolegyumuna dahil hukukçular yükümlenir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde ilgi çekici bir olay, adalet teşkilâtında ademimerkeziyet sisteminin gelişme halinde sosyalist bir adalet sistemi olarak geniş ölçüde uygulanmasıdır. Alman Demokratik Cumhuriyetinde, fabrika işçilerinin, Tarım Üretim Kooperatiflerinin, yani topluma maddi zenginlikleri sağlayanların, moral ve politik bakımdan topluma gerçekten hâkim olan emekçi yığınlarının adalet yetkileriyle de takviye edilmesine doğru çok ilgi çekici bir hareket vardır. Mesele şu şekilde ele alınıyor: Toplumda adalet dağıtma, toplumun, toplumda üretim ve sosyalist ilişkileri geliştirmenin en büyük yükünü taşıyan köy ve şehir emekçilerinin en tabii hakkıdır. Bu bakımdan, bu hakkı kullanabilecek ve üyelerinin işledikleri suçları tartıp, toplum hayatını yaralıyanları tekrar topluma kazanmanın yollarını en iyi arayabilecek durumda olanlar, yine toplumun maddi ve moral hayatına hâkim olan emekçi yığınlarıdır. Bundan ötürü, birçok anlaşmazlıkların çözümü, suçlu sanığı olanların durumunu görüşme ve gereken tedbirleri alma yetkisi, başlangıç olarak, kısmen işletme ve Tarım Üretim Kooperatifleri gibi üretim gruplarına verilmiştir. 1963'te kabul edilen bir kanuna göre, çalışma disiplinine karşı işlenmiş suçlar, hafif cezaları gerektiren suçlar ve şahıslar arasında belirli derecedeki bazı çatışma ve anlaşmazlıkların çözümü fabrika, Tarım Üretim Kooperatifleri, kooperatifler ve mahallelerde kurulan Uzlaştırma ve Hakem Komisyonları'na verilmiştir. Bu komisyonların üyeleri işletme ve kooperatiflerde tertiplenen genel toplantılarda seçilirler. Komisyonlar, hapis veya para cezaları kesmeden, çatışanları barıştırmak, yapılan zararı-suçluyu ezmiyecek şekil ve yollardan-giderme yöntemlerini aramak gibi faaliyetlerde bulunurlar. Bu komisyonlarda Milli Cephe, sendikalar ve işçi kolektifleri temsilcileri bulunurlar. Komisyonlarda «toplum adına suçlama» yapıldığı gibi, «toplum adına savunma» da yapılır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde, kapitalist düzene, insanın insan tarafından sömürülmesine son verilmesi, üretim ve toplum ilişkilerinde sosyalist prensiplerin uygulanması, halkın, şehir ve köy emekçilerinin hayat ve kültür seviyelerinin devamlı olarak artmasıyla, kapitalist düzenin topluma zorladığı yaralardan biri olan suçluluk da gerilemeğe başlamış ve yirmi yıl içinde – Batı Almanya gibi yüksek derecede gelişmiş

kapitalist bir memlekete kıyasla-suçların azalmasında hayret verici sonuçlar elde edilmiştir.

1960-1968 arasında 100.000 kişiye düşen suçlu sayısında azalma:

1960	1965	1968
806	756	586

Alman Demokratik Cumhuriyetinde ordu:

İkinci Dünya Harbi sonunda Hitler rejimi yıkılarak Almanyanın bir kısmında işçi sınıfı iktidarı ele alırken, Prusya militarist geleneklerinden, şovnist ideolojiden, saldırı emellerinden arınmış bir ordu kurma ihtiyacı da, bütün zorluğu ve çetinliği ile Alman Sosyalist Birlik Partisi idarecilerinin önünde çözüm bekliyen bir sorun olarak belirdi. Sosyalist idareciler, bu meseleyi çözümleyebilmek için, işçi ve sendika hareketine katılmış, Nazilik hareketiyle lekelenmemiş yurtseverleri, Hitler rejimine karşı savaşmış anti-faşistleri, halkçı, demokratik bir ordunun kurulması işiyle görevlendirdiler. Halk Ordusu'nun kurulmasında, vaktiyle Nazi Almanyasının fiili müdahale ve desteğiyle legal İspanya Cumhuriyetine saldıran Franko kuvvetlerine karşı savaşmak üzere İspanyaya gönüllü giden Alman savaşçılarından kalma kadro da önemli bir rol oynadı.

Bilindiği gibi, beş bin kadar Alman komünisti ve anti-faşisti, İspanyada Cumhuriyetçilere yardım etmek üzere, Alman işçi hareketinin büyük önderlerinden Ernst Thälmann'ın adına bir savaş tümeni kurmuşlardı. Ernst Thälmann Tümeni'nin beş bin savaşçısından üç bini, faşizme karşı savaşırken İspanyada şehit düştü. Geri kalan savaşçılar, Fransada mukavemet hareketine girdiler; bir kısmı kuzey Afrikaya geçtiler, bir kısmı da Sovyetler Birliğine sığındılar.

İşte Alman Demokratik Cumhuriyetinde Halk Ordusu kurulurken, bu savaşçıların tecrübelerinden geniş ölçüde istifade edildi. Alman Demokratik Cumhuriyetinin Halk Ordusu'nda, Prusya militarizminden, Nazilikten kalma bütün saldırgan geleneklerin kökü kazınmış, sıkı bir disiplinle beraber, sosyalist ilişkilerin hümanist gelenekleri ordu saflarına da hâkim kılınmıştır. Halk Ordusu'nda subay ve erler arasında kardeşçe ve yoldaşça ilişkiler, karşılıklı saygı ve sevgi temeline dayanmaktadır. Er ve subaylar, sosyalist vatanlarını savunma ülküsüyle bir yandan yurtsever olarak yetiştirilirken, bir yandan da sosyalist ülkeler halklarıyla yakın işbirliği ve kardeşlik prensipleri ruhunda eğitilmektedirler. Orduda bu şekilde politik eğitimden başka, modern savaş tekniğinin gerektirdiği bilim dalları da asker ve subaylara okutulmaktadır. Meselâ matematik, tabii ilimler geniş ölçüde öğretilmektedir. Bundan başka, askerlere, savunmayla ilgili bir meslek de öğretilmektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin Halk Ordusu'ndaki general ve subayların % 82.4'ü işçi sınıfından, % 12'si de memur ailelerinden gelmektedir. General ve amirallerin % 54'ü Hitler faşizmine karşı aktif olarak savaşmışlardır; % 42'si de 1933'ten evvel işçi sınıfının parti veya diğer teşkilâtlarında çalışmışlardır. Alman Demokratik Cumhuriyetinin ulusal Halk Ordusu içinde sınıfsal her hangi bir çelişme mevcut değildir. Hepsisi de emekçi halk çocuklarıdır ve aynı sınıfsal menfaatleri savunmaktadırlar. Ulusal Halk Ordusu'nda öncü kuvvet Alman Sosyalist Birlik Partisi'dir. Parti, silâhlı kuvvetler kadrolarını sosyalist anayurdu bütün düşmanlarına karşı savunma ruhunda eğitmektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyeti ulusal Halk Ordusu, Varşova Pakti devletlerinin orduları ile yakın ve kardeşçe ilişkiler kurmuştur. Emperyalist devletlerin Nato gibi bir askeri pakta toplanmalarına karşı kurulan Varşova Pakti'nda bütün üye devletlerin orduları tek bir komanda altında toplanmışlardır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinde, Halk Ordusu'ndan başka, işletmelerde, işçi sınıfının kazanımlarını savunmak üzere «işçi savaş grupları» adında askeri birlikler de kurulmuştur. Bu birliklerin zırhlı piyade silâhları vardır ve bu birliklere dahil olanlar muntazam askeri eğitime tabi tutulurlar. Bunların ödevi, kritik anlarda fabrika ve işletmeleri, ulaştırma araçlarını, köprüleri, posta ve telgraf merkezlerini, şehirlerdeki stratejik merkezleri savunmaktır. Bu savaş grupları, Savunma Bakanlığına değil, doğrudan doğruya Alman Sosyalist Birlik Partisine bağlıdırlar. Bundan ötürü de, bu birlikler, yalnız parti üyeleri tarafından kurulmuştur. Bu birliklere girmek serbesttir.

Dış politika:

Alman Demokratik Cumhuriyetinin dış politikası, sosyalist devletin ana prensiplerinden ayrılmamaktadır. Yani dış politika, barışın savunulması, emperyalizme, militarizme, Batı Alman intikamcılığına karşı savaş, sosyalist devletlerle eşit haklara dayanan kardeşçe ilişkiler ve emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşı yürüten halklara yardım prensiplerine dayanmaktadır. Alman Demokratik Cumhuriyeti, kurulduğu günden buyana, yani yirmi yıldır bu prensiplere sıkı sıkıya bağlı kalmış ve dış politikasını bunlara karşı emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin İsrail militaristleri vasıtasıyla giriştiği saldırıda Alman Demokratik Cumhuriyetinin takındığı tutumdur. Sosyalist Almanya, bu saldırı sırasında, kayıtsız-şartsız Arap halklarının ulusal kurtuluş hareketinden yana yer almıştır. Birleşik Arap Cumhuriyetine, Suriye, Irak, Cezayir gibi Arap memleketlerine ekonomik, askeri, tek-

nik ve politik yardımlarını esirgememiştir. İşte bu politika sonucundadır ki, Irak, Suriye, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Güney Yemen Halk Cumhuriyeti, Sudan Cumhuriyeti Alman Demokratik Cumhuriyetini resmen tanımışlar ve onunla diplomatik ilişkiler kurmuşlardır. Güney-doğu Asya memleketlerinden Kamboçya da Alman Demokratik Cumhuriyetini tanımış ve onunla diplomatik ilişkiler kurmuştur.

Sosyalist Almanya, dış politikasında, milli kurtuluşları için savaşan halkları destekleme prensipini yalnız Arap halklarına karşı uygulamıyor. Güney Amerika, Asya ve Afrikada emperyalizme karşı direnen bütün halklara, ekonomik, teknik, politik yardım elini uzatıyor. Batı Alman egemen çevrelerinin, bütün Alman halkını temsil etme iddiaları (Hallstein Doktrini) günden güne zayıflamakta ve lâçka olmaktadır. Çünkü ulusal kurtuluşları için savaşan halklar, Nato teşkilâtının en dışlı üyelerinden biri olan Batı Almanyanın emperyalizmden yana bir politika yürüttüğünü görmekte ve Batı Alman emperyalistlerinin Hallstein Doktrini ile içişlerine karışmalarına karşı günden güne artan bir direniş göstermektedirler. Zira Batı Alman intikamcılar, bütün Alman-yayı temsil etmek iddiaları ve Alman Demokratik Cumhuriyetinin başka devletler tarafından tanınmasını engelleme gayretleriyle başka devletlerin içişlerine karışmak gibi bir duruma düşmektedirler. Meselâ Kamboçya, tamamen bu sebebe dayanarak ve Alman Demokratik Cumhuriyetini tanıdığından ötürü Batı Alman egemen çevrelerinin yapmak istediği baskılara karşı tepki olarak Federal Almanya ile diplomatik ilişkilerini kesmiştir.

Avrupanın ortasında yüksek derecede gelişmiş sanayie sahip bir sosyalist devlet olan Alman Demokratik Cumhuriyeti, ekonomik, sosyal ve politik varlığını günden güne artan bir ağırlıkla kapitalist dünyaya hissettirmektedir. Avrupanın ortasında İkinci Dünya Harbinden kalma sınırları değiştirmek isteyen ve ateşle oynayan Batı Alman intikamcılarına karşı en sağlam bir barış kalesi olan Alman Demokratik Cumhuriyeti, barıştan yana ve harbe karşı olan bütün insanların sempatisini kazanmakta ve barışçı etkisi günden güne daha geniş çevreleri kapsamaktadır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin sosyalist ilkelere dayanan dış politikasının özünü daha iyi anlayabilmek için Avrupanın ortasında politik ve coğrafi mevkiini iyice tesbit etmek gerekmektedir. Alman Demokratik Cumhuriyeti Avrupada emperyalizmin ve sosyalizmin direkt çatıştığı tarihsel bir noktada bulunuyor. Durum şu bakımdan tarihseldir. Kapitalizm bir dünya sistemi olmaktan çıkmış ve Dünya Sosyalist Sisteminin gelişmesi başarılmıştır. Yani emperyalizme karşı sınıf savaşı özellikle İkinci Dünya Harbi sonucunda Dünya Sosyalist Sisteminin kuruluşundan bu yana daha geniş ölçülerde uluslararası alana aksetmiş, bu savaşta anti-emperyalist güçler kuvvetli bir cephe

tutmaya başlamışlar, bu durum emperyalizmin dünya ölçüsünde yenilgilerden birini teşkil etmiştir. Ne var ki, genellikle emperyalizm ve özellikle Alman emperyalizmi Alman toprağında bu yenilgiyi kabul etmemektedir. Bu durum, Alman Demokratik Cumhuriyetinin barış, yeni bir harbi önleme, Batı Alman emperyalistlerinin saldırı plânlarını gemleme omurgasında gelişen dış politikasının önemini bir kat daha artırmıştır. Amerikan emperyalizminin Batı Alman tekellerini yeniden kuvvetlendirmek, onların hegemonyasını yeniden sürekli bir şekilde sağlamak ve Batı Almanyayı saldırı politikasının Avrupadaki dayanakla – rından biri haline getirmek üzere harcadığı gayretler gözönünde tutulacak olursa, Alman Demokratik Cumhuriyetinin anti-emperyalist ve barışçı dış politikasının gerek Avrupa, gerek Orta Doğu, gerekse bütün dünya halkları için büyük bir önem taşıdığı bir daha anlaşılr. Çünkü Avrupa kıtası dünyada hâlâ ilk plânda gelen bir yer tutmakta, harp ve barış sorunlarının, dünya sosyalist sisteminin gelişmesinin, ekonomik, politik, kültürel sorunların düğüm noktaları hâlâ Avrupa kıtasında bulunmaktadır. Bu bakımdan Avrupada barışın, sosyalist sistemin kuvvetlenmesi dünya ölçüsünde akisler uyandırdığı gibi, harp ve saldırı politikasının Natoya bağlı Avrupa devletlerinde yerleşmesi de dünya ölçüsünde bir harp tehlikesi yaratmaktadır. Bundan ötürü Avrupanın tam ortasında ve emperyalizmin kuvvetle yerleştiği Batı Almanya sınırında Alman Demokratik Cumhuriyetinin barışı korumayı ve emperyalist saldırıları göğüslemeyi milli bir dış politika haline getirmesi harbe özellikle nükleer olacak üçüncü bir dünya harbine karşı olan, barış içinde kalma, sanayilerini kurma, bağımsız bir ülkeye kavuşmayı hedef edinen bütün insanları bütün milletleri yeryüzünün neresinde olurlarsa olsunlar yakından ilgilendirmektedir. İlgilendirmesi gerekmektedir.

Batı Almanyanın tutumunun tam aksine, Alman Demokratik Cumhuriyeti kurulduğu günden bu yana Avrupada İkinci Dünya Harbinin sonuçlarını tanımayı, harp sonunda meydana gelen sınırların dokunulmazlığını savunmayı ve Avrupada kollektiv bir güvenlik sistemi kurmayı dış politikasının değişmez temeli olarak kabul etmiştir. Avrupadaki öteki sosyalist devletlerle beraber Alman Demokratik Cumhuriyeti bütün Avrupa devletleri için yapıcı bir işbirliği politikası yürütmüştür. Ve bu politika 1969 yılı Haziran ayında toplanan Dünya Komünist ve İşçi Partilerinin Moskova Danışma toplantısında bir daha doğrulanmıştır.

Alman Demokratik Cumhuriyetinin, dış politikada savunduğu sosyalist ilkeler, ülkenin sanayii ve ekonomisi kuvvetlendikçe ve dünya ölçüsünde ekonomik ve ticarî ilişkileri geliştikçe, sosyalist Almanya kapitalist memleketlere varlığını kabul ettirme yönünde yeni yeni başarılar kaydetmektedir. Alman Demokratik Cumhuriyetinin Fransa, İngil-

tere, Birleşik Amerika, Güney Amerika, Afrika ve Asya kapitalist ülkeleri ile sürekli gelişen ticari bağları var. Ve bu bağlar birçok Batı Kapitalist ülkeleri, meselâ Fransa, İngiltere, İtalya, İsviçreyi Alman Demokratik Cumhuriyeti ile ticari anlaşmalar bağlamayı, konsolosluk ilişkileri kurmayı zorlamıştır. Fransa, İngiltere, İtalya ve Birleşik Amerikada Alman Demokratik Cumhuriyetinin matbaa, tekstil ve elektronik hesap makineleri çok aranan kıymetli sanayi üretimleri arasındadır. Bu durum, Natocu ülkelerde Alman Demokratik Cumhuriyetini politik bakımdan da tanımak üzere kamu oyunda ve basında kuvvetli bir akım başlamasına yol açmıştır. Fransa ve İngilterede burjuva partileri temsilcilerinin de katıldığı Alman Demokratik Cumhuriyetini tanıma komiteleri kurulmuştur. Bu ülkelerde burjuva basınının da önemli bir kısmı bu konuda hükümetleri üzerine baskı yürütmeye başlamıştır.

Batı Almanyaya gelince, bu ülkenin Alman Demokratik Cumhuriyeti ile ticareti iki milyar mark gibi önemli bir yekûnu bulmaktadır. Batı Almanya kamu oyunda Alman Demokratik Cumhuriyetini hukuken ve devletler hukuku kaidelerine göre tanımak üzere kuvvetli bir akım vardır. Sendikalardan, Alman Komünist Partisinden, devrimci gençlikten ve yurtsever aydınlardan gelen bu baskı gün geçtikçe kuvvetlenmektedir. Sosyal Demokrat Willy Brandt hükümeti, bu baskının etkisiyle Alman Demokratik Cumhuriyeti hükümetinin iki devlet arasında normal ilişkiler kurmak ve bir anlaşma imzalamak tekliflerini Hristiyan Demokrat hükümetlerin yaptığı gibi cevapsız kırkamamış ve Alman Demokratik Cumhuriyetini fiilen tanımıştır. Batı Alman Başbakanı Brandt'ın «Alman toprağında iki devlet var» demesi Alman Demokratik Cumhuriyetini fiilen tanınması anlamına gelmektedir. Fakat bu fiilen tanıma Avrupa barışının kurulması ve güvenliğin sağlamaştırılmasına yetmemektedir. Batı Alman hükümetleri Alman Demokratik Cumhuriyetini devletler hukuku kaidelerine göre tanımamakta ayak diredikleri müddetçe Avrupada tam bir güvenlik kurulamayacak, barış garanti altına alınamıyacaktır. Batı Alman başbakanı Brandt'ın Alman Demokratik Cumhuriyeti Başbakanı Willi Stof'la görüşmeyi kabul etmesi bile Alman Demokratik Cumhuriyetinin dış politikada kaydettiği büyük başarılarından biridir. Bu gelişmenin Alman Demokratik Cumhuriyetinin Batı Almanyada hegemonyayı elde tutan emperyalist tekellere varlığını kabul ettirdiği, Batı Alman harpçi ve intikamcılarının elini bükme ve Avrupada yeni bir harp kışkırtmacılarına engel olmak gibi bir ana hedef güden dış politikasında Alman halkının sosyalist devletinin çok büyük bir başarı kazandığını göstermektedir.

Alman Demokratik Cumhuriyeti barışçı politikasının sonucu hedefi dünya barışını savunmak olan uluslararası anlaşmaların imzalanmasıyla de belirtmiştir. Alman Demokratik Cumhuriyeti hükümeti «Atmos-

ferde, uzayda ve su altında yapılan atom denemelerini yasaklayan anlaşma» yı ilk imzalayan devletler arasındadır. Alman Demokratik Cumhuriyeti daha sonra «Çekirdeksel Silâhların Yayılmasını Engelliyen Anlaşma» yı da tereddütsüz imzalamıştır. Bu bakımdan Alman Demokratik Cumhuriyeti uluslararası politik alanda genel silâhsızlanmayı ve silâhların sınırlandırılması alanlarında sürekli gayret gösteren sosyalist ülkelerden biridir. Alman Demokratik Cumhuriyeti Batı Alman hükûmetine Alman toprağında yani iki Alman devleti sınırlarında nükleer silâhların bulunmasını, depo edilmesini yasaklayan bir anlaşma teklifi yapmıştır. Batı Alman hükûmetleri Alman Demokratik Cumhuriyetinin 1967 de yaptığı Avrupada güven ve barışın sağlamlaştırılmasına yarayan bu teklifine şimdiye kadar cevap vermemişlerdir.

Fakat başta Arap devletleri olmak üzere ulusal kurtuluş savaşı veren devletlerden birçoğu Alman Demokratik Cumhuriyetini resmen tanımıştır. Böylece Alman Demokratik Cumhuriyeti, yirmi devletle diplomatik ilişkiler kurmuştur. Sekiz devletle de genel konsolosluk ilişkileri vardır. 28 devletle banka ve ticaret anlaşmaları imzalanmış, devlet bankaları ve ticaret odaları seviyesinde ilişkiler kurulmuştur. 3 devletle ulaştırma anlaşması imzalanmıştır. Alman Demokratik Cumhuriyeti temsilcileri 250 uluslararası örgütte yurtlarını temsil etmektedirler. Alman Demokratik Cumhuriyeti ayrıca 100'den fazla devletle ticarî ilişkiler kurmuş, 1000'den fazla uluslararası anlaşma imzalamıştır.

Alman komünistleri:

Almanya dünya işçi hareketinin merkezlerinden biri ve bilimsel sosyalizmin anayurdudur. Marks'ın, Engels'in vatani, bilimsel sosyalizmin kurucularından evvel ve sonra kanlı ve çetin sınıf savaşlarına sahne olmuştur. Fakat Alman işçi sınıfı, burjuvazinin, tekellerin, derebeyi ve çiftlik beylerinin en gaddar ve en zalimleri ile savaşmak ve onların kanlı terörüne göğüs germek zorunda kalmıştır. Alman işçi sınıfına karşı Alman burjuvazisinin kanlı terörü Nazizmden evvel de yürütülmüştür. Marks'ın ve Engels'in dâvasını yürüten ve işçi sınıfının savaşına önderlik yapan Karl Liebknecht ve Rosa Lûxemburg, gerici general Kapp'ın askerî darbesi sırasında gaddarca katledilmişlerdir. Karl Liebknecht ve Rosa Lûxemburg'un öldürülmesinden, 1918-19 yıllarında binlerce komünistin kurşuna dizilmesinden ve kanlı bir teröre tutulmasından sonra da Alman Komünist Partisi savaş bayrağını bırakmamış, Ernst Thälmann, Wilhelm Pieck ve Walter Ulbricht gibi önderler işçi sınıfının dâvasını yürütmekte devam etmişlerdir. Alman Komünist Partisi bu kanlı terörden daha da kuvvetli çık-

miş ve Sovyetler Birliği Komünist Partisinden sonra dünyanın en kuvvetli komünist partisi niteliğini kazanmıştır.

Alman Komünist Partisi, Nazilerin işbaşına gelmesini önlemek için büyük gayretler göstermiştir. Nazizmin iktidara gelmesini önlemek için, Alman Sosyal Demokrat Partisi yöneticilerine cephe birliği teklifinde bulunmuştur. Gerçekten de, 1933'ten evvel, Reichstag (Alman Millet Meclisi) daki komünist ve sosyal-demokrat milletvekillerinin sayısı Nazi milletvekillerinden çoktu. İşçi hareketine bağlı bu iki parti arasında işbirliği kurulabilseydi, Nazilerin iktidara gelmesinden başka, Alman işçi hareketinin kanlı bir teröre tabi tutulması, İkinci Dünya Harbinde Avrupanın üçte ikisinin harap olması, toplama kamplarında milyonlarca insanın kırılması ve 40 Milyona yakın insanın cephelerde ölüp gitmesi de önlenebilirdi. Fakat sağcı sosyal-demokrat önderler Komünist Partisinin bu teklifine yanaşmadılar, böylece de Nazizme, harbe ve yıkıma yeşil ışık tuttular.

Naziler iktidarının bilânçosu korkunçtur. Yalnız Almanyada 300 bin kişi Gestapo terörüne tabi tutulmuş, 150 bin komünist ve anti-faşist toplama kamplarında telef edilmiştir. Hitler ve arkadaşları, Komünist Partisinin bütün militan ve yönetici kadrolarını yok etmek üzere harekete geçmişlerdir. Bu kanlı terörden ancak Almanyayı zamanında terk edebilenler kurtulmuştur. Komünist Partisi Merkez Komitesinin önemli bir kısmı, başta Ernst Thälmann olmak üzere, önde gelen yöneticilerden birçoğu Naziler tarafından öldürülmüştür. Buna rağmen, Naziliğe karşı, Alman milletinin yüzkarası olan bu rejime, insanlık tarihinin gördüğü en barbar ve en vahşi idareye karşı mukavemet hareketini en başta Alman komünistleri yönetmişlerdir. Bu mukavemet hareketi sırasında tutuklanan ve Dresden Mahkemesi tarafından kafası balta ile kesilmek üzere ölüme mahkûm edilen komünistler arasında, Alman halkının Georg Schwarz, William Zipperer, Georg Schumann, Arthur Hoffmann, Richard Lehmann gibi yiğit evlâtları vardır. Alman komünistleri, Nazi vahşetine karşı mukavemet hareketini sürdürmekle, Alman milletinin alnından Naziliğin yüzkarasını da silmişlerdir.

Hitlerciler, Alman işçi hareketini ve bu hareketin öncü teşkilâtı Alman Komünist Partisini yoketmeyi plânlaştırmışlardı. Hattâ bu plânlarını başarıyla uyguladıklarını da zannederlerdi. Ama tarihin diyalektiği, Hitlercileri, yürüttükleri vahşete yakışır bir şerefsizlikle yokolmaya mahkûm etti. Ve Nazi yıkımına uğrayan Almanyanın harabeleri içinden yeni bir devlet, sosyalist Almanya doğdu. Böylelikle, Alman işçi hareketi, daha da kuvvetli, daha da canlı olarak, Nazi terörünün vahşetini yenmeyi, kapitalizme karşı sosyalist bir devlet kurmayı, yani daha üstün tarihsel bir ödevi başarabildi.

BİBLİYOGRAFYA

(Kitabın hazırlanmasında başvurulan kaynaklar)

1. Statistisches Jahrbuch der DDR 1969
2. DDR, 300 Fragen – 300 Antworten (Verlag Die Wirtschaft)
3. *Georg Polikeit*, Die sogenannte DDR, Weltkreisverlag Jungenheim
4. *Gerhard Grueneberg*, De l'entraide paysanne à l'agriculture socialiste en RDA (Verlag Zeit im Bild)
5. Stefan Doernberg, Die Geburt eines neuen Deutschland (Ruetten und Loening, Berlin)
6. Die Weltbühne, 21.1.1969
7. Aus erster Hand:
Wie meistern Sozialisten die wissenschaftlich-technische Revolution? Neues ökonomisches System (Staatssekretariat für westdeutsche Fragen)
8. XIII. Staatsratstagung zu Fragen der Kultur, 1968
9. Referate Walter Ulbrichts auf der 10. und 11. Tagung des ZK
10. Neues Deutschland, 31.5.1969 (VI. Deutscher Schriftstellerkongress)
11. Berliner Zeitung, 3.2.1966, 25.2.1966, 25.3.1966 (Serie: 20 Jahre Kulturpolitik der SED)
12. Verfassung der DDR
13. Enseignement et education en RDA (Ministerrat der DDR)
14. L'Express, 17.8.1969
15. Presse-Informationen, Peter Florin: 20 Jahre sozialistische Außenpolitik

TÜSTAV

TÜSTAV